

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Az eltévelyedettek.

Budapest, november 30.

Meg kell vallanunk, hogy azoknak a kritikusoknak, kik, mikor a koalíció szekerét elindulni látták, olyasfélét jósoltak, hogy a szekér elé fogott három párt nem fog mindig harmónikusán lépni, egyben-másban igazuk volt. Csakugyan, míg az alkotmánypárt lojalitása sohasem botlott meg és a függetlenségi párt lojalitását igen gyakran nagyon kemény jelzővel illették: addig a néppárt mindig keresett és talált alkalmakat, hogy a koalícióval inhárem harmóniát megbontsa. Mi czélt követett ezzel? Mi lebegett szeme előtt? Ennek firtatása most nem tartozik ide; most csak tényeket állapítunk meg, azokat a tényeket, melyek a néppárt hűségét és lojalitását erősen megvádolják.

Az ég tudná megmondani, hány ezredszer írjuk le, hogy a koalíció bizonyos föladatak elvégzésére vállalkozott és e munka teljesítése közben a koalíciót alkotó pártok nem firtatják sarkalatos elveiket. E megállapodás kötötte össze a függetlenségi párt kezét nagyon sokszor, mikor ütni szeretett volna. A néppárt apró mozdulatokkal már több ízben elárulta, hogy szívesen hajtja fejét a koalíció áldásai alá, de a mikor a koalíció terhét kell huzni, akkor kiugrik a hámból.

Most minden á propos nélkül kijelenti

egy „kiáltványban“, hogy ragaszkodik egyik programpontjának rögtön megvalósításához, a felekezeti békének a megbontásához. Természetesen az összes pápista tradíciók ellen vétkeznek, ha azt ilyen nyíltan kimondotta volna. Nem; a néppárt csak arra szólítja föl a katolikusokat, hogy a házassági jegyzőkönyveket ne írják alá. Magában véve, még ebben nincsen semmi, mert hiszen a törvény megengedi a házassági jegyzőkönyvek aláírásának megtagadását. De ahogy ezt a néppárt megokolja, az a legféltlenebb izgatás a törvény ellen és valószínűleg és gyűlölség buján kivirágozhat.

A Kuria elítélt egy plébánost, mert felszólította hiveit, hogy ne írják alá a házassági jegyzőkönyveket. Magyarország legfelsőbb bírósága úgy vélekedett, hogy aki úgy beszél, mint a hogy az a plébános beszélt, izgat a törvényes intézkedések ellen. E kuriai ítélet mellé merészkedik a néppárt a maga kiáltványát oda-szögezni, mely azt mondja, hogy de bizony ne írjátok alá a házassági jegyzőkönyveket ezentúl sem. Az ilyen eljárás teljesen igazolja azt a néppárt ellen annyiszor hangoztatott vádat, hogy e párt felekezeti gyűlölségben született és hogy anélkül képtelen egészséges életet élni.

Nem lenne érdemes ennyi szóra a néppárt legújabb üszökdobása; hiszen berzenkedett ő már eleget, de azért a koalíció még ma sincs darabokra törve;

fujta eleget a felekezeti gyűlölséget is, de azért még nem ég fejük felett a ház. Hanem mostani cselekedete egyenesen belefuródik társadalmunk és állami szervezetünk legerősebb támaszába: igazságszolgáltatásunk érintetlenségébe. A legelvetemültebb felekezeti izgató is meghunyászkodik, ha a Kuria szavát meghallotta és a legvörösebb szocziáldemokrata is lazábban fogja tollát, ha a legfelsőbb bíróságról ír: olyan gyökeres tiszteletnek örvend ez a testület. S ez a szinte vallási tisztelet nem akadályozott meg egy egész politikai pártot, (amely pedig az erkölcsi tekintélyt igen sokszor hangsúlyozza, ha papokról van szó) abban, hogy szétszakítson egy kuriai ítéletet és hogy helyére lázító beszédet írjon. Nem hinnők, hogy ilyesmi Európában előfordult volna valaha.

Érthető, ha a forradalmi pártok, melyek fittyet hánytak a mi társadalmunkra s egyenesen életére törnek, hogy ezek a pártok nem nyugodnak bele a Kuria ítéletébe. De a néppárt? A néppárt a fennálló rend alapján áll és így el is kell fogadnia a fennálló rend valamennyi következtetését — annál is inkább, mert ő ezt a fennálló rendet élvezi, még pedig hatalmas módon élvezi. Hányszor ítélt el már a Kuria embereket, kik a katolikus egyház ellen izgattak, kik a papok ellen izgattak és akik egyházfejedelmek boudoir-titkait szellőztették? De soha, soha még arra példa nem

Ekkép szóla Jézus . . .

Írta: Nógrádi László.

(Utánnomás illus.)

I.

... És Jézus, a gyermekek isteni atyja, leszállt a földre. A kis Balog Pista hívta le. Ez a kis szántó gyerek az ő alázatos szívével sóhajtott fel hozzá:

— Oh, Jézus, én Jézusom, jöj el egyszer hozzám. Te szeretted a gyerekeket.

És Jézus leszállt az ő fényességes egéből. Leszállt s mikor a földet érintette isteni lábával, levetette az ő fényességes palástját s kopott köntöst vett magára. És ment a havas mezőkön át, mint egykor a háborgó tengeren. Nem süppedt meg lába alatt a frissen esett hó és nem hullott le a bokrokról a zuzmara szegényes köntösének érintésére.

Reggelre kelő volt a nap. A tél reggele szürkeült a végtelen fehér mezőkön. Még csak derengett és oszladozott a porló hideg téli köd. Lomhán pihent és hallgatott minden a halál fehér ravatalán. És Jézus, a szeretet, a türelem, a szenvedés, a megbocsátás, az irgalom örök istene ment a hideg téli reggelen át a szántóföldek fehérségén. S amint ment, egy öreg anyókéval találkozott.

Óreg vén hátán fát czipelt. Rogyadozva vitte nehéz terhét. És Jézus isteni akaratával utólrte őt.

— Add az én hátamra terhédet, — mondta Jézus az anyókéknak. — Hisz nem bírod hazáig.

Az anyóka végignézte Jézust s szegény vándorlónak nézve kopott köntösében, így szólt:

— Mit fizetek neked, jó ember?
— Majd megmondom, — mondta Jézus és levette az anyóka hátáról a terhet.
— De nem sokat.
— Nem sokat, — szólt Jézus és megindult terhével a puha, süppedő havon.
— Oly öreg vagyok már, — nyögte az anyóka.
— Meg akarsz talán halni? — kérdezte Jézus.
Az anyóka köhögött s mondta:
— Talán jobb volna, de a fiam azt mondta, nincs másvilág.
— De ha te ott is élni akarsz, miért akarsz itt meghalni?
— Talán ott könnyebb.
— És ha ott tulnan nincs élet? — kérdezte Jézus.
— Oh, akkor, akkor inkább csak éljek kínlódva is, mert az élet, élet, — mondta az anyóka.
Már látszott a ház, hova az anyóka igyekezett, akkor Jézus felsegítette a hátára a terhet.
— Könnyű annak, ott, akinek itt nehéz, de háromszoros halál azoknak, kik szerettek könnyen élni. Akik ezt az életet várják, azok örökre meghaltak, de akik hiszik a más életet, azok örökre élnek ott.
— Szépen szölsz, de mit fizetek neked, a mért segítettél, — mondta az anyóka.
— Megértél és nem tudod: jóért jót ne várj, te valóban megértél a halálra, hogy örökké élj.
Ekkép szóla Jézus és elsimulván lába előtt a havas mező minden hófúvása, ment tovább a fehérén villogó mezőn. És Jézus, a szeretet istene előtt kitért a köd s megérezvén az Örök Szellem közeledését, énekelni kezdett a havon.

bokoraián pihenő pacsirta. Meghajoltak a bokrok és megrezdült az Élet közelségén a fák hatalmas törzse. Jézus pedig ment tovább s már messziről látta, hogy egy kis csapat az ő legszeretettebb fiaik közül ott megy a mezőn.

Tanyai iskolásgyerekek voltak. A zuzmara meglepte ruhácskájukat, a hideg kicsipete arcukat. Botorkálva mentek e kis martirok a sikos havon a messze fekvő iskolába. Jézus hozzájuk csatlakozott.

— Hová mentek, kicsik, — szólt Jézus.

— Az iskolába, — felelték s ártatlan szemük bizalommal függött Jézuson.

— És szerettek iskolába járni?

A gyerekek tétováztak, nem szóltak semmit.

— Feleljetek, — szólt bátorítva Jézus.

— Nem mondja meg bácsi a tanító urnak? — kérdezte az egyik, a legbátrabb, kis könyvcsomócskáját szorongatva hóna alatt.

— Nem, édes fiaim, én nem mondok meg semmit a tanító urnak. De mért mondjátok őt tanító urnak, mért nem mondjátok tanító bácsinak.

— Tanító urnak mondjuk, így kell mondani, — felelt egy kis lány, kinek szöszke hajacskája kikandikált a kopott kendő alól.

— Tehát beszéljetek, — bátorította Jézus és megsimogatta fejüket.

Jézus áldó kezének érintése csodálatos bizalommal töltötte el a gyerekek lelkét.

— Mi nem szeretünk iskolába járni. Ottion szeretünk tanulni.

— És mért nem szerettek iskolába járni?

— Mert a tanító ur megver minket.

— És a ti atyátok és anyátok nem ver meg, — mondta Jézus.

volt, hogy ezek az elitelt emberek a kuriai ítélet után azt mondták volna kiáltványokban, hogy de csak azért is fogunk izgatni, de csak azért is fogjuk hirdetni, hogy az egyház elbutítja és elaljasítja a népet s hogy míg a papok jólétben fürödnek, addig a nép a legmélyebb nyomorban fetreng. A magyar országgyűlési néppárt megcselekedte azt, amit a legobskurusabb Jakab is szégyelt volna megtenni.

S nem elégednek meg kiáltványukkal, hanem glosszákat is fűznek hozzá. Azt mondja az egyik, úgy kell a Kurianak, miért ítélte úgy, a hogy ítélte. A másik meg felsorolja, hogy az ítélő kuriai tanácsban hány szabadkőműves, hány zsidó és hány protestáns volt. Hinni nem akar az ember a fülének, hogy törvényhozók ilyen nyilatkozatokra ragadtatták magokat. Képzelmük csak el a néppárti urak, mi lesz a magyar igazságszolgáltatásból és mi lesz az egész magyar államból, ha jogerős ítéleteket ilyen szögből fognak nézni, mint a melyből ők nézik. A legteljesebb anarchiára vezet az a gondolkodás, hogy ha megengedhetőnek valljuk ítéleteknek nem jogi szempontból való felülbíráását. Hiszen akkor az elitelt nemzetiségi izgatók is mondhatják, hjah', a kuriai ítélet pitykét se ér, mert a tanácsban egy oláh nemzetiségű se ült. S lázithatnak a törvény ellen azzal az argumentummal, hjah', úgy kell a parlamentnek, miért hozott ilyen törvényt.

A néppártot okos, politikus s a helyzetet mérlegelni tudó pártnak szokták feltüntetni. Minden jó magyar ember, kinek van ebben az országban valami veszteni valója, elfogulatlanul megállapíthatja, hogy a néppárt, mikor azt a szerencsétlen kiáltványt kibocsátotta, se okos, se politikus, se a helyzet tudatában nem volt. A koalíciónak tartozó kötelességéről pedig éppenséggel megfeledkezett.

— De ő is megver, . . . meg szokott verni, — mondták.

— És őket szerettétek?

— Szeretjük.

— Hát a tanító urat mért nem szerettétek?

— Mert ő másképp ver meg minket, mint otthon.

— Szeressétek a vesszőt, mely titeket sújt és szeressétek azt, aki titeket fenyít, mert a ti érdekekben történik az. Áldjátok a kezét, aki nyesegeti a ti rossz hajtókat, mert e kerítés a ti gondozástokra van és szeretettel fizetsetek neki.

Eképp szóla Jézus és megáldotta a gyerekeket. A gyerekek lelkébe pedig szeretet szállt, mélyeséges szeretet és nagy kedvvel mentek az iskolába.

Jézus pedig eltűnt a reggeli ködben előlük. Egy akaratával megelőzte őket gyorsan, mint a surranó szél, ott termett az iskolánál. Bekopogtatott a tanítóhoz. Sötétes volt még s a tanító lámpavilágnál ült éppen. Papir volt előtte és verejtékező homlokkal számított. A gond, az aggodalom szárait írta. Egy gyereke járt a városi nagy iskolába és ez a gyerek sokba került. Jézus belépett.

— Itt világosságot láttam, — mondta Jézus, — didergő hideg idő van kint s még jó ut van előttem.

— Melegedjék fel, — mondta a tanító.

— Iskola ez, van sok baj a gyerekekkel? — kérdezte Jézus.

— Sok baj van velük. Nincs nehezebb élet, mint ez az enyém. Örökké gyerekekkel kell bibelődni és milyen gyerekek ezek. Százan vannak legalább is. Kin és győtrelem ez.

Érthetetlen koczkázat.

Irta: Mezei Ernő.

Tisztára nem értjük azt a harczmódot és hadi taktikát, amelylyel a nemzetközi szociáldemokrácia prófétái és sugalmazói (nem vagyunk bizonyosak benne, hogy ez a két megjelölés csak egyazon politikai fajtát és tevékenységi kört jelenti-e?) a választói reformjavaslat ellen sikraszállanak. Hogy az általános, egyenlő és titkos szavazatjog kivására törekszenek, ezt mint céljukat és jelszavukat, értjük. Hogy a célhoz vezető eszközök dolgában sem tanusítanak tulságos erkölcsi kényességet és inkább a hirhedt jezsuita-szabálynak hódolnak, ezt is lélektanilag fel tudjuk fogni. De semmi jezsuita-erkölcs és semmi agitatorius láz nem magyarázza meg azt, hogy amikor egy magábanvéve számbavehető, mert a fejlődés vonalában fekvő célért küzdenek, rendszeresen, következetesen a leginkább célelles eszközöket alkalmazzák. Ugy járnak el, mintha egy aránylag rájuk nézve elég kedvező helyzetet minden áron kedvezőtlenre akarnának fordítani és mintha a hévvel keresett csatához okvetlenül a leghátrányosabb terepet kellene választaniok. Hát ha ezt is az elkeseredés megduzzadt mérge okozza, ugyan micsoda tarantella-csipéstől estek olyan kerengő betegségbe, holott ez a fajta pók a mi vidékeinken nem is található?

Arra a szemtelen beavatkozásra, amelyet az osztrák képviselőház szociáldemokratái engedtek meg maguknak a mi választói reformunk dolgában tett interpellációjukkal, felesleges sok szót vesztegetni. Ostoba rugaszkodásoknak valamelyes gyakorlati hatása semmiképp sem lehet. De fel nem tehető, hogy az ilyes, a legnagyobb mértékben illojális lépésre az osztrák szociáldemokrácia az idevaló „elvtársakkal” való meggyezés nélkül szánta volna el magát. A szociáldemokraták budapesti és bécsi centrumainak ilyes összeműködését elég nyilvános jelenségen is tapasztaltuk. Pe-

— Rakonczátlanok és fenyíteni kell őket?

— Másképp nem lehet, vessző nélkül hiába a szó. Bizony a vesszőt gyakran használjuk, — mondta a tanító s kezével is erősítette szavait.

— Legyetek valóban a szó apostolai, tartások kezetekben a szeretet vesszejét. De mikor sújt kezetek, ne kezetek verjen: a szeretet verjen. Mert aki szeretettel sújt, annak verése nyomán a lélek élete fakad, aki kezével sújt, az a lélek életét tiporja. És ezt az életet ne tiporja senki, mert az önmagát tiporja. Aki az önmegtartóztatás erejét nem érzi magában, az tegye le a tisztét, mert minden szava véték.

Eképp szóla Jézus és tekintete előtt lesütötte szemét a tanító. Jézus messze járt, még a tanító mindig szavai fölött elmélkedett. Reszketett lelke a szavak értelme alatt s mikor belépett az iskolába és látta, hogy száz ártatlan szem néz rá, a szeretet tüze szállta meg lelkét. Könye kicsordult, sokáig szótlanul nézte az ő fiait: már szeretett.

II.

Jézus pedig ment tovább. A végtelen mézőn aranyugarát szétszórt a nap. Jézus alakja óriássá magasodott s megállt a kelő nap is, hogy őt üdvözölje. Jézus arca fénylett és ruhája is ragyogott, de nem látta senki.

Igy uszott el a mezők fölött, szakadékok és folyók fölött, házak és falvak fölött és gondolta: megnézem a nagy kőházak iskoláját, megnézem ott az én szeretett fiaimat.

Jézus, mikor belépett az iskolába, viruló fiatal ember alakját öltötte magára. Végigment a világos, széles folyosón, melynek végén volt az igazgatói iroda. Bekopogtatott.

dig szikrányi hazafiság sem kellett hozzá, hogy ez esetben a mi szociáldemokratáink osztrák barátait tüntetését ne tekintsék a maguk érdekében valóknak. Az ilyen vásott kölykökhöz való, sövény mögüli kezdett, de nagyon könnyen lefülelhető kihívás legfeljebb olcsó alkalmul szolgál arra, hogy még gyengébb hazafiságu és az osztrák követelések iránt szokásosan engedékeny pártjaink is a megsértett nemzeti önérzet őreikül vessék fel magukat. A hazai szociáldemokrácia bajnokaival viszont rövidesen leszámol a magyar közvélemény. Tisztában fog állani, hogy nem is az a bizonyos szubtilis „nemzetköziség” az ő valódi jellegük, hanem osztrák társaikkal közösségben a régi öszbirodalmi eszme hagyományát és képviselőt vették át a magyar állam ellen. És megkérdezik tőlük, miért kívánkoznak olyan nagyon a magyar parlamentbe, amely nem lehet más, mint az egységes magyar nemzet képviselője? Éppen csak azért-e, hogy itt is lehessen egyelőre a hivatalos népszuverénitás cifra mezében feszíteniök, mint ahogy olyik hiu ur el nem viselheti, hogy egy-egy emlegetett zártkörű bála meg ne hívassék.

Micsoda mértéket alkalmazzunk azonban a budapesti szociáldemokrata központ másik offenzív felépésére a választási reformjavaslat ellen? Mit tartunk arról a jövő heti, sippal-dobbal hirdetett országos közgyűlésről, amelyen az ő nagy Long-Tom-ostromágyujukat, az általános sztrájkot készülnék a közönség előtt felvontatni? Nagyon hiszszük, hogy a pozícióba állított ágyut nem fogják elsütöni, mert arról a pontról, ahol ők kezelhetik, csak visszafelé süllhet és szörnyű katasztrófát okozhat táborukban. Nagyobb és veszedelmesebb aránytalanságot már képzelni sem lehet, mint amilyen ez esetben erejük és koczkázatuk között volna. Mert ezzel a kétségbeesett erőfeszítéssel csak elveszíthetnék azt is, amit különben öröklődés nélkül meg lehetne nyerniök.

A szociáldemokrácia a mi országunk-

— Már vártam magát, — szólt az igazgató. — Tehát ide van kinevezve helyettes tanárnak, ez annyit jelent, hogy ön csak helyettes. És ha rendes akar lenni, ezt meg kell érdemelnie.

— Igyekezni fogok, — szólt Jézus. — Rendelkezzék velem az igazgató ur.

— Mindenesetre rendelkezni fogok. Tehát először is jegyezze meg, hogy én vagyok az igazgató. Talán valamelyik Lajos mondta azt, hogy én vagyok az állam, úgy mondom én: én vagyok az igazgató. Ez pedig annyit jelent, hogy itt én parancsolok. Ezt jegyezze meg jól, tapasztalatlan fiatal ember, hogy én parancsolok. A tanügy én vagyok. Persze egy fiatal ember mindig inkább forradalom. Előre figyelmeztetem, hogy az igazgató én vagyok . . . Különben majd meglátja, . . . van hatalmam . . . s ön rendes tanár akar lenni.

— Én tanítani akarok s mindenesetre ezzel fogok foglalkozni. És most kérem utasításait igazgató urnak, még tapasztalatlan vagyok, — szólt Jézus alázatosan.

Görögi nagyot nézett.

— Hisz most adtam meg utasításaimat.

— De a tanításra vonatkozólag.

— Először is tartsa magát ahhoz, hogy én vagyok az igazgató. Most menjen a második b. osztályba, mert a kollégák nem szívesen helyettesítenek. Délután tanácskozás lesz s becses megjegyzéseimet ott el fogom mondani, — mondta Görögi igazgató s cezári mozdulattal jelezte, hogy a kihallgatásnak vége.

Jézus belépett a második b.-be. A fiuk, mikor látták, hogy mily fiatal, rendetlenkedni kezdtek.

ban ma már ahhoz a fejlődési ponthoz jutott, ahol politikai tényezőül veszik számba és mint a korszellem egyik szükséges hajtóerejét méltatják. Senki nem vitatja el a szociáldemokráciától az eszmei harc jogát és a nyilvános diskusszió területét. Andrássy Gyula választói javaslatától is, akármit tartunk különben egyes részleteiről, lehetetlen elvitatni azt, hogy jövőre a szociáldemokrácia táborának, illetőleg a munkásproletáriátus szervezetének a közvetlen parlamenti ellenőrzésnek módjait, a többi pártokkal való egyenrangú mérkőzésnek lehetőségeit is kívánja biztosítani. Ennél többet az általános, egyenlő és titkos szavazatjoggal sem értek el sehol, az ipari fejlődés legelőhaladottabb államaiban sem. És ha nálunk az általános szavazatjog bizonyos mérvű desztillálását tartják szükségesnek, ez bizony egészen más aggodalomból történik, mint abból, hogy a francia és német szavazatjog minálunk a szociáldemokráciát segítő többségi uralomra. (Fizikai erőfelfejtással még Franciaország legszerencsétlenebb napjaiban is a proletárság csak éppen a kommiun rettenetes pusztulásáig tudott eljutni.)

Vajjon a szociáldemokrácia idevaló nagyságai komolyan azt gondolnák, hogy a munkásosztály jogainak ezt a növekedő elismerését és folyton fokozódó érvényesülését kizárólag a rendelkezésükre álló fizikai erőszervezetekkel és külső kényszereszközökkel érték el? Bárhol a világon a gyakorlati szemlélet is csak arról tesz tanúságot, hogy sokkal nagyobb része van az ily eredményben a korszellem erkölcsi hatásának, a modern jogérzet és a demokrata gondolkodás elterjedésének. Hát igazán különös, hogy éppen a mi országunkban az alig felcseperegett szakszervezeti diktátorság úgy tárgyalja a választói reformot, mint merő hatalmi kérdést a többi osztályok ellenében. Szinte megvetéssel utasítják vissza az emberi jog és társadalmi igazság kiegyenlítő eszméit, ők csak a tiszta osztályérdek nevében követelnek és erejük nagy próbájául be-

jelentik a „generálsztrájkot“. Miért? Az általános, egyenlő és titkos szavazatjogért, amelynek hazánkban nem is a szocializmus venné igazi hasznát. Mi ellen? A pluralitás ellen, azaz oly szavazatmód ellen, mely Belgiumban, Európa leiparibb és leggazdagabb államában, ahol a munkásproletáriátusnak legnagyobb is a tényleges hatalma, már évtizedek óta fennáll, úgy, hogy mellette a szociáldemokrácia nyugodtan és rendszeresen teljesíti az ellenzék kötelezettségeit. Hogy parlamenti párt jelentőségéhez jussanak, ezt a jogos igényüket a betervezett javaslat is beváltja és ez irányban további követeléseiket is méltatni lehet. De hogy néhány mandátummal több vagy kevesebb, rájuk nézve ez a kérdés, melyért végtelen harcra is készek, ez csak azt bizonyítaná, hogy a szocialista vezérkar már nagyon messze haladt a mandátumosztogatás technikájában.

Szinte azt kellene hinnünk, hogy amióta a kitünő darabont-kormány az ő segítségükkel fejtetőre állíthatta az ország törvényes rendjét, némi hatalmi mánia szállotta meg a hazai szociáldemokrácia vezéreit. Vagy elképzelhetik-e józanul, hogy egy korszakot elválasztó, a legsúlyosabb országos érdekeket érintő, a szellemeket évek óta mozgató törvény alkotása közben majd az összes közhatalmak nyomban beadják derekukat, vagy minden illetékes kritika és minden felelős lelkiismeret azonnal elnémul, mihelyt a munkásvezérek a „generálsztrájk“ rongyos viharzászlóját emelik a magasba? A mi kezdetlegesebb, egyoldalú gazdasági viszonyaink között a legnagyobb arányú iparsztrájk sem jelenthet végtelen veszedelmet, ellenben elég alkalmatlanságot okozna, kivált a fővárosi életben, hogy a közfelháborodás fergetegét is zudítsa a sztrájk hatása alatt legjobban szenvedő munkáslégiókra. Az erők mérkőzésének terére vinni át a választási reformot, éppen gyengeségük bizonyosságával elveszítettnek velük minden igényüket a tiszta jog adományaira.

Ha erőszakkal akarnak jogokat kicsikarni, a magyar társadalomnak elvégre is még van módja a spártai feleletre: Vedd el, ha tudod.

Bismarck mondotta egyszer a német birodalmi gyűlés szocialistáinak, hogy szívesen szerezne számukra egy lakatlan tartományt kísérleti földül, tudnák-e rajta utópisztikus társadalmi eszményeiket megvalósítani. Azt gondolnók, hogy a mi szocialistáinknak éppen ezt az ősi és történelmi létfeltételeihez elválhatlanul kapcsolt országot legkevésbé kellene olyas kísérleti tartományul tekinteni, ahol sehol másutt be nem vált erőszakmutatványokat lehet rendezniök. Ma a mi országunk reformmunkája oda irányul, hogy az idők vizein át oly hidat építsen, mely a teljes általános szavazat partjára átvihet. Ha a szocialista hatalmasságok minden áron ezt a hidépítést akadályoznák, legfeljebb nem fogunk egyhamar a másik partra jutni.

Hát csak gondolják meg saját érdekeiket.

Budapest, november 30.

A képviselőház holnap délelőtt 10 órakor ülést tart, melyen folytatja az 1909. évi költségvetés tárgyalását.

Gróf Andrássy Gyula a királynál. Bécsből jelentik, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszter vasárnap a magyar miniszterek fogadása után a királynál magánkihallgatáson jelent meg. A kihallgatás több mint háromnegyed óra hosszat tartott. Gróf Andrássy Gyula a hétfői napot Bécsben töltötte és a nap folyamán látogatásokat tett és délután négy óra 40 perckor visszautazott Budapestre.

Wekerle és Aehrenthal. Bécsből táviratozák a Budapesti Tudósítónak: Wekerle Sándor miniszterelnök vasárnap délután fél egy órakor fölkereste báró Aehrenthal közös külügyminisztert. A miniszterelnök a külügyminiszterrel egy óra hosszat értekezett külügyi kérdésekről.

Szterényi államtitkár beszámolója. Szterényi József államtitkár, a brassói II. választókerület képviselője táviratilag tudatta, hogy rövidesen Brassóba érkezik, hogy beszámolót mondjon.

— A helyettes, a helyettes, — szállt végig a halk suttogás a padok fölött.

Jézus szólni kezdett. Szavában a szeretet és erő szólt.

— Szeressük fiaim egymást, — kezdte beszédét Jézus. — Szeressük igazán és őszintén, amint mindnyájunk atyja, az örök Isten parancsolta. És ha szeretjük egymást mindnyájan, meg is értjük egymást, mert a szeretet a kölcsönös megértés kulcsa. Aki ezt a kulcsot elvesztette, az a harag és gyűlölet sötétségében téntéreg. Szeressük egymást, mert a szeretet a lélek világossága, az értelem legszebb ereje. A szeretet egygyé tesz bennünket és egyesíti erőnköt. A szeretet egybe teszi a mi kezünket s nem enged egyet se elesni közülünk. A szeretettől áthatott munka az erő munkája s nem marad el az eredmény. Szeretet van bennem irántatok és szeressetek ti is engem. Én ne úgy tekintetek, mint a ti ítélő bírátokat, hanem mint a ti barátokat, ki veletek van, nektek segít és részesévé akar lenni a ti lelketeknek. A szeretetből bizalom fakad, ne legyen titkokot én előttem, mert a titkokat hordó lélek könnyen a csüggedés, a gonoszság rabja lehet. Bizzatok bennem s úgy szóljatok velem, mint önmagatokkal. És én is úgy fogok veletek szólni, nem titkokok semmit. Szeretet és bizalom, ez fog igazán összekapcsolni s áldás száll ránk, a mi munkánkra, mert az örök szellem csak a szeretet s bizalom munkáját teszi eredményessé.

Eképp szóla Jézus és a gyerekek figyelve csüngtek szavain. Jézus szavai megnyitották lelküket és szerettek volna oda menni Jézushoz, hogy megszorítsák kezét. Látta Jézus lelkük túlaradt szeretetét s közéjük lépett és mondta nekik:

— Jöjjetek hozzám.

A gyerekek pedig a szeretet szavára oda-sereglettek hozzá, megszorították Jézus kezét és egy szem se maradt szárazon. A szeretet fel-fakasztotta a lélek harmatát és biztak és szereték mindnyájan Jézust.

Görög igazgató ur megrázta a csengőt. Csend lett. Felolvasta a fegyelmezés holt paragrafusait és elrecczített minden idevágó utasítást s ezzel kezdetét vette a tanulók erkölcs-fegyelmének elbírálása.

Először az első osztály főnöke sorolta el: hányan iratkoztak be, hányan maradtak ki, hányan kaptak harmadfoku megrovást s végre is kimondta, hogy az osztály éretlen magaviseletet tanúsít általában, tehát csak szabályszerű.

A jelentés jegyzőkönyvbe került. Mikor a második b.-re került a sor, Jézus így szólt:

— Mindössze két órán át voltam együtt a fiaimmal.

— A tanulókkal, — szólt közbe Görög igazgató ur.

A többiek mosolyogtak.

— Én fiaimnak tekintem az én tanítványaimat, — szólt Jézus.

— Ne feleseljen, az igazgató én vagyok. Ön még sokkal fiatalabb, semhogy értene a neveléshez.

— Bocsánatot kérek, de én ragaszkodom szavaimhoz, — mondta Jézus.

— Nincs más hátra, mint hogy szavazzanak a tanár urak, helyeslik-e a helyettes tanár ur szavait, — szólt Görög igazgató indulattól reszkető hangon,

— Fölösleges, az igazgató ur már elítélte s ezzel megmondta a mi véleményünket is, — mondta Kolompos, kinek három kosztos-diákja volt s így megragadott minden alkalmat, hogy hizeleghessen Görög czézárnak.

Kolompos szavait mindnyájan helyeselték.

— Osztályomat megszerettem s látom, hogy mindenikben van jó akarat, csak a szeretet hangján kell velők szólni.

— Ne gyanúsítson és ne kisebbitson. Itt mindenki megtette ön előtt is a kötelességét, minket ne tanítson, — szólt Görög fölényen.

— Gyanúsítani nem akartam senkit, de egymástól tanulhatunk, — mondta szelíden Jézus.

Általános kavalyodás támadt Jézus ezen szavaira. A szivarfüst-felhők meglóduáltak s a félistenek szeme szikrázva tapadt a vakmerő helyettesre.

— Ez tiszteletlenség! — Lenézés! — Gőg! — Ezt a hangot nem tűrjük! — hallatszott a legnagyobb összevisszaságban. Görög szakadásig rázta a csengőt, míg végre helyreállt a csend.

— Kolléga urak, — szólt Görög, — egy mai dolgát a helyettes urnak négy szemközt akartam vele elintézni, mert azt hittem, hogy csak fiatalságának tapasztalatlanságából credő tévedés. De látom a helyettes ur viselkedéséből, hogy ő előtte a tapasztaltság nem tekintély s így nagyobb baj elkerülése okából itt a nyilvánosság előtt kénytelen vagyok a dolgot szóvá tenni. Tudomást szereztem arról, hogy a helyettes ur ma két órán át a második b.-ben egyebet se csinált, mint fraternizált a fiukkal. Baráti érzületéről biztosította őket s valamennyivel kezét fogott. Az ilyen viselkedés a fegyelem teljes fel-

A politika világából.

Budapest, november 30.

Egyházipolitikai harc.

A néppárt ismét lefoglalta magának a közvéleményt. Ismeretes dolog, hogy Koczurek plébánost a királyi Kuria két heti fogházra és nagyobb pénzbüntetésre ítélte, mert a szószékről izgatott a házassági anyakönyv jegyzőkönyvének aláírása ellen. A néppárt körében a Kuria ítélete nagy izgalmat szült és mozgalmat indított az ítélet megsemmisítése dolgában. Az akció során a néppárt lapjában, az „Alkotmány”-ban tegnap egy fölhívás jelent meg, amelyben a néppárt huszonnégy tagja felszólítja a katolikusokat, hogy ne írják alá az anyakönyvi jegyzőkönyveket.

— Katolikusok! Sohase írjátok alá a házassági anyakönyveket! — ezzel végződött a fölhívás.

A fölhívás igen nagy föltűnést keltett politikai körökben és ma a képviselőház folyosóján, kivált a szünet alatt, jóformán egyébről se volt szó, mint a néppárt akciójáról és fölhívásáról. Ezt a fölhívást különben a néppártnak csupán hat tagja nem írta alá és pedig: gróf Zichy Aladár miniszter, Csernoch János püspök, Giesswein Sándor, gróf Hunyady László és Csizmazia Ferencz. Ezek közül Zichy Aladár és Csernoch János kivételével, a többi már írásban jelentette Molnár János apátkanonoknak, hogy szintén aláírja a fölhívást.

A néppárt felszólítása igen kellemetlenül érintette a kormány több tagját, az alkotmánypárt és a függetlenségi párt nagy része pedig erős fölháborodással tárgyalta a dolgot. Kiváltképpen azért veszik zokon a néppárt eljárását, mert a koalíciós paktum megszegésének tekintik. Kimondották ugyanis annak idején, hogy az átmeneti időre mindenik párt fölfüggeszti programjának érvényesítését, a néppárt fölhívása pedig új egyházipolitikai czivódat idéz elő.

A folyosón ma délelőtt nagy vita volt a dolgról. Elsőben Thaly Ferencz és Lesz-

fordulásához vezet s az ehhez hasonló jelenetek a tanári tekintélyt teljesen alá fogják ásni.

— Én a szeretet szavával szóltam hozzájuk, — szólt Jézus, — mert a szeretet...

Görög gunyosan vágott közbe:

— A tanítás nem légyott. Szigoruan figyelmeztetem, hogy én vagyok az igazgató s így többé ilyent ne tegyen. Én vagyok az igazgató és nem engedni s nem is fogom engedni, hogy a fegyelem az intézetben egy ember miatt meglazuljon. Felelősségem teljes tudatában még egyszer figyelmeztetem, hogy én vagyok az igazgató.

Kolompos, kit a tanulók taliskvalisnak neveztek el, meghatottan rázta meg Görög kezét s biztosította mindenki nevében odaadó hűségéről.

— Az élet fájának gyökereit a szeretet vízzel kell öntözni, miként az eső öntözi a föld fájának gyökereit, hogy feloldván a föld erejét, azokat a gyökereket felvehessék. Nem jut táplálék egyetlen fába se eső nélkül és elszárad az élet fája is, ha a szeretet nem öntözi. A tudomány holt anyagát ezzel oldjuk fel, hogy felvehessék a gyöngye gyökereket.

— Kérem, elég a tanításból, távozzék, — kiáltotta indulattól rekedten Görög igazgató.

— Legyen övék minden szeretet lelkünkben, mert a kert minden fájáért a kertészeken a felelősség.

Eképp szóla Jézus és elment.

— Még ma jelentést teszek, hogy ez az ember teljesen hasznavehetetlen, — mondta Görög. — Most pedig folytassuk gyűlésünket tovább. A harmadik osztály következik.

kay Gyula méltatlankodott a fölhívás miatt. Polónyi azt mondotta nekik, hogy a fölhívásban semmi törvényellenes dolog nincs. A Kuria kétségtelenül igazságtalanul ítélte a Koczurek ügyben és így a Kuria az oka, ha felekezeti czivódás támad a dologból.

Návay Lajos, a képviselőház egyik alelnöke élénk felháborodással nyilatkozott a felhívásról és maga vitte oda a néppárt hivatalos lapját Wekerle Sándor miniszterelnökhöz, aki csak ma érkezvén haza Bécsből, az Alkotmányt még nem olvasta. A miniszterelnök leült Návay társaságában a folyosón és ott olvasta el a huszonnégy néppárti képviselő aláírásával megjelent felhívást. Időközben néhány képviselő gyülekezett az olvasó Wekerle köré és kíváncsian várták véleményét.

Wekerle fejcsóválva olvasta végig a cikket s utána csak ennyit mondott:

— Hallatlan!

Aztán, kitérve minden kérdezősködés elől, elsielt a miniszteri szobába.

Návay pedig ezt a megjegyzést tette:

— Én és velem együtt az egész alkotmánypárt a leghatározottabban helytelenítjük a néppárt eljárását. Mindennek van határa. A néppárt megszegte azt a meg egyezést, amely a pártok között annak idején létrejött s amelynek értelmében a program érvényesítését az átmeneti időre felfüggesztik. Megsértette a meg egyezést, mert a proklamáció alkalmas az egyházipolitikai harcok fölidésére. Lehet, hogy a néppárt magatartásának politikai konzekvenciái lesznek, de lehet az is, hogy az egész affér elsimul. Ismétlem azonban, hogy akármit lesz, mi azt tartjuk, hogy az ilyen eljárás a politikai tisztességbe ütközik.

Később függetlenségi és néppárti képviselőkből álló nagyobb csoport vitatkozott a felhívásról. Itt Kelemen Samu helytelenítette a néppárt eljárását. Azért is törvénytelenég a néppárt fölhívása, mert nemcsak a feleket, hanem a tanukat is fölhívja az aláírás megtagadására.

Szmrecsányi György megjegyezte, hogy a fölhívásban nincs szó a tanukról.

— Dehogyan nincs, — vágott közbe Kelemen Samu. — Ugy látszik el sem olvastad, amit aláírtál. Már pedig nem szabad megengedni, hogy az országgyűlés egyik pártja kikezdje a legfelső bíróság tekintélyét és megrendítse a benne vetett hitet és bizalmat.

— Ne csináljon ilyet a Kuria! — felelte Szmrecsányi.

Most érkezett a csoporthoz Rakovszky István, a Ház alelnöke és ezt mondotta:

— A Kuria nem is ítéltetett másképpen, mint ahogyan ítélt, mert abban a tanácsban Bernáth Géza elnökölt, aki Wekerle sógora és szabadkőműves; azonkívül négy bíró református volt, kettő pedig kikeresztelkedett zsidó. Azért írták alá különben a fölhívást, hogy becsukják őket, ha mérik. Bizonyosan tudja azonban, hogy nem csukják be, mert ez a parlament ki nem adja őket.

— Jól ismered ezt a parlamentet, — vetette közbe Kelemen, — mert csakugyan nem fognak kiadni benneteket.

— Helyes — szólt Beniczky Ödön — hiszen mi is csak azért küzdünk, hogy ezt mindenki elismerje. Egyébiránt, ha arra kerül a sor, hogy sajtópört indítanak ellenünk s a Háznak határozni kell arról, kiad-e bennünket, én is azt hiszem, társaim közül többen kérni fogjuk mentelmi jogunk felfüggesztését. Mert elvi kérdéssel van szó. A Barkóczy-cset alkalmával a tisztviselők lelkiismeret szabadságáért szálltunk

sikra, most a papok lelkiismereti szabadságát védjük meg. Ez a főczél. Másik czélunk az, hogy azt a szerencsétlen papot megmentjük és megakadályozzuk a kemény ítéletet.

A képviselők nagy részének az a véleménye, hogy a néppárt fölhívásának nevezetes politikai konzekvenciái lesznek. Van azonban olyan vélemény is, hogy az első fölháborodás után napirendre fognak térni az egész dolgon. Igen érdekes Csernoch János püspök, néppárti képviselő álláspontja, aki, mint gróf Zichy Aladár miniszter is, nem írta alá a fölhívást:

— Nekem, mint püspöknek, más szempontokra is kell figyelemmel lennem. A néppárti körökben azt mondják, hogy a Kuria fölösleges szigorral járt el Koczurek plébánossal szemben, aki nem egészen beszámítható s így, egy szigorú dorgálás is elegendő lett volna. Éppen ezért határozta el a néppárt, hogy ezt az ügyet a képviselőház elé viszi és Simonyi-Semadam Sándor képviselő a legközelebbi napokban interpellációt fog ilyen értelemben az igazságügyminiszterhez intézni.

Ez a kérdés tehát szerdáig függőben marad. A kormány tagjai tartózkodtak attól, hogy nyilatkozzanak s a képviselők is már csak kisebb csoportokban foglalkoztak vele. Szerdán este azonban Günther Antal nyomban válaszolni fog az interpellációra és akkor fog eldőlni, hogy milyen elbánásban részesül a néppárt.

A miniszterek Bécsben.

A magyar kormány tagjai vasárnap délelőtt 11 órakor Wekerle Sándor miniszterelnök vezetésével testületileg tisztelegtek a királynál, hogy uralkodói jubileuma alkalmával üdvözöljék.

A miniszterek közül gróf Zichy Aladár már pénteken este Bécsbe érkezett. Szombaton délután a hét órakor érkező vonattal jött meg Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter, este kilenc órakor gróf Andrássy Gyula belügyminiszter. Dr. Wekerle Sándor miniszterelnök gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter, Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, Günther Antal igazságügyminiszter és Josipovich Géza horvát miniszter társaságában vasárnap reggel érkezett Bécsbe. Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter betegsége miatt maradt távol a tisztelgéstől. Vasárnap délelőtt a kabinet tagjai Wekerle miniszterelnök dolgozószobájában gyülekeztek, ahol tizenegy óráig tanácskoztak. Fél tizenegy órakor a kabinet tagjai diszmagyarban Schönbrunnba ő felségéhez hajtottak. A kocsisor élénk feltűnést keltett a járóelők közt; különösen tetszetek a bakon ülő diszruhás huszárok.

Tizenegy órakor ő felsége a minisztereket együttes kihallgatáson fogadta. Miután a miniszterek a király dolgozószobájában elhelyezkedtek és az uralkodó belépett, Wekerle Sándor miniszterelnök rövid beszédet intézett hozzá, amelyben a magyar miniszterek szerencsekívánatait tolmácsolta. A király az üdvözlést és a gratulációt köszönetének kifejezésével kegyesen fogadta. Majd a kabinet minden egyes tagjával kezet fogott és mindegyik minisztert megszólítással tüntette ki, élénken érdeklődően általános és reszortügyek felől. A fogadás negyedóránál tovább tartott, mire a miniszterek visszatértek a Bank-gassei magyar házba.

A magyar minisztereknek a királynál való fogadtatása, mint a Budapesti Tudósítóval udvari körökből közlik, rendkívül szívélyes volt.

Ő felsége láthatóan megörült, hogy a magyar miniszterek megragadták az alkalmat szerencsekívánataik tolmácsolására. Ez az öröm az uralkodónak rögtönzött válaszában is kifejezésre jutott, amelylyel a gratulációért köszönetet mondott. Ő felsége a kabinet minden egyes tagját szíves szavakkal szólította meg. Élénken tudakozódott a magyar ügyek felől. Ez alkalommal azt is közölték ő felségével, hogy Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert makacs betegsége még mindig ágyhoz köti. A király élénken érdeklődött a kereskedelmi miniszter hogyléte iránt. Az egész fogadtatást rendkívüli szívélyesség jellemezte.

A magyar miniszterek Andrassy Gyula kivételével a 4 óra 40 perczkor induló gyorsvozzal visszatértek Budapestre.

Tanácskozások a bankügyben.

A magyar kormány tagjainak bécsi időzése alkalmat adott arra is, hogy a bank-kérdésben újabb érintkezések történjenek. Wekerle Sándor miniszterelnök ebben a tárgyban hosszabb tanácskozást folytatott báró Bienert osztrák miniszterelnökkel és báró Jorkasch-Koch osztályfőnökkel, a pénzügyminisztérium vezetőjével. Az érdemleges tárgyalások a két kormány között azonban még nem indultak meg, mert egyrészt meg akarják várni a közös bank beadványát, amely december végén esedékes, másrészt az osztrák átmeneti kabinet nem akar olyan megállapodásokat kötni, amelyek a messze jövőre kihatnak, s így csak parlamentáris kormány jogosult a döntésre.

Politikai körökben ma nagy érdeklődéssel fogadták azt a hírt, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök egy kisebb politikus-társaságban a folyamatban levő tanácskozásokról úgy nyilatkozott, hogy ma már minden illetékes tényező tisztában van azzal, hogy a közös bank szabadalmának meghosszabbítására a magyar parlamentben nem lehet többséget kapni. Ebből a miniszterelnöki nyilatkozatból függetlenségi körökben azt olvasták ki, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök most már nem ragaszkodik a közös bankhoz.

A bank-kérdésről különben igen előkelő és a kormányhoz közelálló alkotmánypárti oldalról ezt az igen érdekes jellemzést kaptuk:

— Az önálló magyar jegybank ügye már eldöntöttnek tekinthető. Nem tesz ellene kifogást senki, s így nincs is semmi akadály a számára, hogy 1910-ben felállítsák. Azaz, hogy egy akadály mégis van: a külpolitikai helyzet. Minden csillapítás dacára akkor egyszerre nagyon komoly lesz a háboru eshetősége, s azt csakugyan lehetetlen elképzelni, hogy háborus időben csináljuk meg az önálló jegybankot. Szóval, tehát papirosan meglesz az önálló magyar jegybank, de a külpolitikai helyzet komolysága arra kényszerít, hogy hosszabbítsuk meg a közös bank szabadalmát.

Budapest, november 30.

A külügyminiszter kitüntetése. Bécsből jelentik, hogy báró Aehrenthal külügyminisztert a király a szent István-rend nagykeresztjével tüntette ki.

A bán a királynál. Bécsből táviratozzák, hogy báró Rauch Pál horvát bán vasárnap, több mint fél óra hosszat tartó kihallgatáson jelent meg ő felségénél. Báró Rauch a királynak a horvátországi helyzetről és hangulatáról tett jelentést s egyúttal úgy a saját, mint a horvát országos kormány nevében kifejezte ő felsége előtt szerencsekívánatait.

Gróf Zichy Aladár Bécsben. Gróf Zichy Aladár ő felsége személye körüli miniszter egyelőre Bécsben marad, hogy a december másodikán tartandó

ünnepségeken mint a magyar kormány képviselője jelen legyen. Gróf Zichy Aladár a svéd királyi pár tiszteletére december ötödikén rendezendő udvari ünnepségeken is képviselni fogja a magyar kormányt.

A I. Házból.

I. Nincs itthon Andrassy.

Reggel is este volt. Sűrű köd terjedt az utcákon, csak fáklyákkal lehetett elérkezni a képviselőházba, ahol a sötétség miatt korán reggel kezdték meg a villanyvilágítást. Egyébként az eszmék világában is lámpásokat hordoztak, mivelhogy a fórumra benyomult a klerikális sötétség. A néppárti lapot kézzől-kézre adták és betűzgették a felhívást, mely a hivatkozottakat lázítja, hogy tagadják meg az állami anyakönyvek aláírását. Az egyik pamplagon Wekerle olvasott, a teremben az emelvényen Justh Gyula, az olvasó-szobában Ugron Gábor, a miniszteri folyosó mellett Polónyi Géza. Rég volt ilyen olvasó kedv a parlamentben. S amikor bevégezték az olvasást, megalakultak a szokásos vitatkozó csoportok és fűrgén szaladtak a papirokon a czeruzák, feljegyezni nevezetes embereket nézeteit. Rakovszkyéknak az arczuk sugárzott az örömtől, mert ez a felhívás újabb akciókedvet szerzett nekik. Öt percz múlva már zsidót is emlegettek. Rakovszky István azt mondta, hogy a Kuria szenátusában két zsidó bíró volt, Kelemen Samu közbeszólt.

— Az egyik kikeresztelkedett.

— Az mindegy, — hangzott a felelet.

Mihamar bizonyos közhangulatra is hivatkozhattak. Vasárnap este Rakovszky István, gróf Eszterházy Lajos és báró Vécsey a Víg-színházban egymás mellé kerültek és a „Visszatérés Jeruzsálemből” című színművet nézték. Abban van egy passzus:

— A kikeresztelkedett zsidó rosszabb a valóságos zsidónál.

Amikor a színpadon e meghatározást elmondták, az urak egymásra néztek és elfeledkezve a helyről, szóltak:

— Ugy van!

A közönség a színházban meglepetten fordult a helyeslők felé. Ugyanezt tette a folyosói hallgatóság is.

Egyébiránt nemsokára más dolgok is előadódtek. Ahogy a miniszterek hazajöttek a császár székhelyéről, kitűnt, hogy gróf Andrassy Gyula Bécsben maradt.

— Bizonyosan a bankkérdés miatt maradt ott — kezdődtek a véleménynyilvánítások.

— És a fuzió miatt — folytatták.

A miniszter egyik bizalmasa határozottan tagadta e kérdéseknek gróf Andrassy bécsi időzésével való összefüggését és tiltakozva szólalt meg:

— Igazán mulatságos, hogy mostanság, ha Andrassy Bécsbe megy, rögtön a bankkérdést és a fuziót fújjátok. Olyanok vagytok, mint a fogaskerekű vasut állomásának vak verklise, aki ha lábkopogást hall, azonnal elnyikorgatja verklijén régi recsegős nótáit.

A köd nehezen oszlott, ellenben a teremben a kereskedelmi tárcza költségvetésének a tárgyalását folytatták az S. betűnél, tudniillik előbb Somogyi beszélt Aladár és azután Sümei szónokolt Vilmos. Egyszerre aztán jelentkezett Polónyi Géza. Észrevette, hogy ma kedvez neki a véletlen. Megfogta a Dunagőzhajózási Társulatot és ide-odaránczigálta.

— Nagyszerű — szólottak körülötte — az öreg előveszi a buzogányát.

Mert azt is tudni kell, hogy itt már ezelőtt

egy órával a Kuria szidták a klerikálisok, amely cselekvés szintén megfelelt a Polónyi Géza gusztusának.

Belemelegedett a beszédbe és mind beljebb és beljebb hatolt, folytonosan erősebben neki-lendült. Ugy tett Polónyi Géza, mint a házard-játékos, akinek jól kezd járni a kártya, tehát igyekezett kihasználni a szeriest. (Mint peinteur akart most boldogulni, miután a bankárságban — a miniszterségben — megbukott.) Hangos volt egész napon át, a folyosón hallatszott zajos beszéde és régi öblös kazagása még az esti ülés ideje alatt is.

A miniszterek hallgatag nézték és öt perczenként konstatálták:

— Nincs itthon Andrassy!

II. Délről estig.

Délután két óráig gróf Batthyány Tivadar beszélt a kereskedelemügyi költségvetésről, de a beszédet nem végezhette be, hanem délután négy órakor pompázó villanyvilágításban folytatta. Időközben Justh Gyula a buffetben megvendégelte választóit és miután Batthyány gróf befejezte előadását, Pető Sándor, majd Lányi Mór következett.

Az esti előadásra sokan gyűltek. A fény úgy vonzotta a publikumot, mint nyaranta a kávéházak ivlámpái a lepkéket. Amikor nagyon sokan jöttek, Wekerle felkiáltott.

— Ki ad példát a társadalomnak a takarékos-ságban?

Justh Gyula megértette a tételt és nyomban elrendelte, hogy minden második lámpát oltsanak el. Takarékoskodni kell.

Azonban az elnöki széken Rakovszky István ült, az elnök. S ezért félreértették a félvilágosságot. Azt hitték, hogy amikor Justh Gyula elnököl, akkor teljes világosságot adnak, amikor ellenben az alelnökök funkcionálnak, akkor redukálják a fényt. Mint amikor a különösen kedvelt primadonnának privilégiuma gyanánt tartják a reflektort.

— No — mondja egy szép asszony — majd máskor csak olyankor jövünk, amikor Justh Gyula lép fel.

A csoportosulás rendkívül nagy volt, majdnem veszedelmes tolongássá nőtt a hirlapírók karzatán. Ott voltak az összes minisztériumok, a közlekedési és hajózási vállalatok gavallériái és a budapesti társasélet nevezetességei. Mind jó szabású kabát, finom nyakkendő és elegancia. Ugyannyira, hogy az egész társaság letelepedhetett volna a teremben a képviselők padjaiban. Jobb is volna ilyenkor oda levinni a szép társaságot és legfeljebb, mint a tengeri fürdőkben, egy kötéllel elválasztani a képviselőket, az uszókát a nem uszóktól, a mandátum nélküli gentlemanektől.

Őket leginkább a Buza Barna beszéde érdekelte. Hol csipős volt, hol éles és időnként olyan zajt csinált, hogy a Dunán megállottak a propellerek.

Nagy haj még se volt, mert nincsen olyan kicsiny Buza, amelyiknek egyszer vége ne lenne. Ezenkívül pedig utána Kelemen Samu következett, aki a Buza-féle elméletekkel szemben az ellenkező álláspontot képviselte, tudniillik a kereskedelem szabadságát. Néhány érdekes leleplezést tesz a szövetkezeti ügyek kezeléséről. Hogy milyen rengeteg összeget számítanak fel például ellenőrzési költségek czimén. (Majdnem több ez, mint amennyit ellenőrzés nélkül el lehetne sikkasztani.) Olyan eset is van, hogy a vidéki szövetkezetnél drágábban adják az árukat, mint amennyiért a vidékről felekerülő portékát Budapestben lehet kapni.

Késő idő lett. Háromfartály nyolcz óraker bezárták az ülést és holnap is a kereskedelmi tárczát tárgyalják.

A napirend után Ságly Gyula, mint esti előadó benyújtott egy jelentést, ami szintén esti ügy volt: tudniillik a Nemzeti Színház átköltöztetéséről szólott.

S amikor az ülést bezárták, a képviselőház nagyon hasonlított a Nemzeti Színházhoz, tudniillik üres volt.

Kossuth tárczája.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, november 30.

Ma az egész nap Kossuth tárczájé volt s nagyon érdekes vita fejlődött ki a kereskedelmiügyi politika kérdése körül. A felszólalások javarésztében nagy elismerés nyilatkozott meg a kereskedelmi kormány működése iránt, ami mellett a legtöbb szónok fölhasználta az alkalmat arra, hogy komoly, szakszerű kritikával mondjon bírálatot az eddig tett intézkedések fölött.

A vitát Somogyi Aladár nyitotta meg, aki sok érdekes szempontot vetett föl a vasuti dijszabások revíziójához azzal kapcsolatban, hogy az osztrák vasutak gyors államosítása után az egységes dijszabás erősen rá fog nehezíteni iparunkra és kereskedelmünkre. Sümegei Vilmos után Polónyi Géza a kereskedelmiügyi tárcza kritikája címén közgazdasági vállalatok ügyével foglalkozott, amivel meglehetősen vegyes hatást keltett. Mert hogyha vállalatok ellen lehet is gyakorolni jogos kritikát, annak nem az a módja, hogy egyesek egyik vagy másik vállalatot kipécézzve, azt a közvélemény előtt pellengérré állítsák. Az ilyen igaztalan eljárás nagyon alkalmas arra, hogy rontsa a vállalkozási kedvet ebben az amugy sem nagyon vállalkozó kedvű országban.

Gróf Batthyány Tivadar nagyszabású beszédben és kiváló szakszerűséggel foglalkozott a vasutak ügyeivel. Örömmel konstataulta, hogy a vasuti balesetek aránya a tavalyihoz képest csökkenést mutat. Foglalkozott azután a vasuti személyzet szervezkedésével, melyről a legliberálisabb elveket vallotta s azokkal a jogos igényekkel, melyeket a személyzet és a szolgálat biztonsága érdekében ki kell elégíteni. A nagyhatású beszéd délelőtről átnyult a délutáni ülésre is és mindvégig nagy érdeklődő hallgatóságra talált.

Délután Batthyány Tivadar után Pető Sándor megvédte a betegsegélyzőpénztárakat, Lányi Mór az önálló vámterületről s a munkásjóléti intézményekről tartott nagyon érdekes előadást.

A szónokok sorát Kelemen Samu zárta be, aki széles látókörrrel, eleven, élvezetes szónoki készséggel beszélt a magyar kereskedelem mizériáiról, a szövetkezetek fejlesztésének egészségtelen irányairól.

Részletes tudósításunk a mai ülésről a következő:

A képviselőház ülése.

Délelőtt.

— Kezdődött délelőtt tíz óraker. —

Elnök: Justh Gyula.

Jegyzők: Vertán Endre és Hammersberg László.

Az elnök: Megnyitja az ülést.

A kereskedelmi tárcza költségvetése van napirenden.

A kereskedelmi költségvetés.

Somogyi Aladár a vasuti dijszabás ügyéről be-

szélt, hogy az állam föltétlen uralkodjék a tarifán és ezáltal gazdasági és kereskedelmi viszonyok szabályozásakor döntő szava lehessen. Részletesen foglalkozik az osztrák vasuti dijszabás kérdésével, a liszt kivittel, a közgazdasági tanács működésével, az általános forgalmi érdekekkel és a vagonhiányával. A költségvetést elfogadja.

Sümegei Vilmos: Statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy a behozatal, az ország termőképeségével szemben, aránytalanul nagy. Elfogadja a költségvetést.

Polónyi Géza: Az önálló vámterületről beszél, ezt tartja a közel jövő domináló kérdésének. Figyelmet arra, hogy az önálló berendezkedésben óriási fontossága van a Dunának, mint természetes víziútnak, ámde ezt a rengeteg erőt egy ellenséges célzatu társaság tartja karmal között. A Dunagőzhajózási Társaságról van szó, amelyet gróf Széchenyi István magyarnak alkotott meg. Most a Társaság Bécsben székel, igazgatóságában egyetlen magyar ember sincs és összes intézkedései a magyar érdekek ellen irányulnak. Magyar részvényese még hirtudónak sincs; a részvények legnagyobb része az uralkodóház birtokában van. A vállalat mostanában nem gyümölcöszik, mert rosszul kezelik. Biztos tudomása van róla, hogy az osztrákok 25 évre szóló szerződéssel le akarják kötni a társaságot az osztrák érdekek szolgálatára. A föltételek közt van a magyar malomipar tökrététele. (Mozgás, zaj.)

Másik föltétel, hogy a Balkánnal szemben Magyarország közelségét s ebből folyó előnyét tarifális mesterkedéssel Ausztria részére lerontsa. A magyar kormánynak haladéktalanul közbe kell lépnie, hogy ez az egyezség létre ne jöhessen. A Magyar Folyam- és Tengerhajós részvénytársaságot mindenestől a Dunagőzhajós vontatókötélre fűzték s így ez az osztrák érdekeket kénytelen szolgálni. Hozzá kell még mind ehhez venni, hogy az osztrák kormány mind több vasutat államosít, úgy, hogy nyugat felé való forgalmunkban a tarifaképzés erejét mindenestől kezébe kaparintotta. Beszélhetünk mi itt önálló vámterületről, mindezzel a politikával s a Dunagőzhajós társasággal, amelynek — ismétli — a részvényei a felséges uralkodóház birtokában vannak, lehetlenné teszik a gazdasági önállóságra való áttérésüket. (Zaj.)

Egy hang a függetlenségi párton: Tisztában vagyunk a részvényesek jóakarataival!

Polónyi Géza: A Dunagőzhajós-Társaságnak kilencszáz nyugdíjas alkalmazottja van, a többi tizenegyezer ideiglenes alkalmazott. Az ausztriai öregekről gondoskodik az agkori ellátásról szóló állami törvény; ki fog gondoskodni a magyar alkalmazottakról? (Mozgás, zaj.) Bizonyítja ezután, hogy a pécsi szén, melyet ez a társaság bányász, nem megfelelő az államvasutak használatára. És mégis a sztrájkok címén a társaság a szén métermázsája után 20 fillér bonifikációt kap az államtól.

Szierényi József államtitkár: Minden társaság megkapja.

Polónyi Géza: De nem volna szabad megadni annak a társaságnak, mely tönkre akarja tenni gazdasági érdekeinket. Az óbudai szigetet 400.000 koronáért vásárolta a társaság az államtól, de fönn van tartva visszavásárlási jogunk. Ha a kormány nem tud másként pressziót gyakorolni a társaságra, vegye vissza a szigetet s létesítsen ott magyar hajógyárat. (Helyeslés; a függetlenségi pártból néhányan tapsolnak.) A kormány kötelessége hogy tájékoztassa az országot, mit szándékozik tenni, hogy gazdasági függetlenségünk útjából ezek az akadályok elháríttassanak. (Helyeslés.)

Szünet után Polónyi Géza folytatja beszédét. Az alsóbbrendű vasutakkal foglalkozik. A tervezet, amelyet a kereskedelmi államtitkár kidolgozott, szerencsétlen munka. Nem tudja, hogy a miniszter tervezete az, vagy csak az államtitkáré?

Szierényi József államtitkár: Az enyém.

Polónyi Géza: Szerencsétlen a javaslat azért is, mert mikor a városok és községek segítségéről van szó, egy tollvonással eltörli azt a lehetőséget, hogy a városok saját háztartásukba vehessék a közuti vasutakat. A javaslatban az a rettenetes magánjogi nóvum is van, hogyha a felek közt nem jöhet létre a szerződés, azt a törvényhozás fogja megkötni. Nem akar hosszasan beszélni ezekről a kérdésekről.

Kmetty Károly: Este nyolczig szívesen hallgatjuk. Szürecsányi György: részleteket is kérünk.

A szocialisták ellen.

Polónyi Géza: Az ipartörvénytervezettel foglalkozik. A szocializmus demokráciáját a legnagyobb veszedelemnek tartja az államra, a nemzetre és a valásra. (Élénk helyeslés.) A sztrájkjog tekintetében közte és az államtitkár között irtóztató ellentét van, mert Szierényi Pécsen nyilván proklamálta a sztrájkjogot. (Mozgás.) Nincs e házban senki, aki a munkások egyéni szabadságát és gyülekezési jogát tiszteletben nem tartaná. (Helyeslés.) Akárja, hogy a munkás egyéni joga határozni, hogy vajjon a munkáját bérbeadja vagy sem? De hogy szerződés tartama alatt, szerződésben biztosított munkáját, zsarolási

abbahagyhassa: ezt nem ismeri el jognak, ez sarkából forgatja ki az államot. (Élénk helyeslés a néppárton és a függetlenségi párton.) Megkötött szerződés megtartása jogbiztonságunk fundamentuma. (Helyeslés.) Azt a sztrájkot, mely ebbe az elvbe vág, üldözni, elnyomni és lehetlenné tenni kell. (Élénk helyeslés.) Mikor az országos aratás ideje elközelget s a munkásoknak meg van a szerződése, előáll a budapesti szakszervezetek szocializmusdemokrata bandája s lázadást szít a munkások körében. (Élénk helyeslés.)

Ezt a jogot nem kodifikálhatjuk, ha csak tönkre nem akarjuk tenni Magyarországot. (Helyeslés.) A szakszervezeteket, amelyek tiszta szocializmus alapon állanak, mindig melegen pártolja. De mit tesznek a mostani szakszervezetek? Minden nemzeti és erkölcsi bálványunk le van immár döntve, helyükbe akarják tenni a vörös rongyot, amely ma már nemcsak a hazának, hanem a magyar fajnak üzen hadat. (Helyeslés a néppárton és a függetlenségi párton.) Megyalázzák őseink sirját, legszentebb érzéseinket, külföldi szervezetekkel szövetkeznek és meg akarják dönteni a választói reform ellen intézett harcz címén a magyar faj hegemoniáját. (Nagy zaj. Helyeslés.) Az osztrák szocialista képviselők hitszöveggel való dolják a királyt s arra hívják fel a világ figyelmét, hogy a Lajthán tül testvéreinket idegenek el akarják pusztítani. Az idegenek a magyarok. (Nagy zaj.) Mért marad mégis a szakszervezet nebutásvirág? (Nagy zaj. Helyeslés.)

Buchinger Manó bécsi kirándulása hazaárulás és a törvényhozás, ha nincs ez ellen megtorlás a büntető törvénykönyvben és ha kötelességét akarja teljesíteni, 14 nap alatt törvényt kell, hogy hozzon az ilyen hazaárulás ellen. A büntető törvénykönyv 148. szakasza hiütlenségnek minősíti Buchinger cselekedetét, amelyért súlyos szabadságvesztés jár. De ha törvény nem elég világos, sürgősen új törvényt kell hozni. (Helyeslés.) Az a nemzet, amely megengedi, hogy paraziták emészszék meg, még a történelemben sem talál siratóra. Nem szavakra, sürgős cselekedetre van szükség. (Helyeslés.) A költségvetést az ország érdekében, a kereskedelmi miniszter és az államtitkár iránt érzett tiszteltől megajánlja. (Élénk helyeslés, éljenzés és taps a néppárton, balpárton s itt-ott a függetlenségi párton. Polónyit a néppártiak és többen a függetlenségi pártból üdvözlök.)

Batthyány beszéde.

Gróf Batthyány Tivadar: Azt hiszi, hogy az imént elhangzottak után meg kell védeni azokat a szakszervezeteket, amelyek nem a vörös zászló, hanem a nemzeti trikolór alatt állanak. Első sorban a magyar folyamhajózással foglalkozik, amelyet nálunk nem használnak ki kellőképpen. Holott a folyamhajózás kellő felhasználásával a vasutak terheségét meg lehetne könnyíteni. Nagy baj éppen az, hogy a magyar folyamhajózás egy idegen és ellenséges vállalat kezében van. Felkéri a kormányt, hogy a társalattal szemben járjon el. Ő is szóvá teszi a nyugdíjviszonyokat a Dunagőzhajózási vállalatnál. A hajózási vállalat alkalmazottainak jogi helyzetét is szabályozandónak tartja. Napirenden van, hogy a hajózási vállalat mindenféle alkalmatlan elemeket s nem képesített embereket alkalmaz. Szól a munkásjóléti törvény elleni panaszokról. Ugy a munkaadók, mint a munkások részéről az intézmény ellen sok panasz merült fel.

Határozottan ellenzi azt, hogy abba az intézménybe koalíciós örszemek, vagy nemzetközi szocializmusdemokraták üljenek oda be, hanem megköveteli, hogy pártatlan közhivatalnokok foglaljanak helyet, akik nem politizálnak. Polónyival szemben kijelenti, hogy a sztrájkjog törvénynek olyan kodifikációjához nem járul hozzá, hogy szerződés viszonyban a sztrájk jogosulatlan. A munkaadók esetleges karteljével szemben a munkást jogától elütini nem szabad. Kivételt csak olyan szervezetek képeznek, amelyeknek sztrájkja közbiztonsági érdekeket sért, amint ez a vasuti pragmatikában is ki van mondva. Ha a sztrájkjogot kodifikáljuk, kodifikálni kell a munkásoknak azt a jogát is, hogy szervezeteik körében jogaikat megvédehessék. Elismeri, hogy a kereskedelmi kormánynak joga van megtiltani az alkalmazottaknak, hogy bizonyos szervezetekbe belépjenek, de ez a joguk nincs Hívös és Jellinek igazgatóknak, a saját vállalatuk munkásaival szemben. Míg ezeknek a munkásoknak egyesülési joguk biztosítva nincs, nem lehet a sztrájkjog törvényről sem beszélni. Nem látja a szakszervezeteket elég komolyaknak arra, hogy az ipari törvénytervezetben foglaltakat rájuk lehetne bízni. Megvédi a támadásokkal szemben a Vasutas Szövetséget. Egyes organumok ugyanis ezt okolják a fegyelmetlenségükért, amelyeknek következményei a vasuti balesetek. Elismeri, hogy a jelenlegi kereskedelmi kormány mindent megtesz a helyzet javítására. De ha ez így van, a múlt rezsim sajtója ne támadja a Vasutas Szövetséget.

Szóló is konstataálja, hogy a fővárosi pályaudvarok szűkek és meg nem felelők. Nemcsak az üzletvezetők, hanem a helyszíni, gyakorlati tapasztalatokat szerzett alkalmazottak véleményét is ki kel-

lene kérni e bajok orvoslására nézve. Majd arról szól, hogy a nagyobb forgalmu vonalakon a 24 órai szolgálat lehetetlenség. Ezen változtatni kell. Ismételtel konstatálja, hogy a balesetekért indokolatlanul támadták a személyzetet és jogtalanul vádolták meg feylemlenséggel. Főleg a szövetségeket óhajtja megvédeni azzal a váddal szemben, hogy ők lazítják a feylemltet. A már kimúlt vasutas munkásszövetségről elismeri, hogy ez a feylemlhez nem való hangban támadta a vezetőséget és a hazafias alapon álló vasutasokat.

Közben két óra lett, mire a szónok beszédét félbeszakította.

Délután.

— Kezdeté négy óraker. —

Elnök: Rakovszky István.

Jegyzők: Vertán Endre és Dudics Endre.

Folytatják

a kereskedelemügyi tárca

Általános vitáját.

Gróf Batthyány Tivadar folytatja a délután két óraker félbeszakított beszédét. Vasuti berendezésünk mizériáit nem fejtegeti tovább, mert nem akarja ezeket az adatokat a rosszakaratú külföldnek, különösen Ausztriának kiszolgáltatni. Rátér ezután a vasutas munkásszervezetekre. Vörös László alatt a vasutas munkásokat nemzetközi alapon szervezték. Ezzel szemben az internacionálisok ellen nemzeti alapon kell a munkásokat szervezni. Beszél ezután az ő elnöklété alatt álló „Vasutas Szövetség”-ről, bőven ismerteti a szövetség helyzetét. Ez a szövetség súlyos időkben ellentállt a darabontok pressziójának, a nemzeti kormány alatt pedig szocialista agitátorok csábításainak. Ez a szövetség tartotta meg a vasutasokat a nemzeti eszmék mellett és óvta meg őket attól, hogy feylemlsértéseket kövessen el. Sőt arra is képes volt ez a szövetség, hogy a múlt évben a Déli Vasut munkásai közt keletkezett forrongást lecsillapítsa. A mostani kormány meghozta a vasutasoknak a fizetésrendezést, de amikor az erről szóló törvényt hozták, horvát obstrukció dühöngött a Házban s így nem csoda, hogy ha több hiba csuszolt a törvénybe. Így az átmeneti intézkedések révén több mint hatvan képviselő nem hogy jobb, hanem még rosszabb helyzetbe került az azelőttinél. A kilométer- és órapénz mal rendezése még nem tekinthető véglegesnek. A lakbérbeosztás is sok városban igazságtalan. Az államvasutak ipari munkásainak munkaidjét nem szállították le abban a mértékben, mint azt a kormány megígérte. Mind e panaszokat joga van a Vasutas Szövetségnek felhozni. Hivatkozik a porosz vasutakra, ahol a szervezkedési szabadságot a legliberálisabban kezelik, csak a szocializtikus, államellenes szervezkedéseket nem engedik meg. Igazságtalanság, hogy nálunk minden vonatkozásért a személyzetet okolják. A magyar vasutasok példás feylemlzetlenséggel dolgoznak. Eklatáns bizonyosságát adták ennek a veszprémi hadgyakorlatok alkalmával, amikor a király is, magas katonal méltóságok is elismerésüknek adtak kifejezést. A vasutasokat mégis feylemlzetlenséggel szokás vádolni. A huszadik század vezéreszméje a szervezkedés eszméje és hazafias kötelesség az, hogy a munkásokat a vörös lobogó helyett a nemzeti zászló alatt csoportosítsuk. Addig fogja kezében lobogtatni a nemzeti lobogót, amíg azt kezéből ki nem ütjük, vagy kezét béklyóba nem verik. (Zajos helyeslés.)

Pető Sándor: Polónyi Géza (éljenzés). Nagy Emil és Batthyány Tivadar támadták a szakszervezeteket.

Szmrecsányi György: Maga nem védheti azokat! Maga a szakszervezetek fizetett alkalmazottja! Egy hang: Abból issza a pezsgőjét!

Elnök: (Csenget.)

Pető Sándor: A szakszervezeteket ért támadások igazságtalanok. A sztrájkokat nem annyira a munkások, mint inkább a munkaadók szervezkedése okozza, amelyek az egyes szakmákban bojkottálják a szervezett munkásokat. Ha a munkaadóknak joguk van a gazdasági harcchoz, joguk van ahhoz a munkásoknak is. (Zaj a függetlenségi pártan.) A kormány tulságos szigorral üldözi a szakszervezeteket.

Polónyi Géza: Ki kezeli a sztrájk-alapokat?

Pető Sándor: Nem a szakszervezetek! Mindnki tudhatja, hogy azt a szakszervezeteken kívül kezelik. Tiltakozik az ellen, hogy a kereskedelmi kormány, bizonyos befolyásokra hallgatva, megbolygassa a munkásbetegségélyző pénztárak autonómiáját. Németországra hivatkozik, ahol csak az autonóm betegségélyző pénztárak tudtak fölvirágozni.

Vlád Aurél: Nálunk az őrszem urak akarnak oda is beülni!

Pető Sándor: Ausztriában is respektálják a pénztárak autonómiáját!

Ugron Gábor: Ott nem nemzetközieszik a munkások!

Pető Sándor: De igenis nemzetközieszik! Az a rengeteg munka, melyet nálunk a betegségélyző-pénztár elnöke végez, nincs is tulfizetve tízezer koronával.

Buza Barna: Mi a kvalifikációja?

Tutsek Sándor: Két elemi iskola!

Csótli Géza: Szabólegény volt!

Pető Sándor: Az a kvalifikációja, hogy huszonhét év óta foglalkozik betegsegélyző ügyekkel! Az autonómiát, mely éltető levegője a munkásbiztosításnak, ne méltóztassanak elitálni; ha hibák vannak, azt ő is látja, de ő nem itéli el ezt az intézményt olyan szuverén felületességgel, mint Nagy Emil, aki egyszerűen az államosítás felé vezet, holott az államosítás magának az intézménynek a csődjére vezetne. Az autonómia és a munkások befolyásának kiterjesztését sürgetve, fejezi be beszédét. Nem fogadja el a költségvetést, mert az előadó ur olyan elveket hirdetett, amelyeket nem hajlandó akceptálni.

Lányi Mór: A mezőgazdaság érdekében is követeli az ipar fejlesztését, hogy a magyar mezőgazdaság az ipari munkások gyarapodó jóllété révén erős belföldi fogyasztó piacra találjon. Kötőnő átmenetnek tartja erre a célra a mezőgazdasági ipar szervezését. A munkásbiztosító pénztárakra nem akar kitérni, ehelyett olcsó munkáslakásokat és helyes munkásvédelmi törvényeket követel és tiltakozik az ellen, hogy a munkáskérdést közigazgatási uton akarnák kezelni, amint hogy Bánffy és Perczel tették. Követeli az önálló vármegyei fölállítását, mint a magyar iparfejlesztés legerősebb garanciáját. A költségvetést elfogadja. (Helyeslés.)

Buza Barna: Követeli az ország gazdasági föl-szabadítását, azután a Hencz interpellációjával foglalkozik. Hosszasan támadja azután a szocialista agitációt. A magyar szocialisták nem Kautskyak és nem Mengerek!

Pető Sándor: De a polgári politikusok mind Bismarckok!

Buza Barna: Tovább szidja a szocialistákat s azután befejezi beszédét.

Kelemen Samu: Arról a témáról akar beszélni, melyről a kereskedelemügyi tárca keretén belül legkevésbé beszélnék: magáról a kereskedelemről. A gazdasági kérdéseknek legnagyobb veszedelmük, hogyha politikai tendenciák szempontjából itélik meg. Beszél arról az antipátiáról, melylyel a magyar közéletben a kereskedelmet övezik. A kereskedelem maga is termel, mert a forgalomban a termelt anyag értékét fokozza. Nincs igaza tehát a közhangulatnak, amikor parazitáknak tekintik a kereskedőket. A magyar kereskedő helyzetét megnehezíti az, hogy az Ausztriából importált selejtes áru miatt nem az osztrák gyárost, hanem őt szidják, csakugy, minthogy őt okolják azért az áremelkedésért, mely a világgazdaság konjunkturáiból folyik s minden árut már forrásánál megdrágít. Beszél a magyar szövetkezetek fejlődésének egészségtelen irányáról. A magyarországi szövetkezetek nem a kisemberek megélhetését szolgálják, hanem egyes kereskedők egzisztenciáját teszik tönkre. Gazdasági önállóságunkat a magunk erejéből, a magunk erejének fejlesztésével kell előkészítenünk, a magyar földmívelésnek a mai expanzív rendszerről át kell térni az intenzív földmívelési módokra. A törvényhozásnak olyan igazságosnak kell lennie, mint a bírónak. Ha öntudatlanul is külön gazdasági érdekeket szolgál, ezzel súlyosan megbontja az állam egyetemes országos érdekeit. A kereskedelmi kormány iránt teljes bizalommal viseltetik s ezért elfogadja a tárca költségvetését. (Helyeslés.)

Az elnök: Az idő előrehaladottsága miatt a vitát bezárja. A holnapi napirend megállapítása után Sággy Gyula, mint a közoktatásügyi bizottság előadója, betérjeszti a Nemzeti Színház részére megszerzett Népszínház kibérléséről szóló miniszteri jelentést.

A Ház elhatározza, hogy ezt a közoktatásügyi tárca költségvetésével egyszerre tárgyalja. Hédervári Lehel a mentelmi bizottság jelentését terjeszti elő Markos Gyula, Polónyi Dezső, Hentaller Lajos, Harambásics Ágost, Markbreit Gyula, Popovics Dusan és több más képviselő mentelmi ügye tárgyában. A javaslatot ki fogják nyomtatni, szét fogják osztani.

Szatmári Mór, a munkásbizottság előadója betérjeszti a bizottság jelentését az éjjeli munka rendezése tárgyában.

Az ülés vége hét óra negyvenöt perczkor.

Budapest, november 30.

Két kitüntetés. Politikai körökben hire jár, hogy a király a hatvanéves császári jubileum alkalmából gróf Festetich Tazsilot a hercegi rangra emeli, gróf Karácsonyi Jenőnek pedig az aranygyapjas rendet adományozza.

A mérsékelt románok. A Szilágyságban naponta tartanak a románok gyűléseket. Hidvég községben Lázár P. János lapszerkesztő elnöklése mellett 8 község oláh választói tartottak gyűlést. A gyűlésen Lázár P. János, dr. Leley Viktor, dr. Meszesán Korjolan és dr. Sztojka Dénes tartottak hosszabb beszédeket, amelyeknek ele ezuttal Bécs ellen irányult. Dr. Meszesán a szláv elem veszedelmét ma-

gyarázgatva, a román és magyar elemre, arra a konkluzióra jutott, hogy a magyar és román egymás barátságára vannak utalva. A népgyűlés határozatai között a románoknak kulturális szervezéséről is volt szó, melynek agitációjával Lázár P. János elnöklésével a már felsorolt vezető férfiakat biztatta meg a népgyűlés. A gyűlés higgadt és békés együttműködésre intette a románokat a magyarsággal.

A választói reform. A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak vasárnap délelőtt a Vigadóban gyűlést tartottak, hogy gróf Andrássy belügyminiszter választójogi reformja ellen tiltakozzanak. Fazekas Armin nyitotta meg a népgyűlést, amelynek tisztikarát a résztvevő egyesületek képviselőiből alakították meg. A gyűlésen dr. Kreutzer Lipót tartott nagyobb beszédet a reformjavaslat ellen. A választói jogot a nőkre is ki kell terjeszteni. Wilhelm Szidónia, Pfeiffer Sándor és Szántó Ernő felszólalásai után határozati javaslatot fogadtak el, melyben a szavazati jognak a nőkre való kiterjesztését követelik, elítélik a pluralitási rendszert, ugyszintén a szavazás nyílt módját.

Brassóból jelentik: A brassómezei szász választópolgárok gyűlést tartottak, amelyen Copony Traugott és Schmidt Károly orsz. képviselők beszámoló beszédet mondtak. A képviselők kijelentették, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek a választói jogról szóló törvényjavaslatát egész terjedelmében pártolják.

A „Gazetta Transylvania” interview-t közöl Mocsonyi Sándorral, a veterán oláh politikussal, aki a többi közt ezeket mondotta:

— Andrássy javaslata a magyar faj kizárólagos hegemoniáját czélozza, de azért azt mégse lehet állítani, hogy a javaslat törvényerőre való emelkedése a románok politikai megsemmisítését fogja maga után vonni. Mi románok a parlamenten kívül is olyan tényezőket fogunk képezni e hazában, amelylyel bármily politikai rendszernek számolni kell. A legközelebbi teendők az, hogy a román népet egy kulturai, mint gazdasági tekintetben erősítsük. A tervbe vett nemzeti konferenciát nem helyeslem, mert most a viszonyok nem olyanok, mint 1848-ban. A konferencián csak panaszukat hallanánk, már pedig komoly férfiakhoz nem illik, hogy nők módjára siránkozzanak. A román közmondás azt mondja: A román hallgat és cselekszik. Ami azt a kérdést illeti, hogy várhatunk-e segítséget Romániától, erre az a válaszom, hogy Románia a mai helyzetben mit sem tehet értünk. Románia közbelépésének csak akkor lehetne eredménye, ha a helyzet Keleten kedvezőtlenül alakulna a monarchiára nézve. Ebben az esetben Romániának egyetlen szava is sokat lendítené a magyarországi románok helyzetén.

Az amerikai románok a királyhoz egy hosszabb táviratot intéztek, melyben kéri a felséget, hogy engedje elnyomni magyarországi testvéreiket. Ugyancsak táviratot küldtek Lueger polgármesterhez, Björnsonnak és a budapesti nemzetiségi klubnak, melyet kitarító harczra hívnak fel Andrássy javaslata ellen.

A „Tribuna” vezércikkét közöl, melyben azt a kérdést veti fel, hogy a magyarországi románok ezután is dinasztikusak maradjanak-e, vagy pedig az irridentizmus karjai közé vessék-e magukat. A „Tribuna” nem válaszol határozottan a kérdésre, de azt kijelenti, hogy a románok antidinasztikus politikát nem folytathatnak, de azt se kívánhatják, hogy Románia mozgósítson, lépje át a Kárpátokat hadseregével és jöjjön segítségére a magyarországi románoknak.

A horvátok és az annexió. A horvát jogpárt megbizta Pinterovics Antal képviselőt, hogy az annexió törvényjavaslatról egy elaboratumot készítsen, amelyet azután a horvát-szerb koalíció plenáris értekezlete elé fognak terjeszteni. A horvátok az annexió javaslatnál nagyarányú vitát szándékoznak indítani, amelyben a horvát-szerb koalíciónak csaknem valamennyi tagja részt akar venni.

A Népszínház bérlése. A képviselőház pénzügyi bizottsága ma este 5 óraker Széll Kálmán elnök-lésével ülést tartott, amelyen gróf Apponyi Albert közoktatásügyi miniszternek a Népszínház bérléséről szóló jelentését vette tárgyalás alá s elhatározta, hogy a Ház elé a következő jelentést terjeszti:

A pénzügyi bizottság f. é. nov. 30-án tartott ülésében a vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak a Nemzeti Színház céljaira a budapesti Népszínház bérléséről szóló jelentését tárgyalás alá vévén, arról győződött meg, hogy a régi Nemzeti Színháznak a tetőzete és padlózata a beomlásnak néz elé, úgy, hogy tűzveszély esetén onnan a menekülés lehetetlen. Ezen veszélylyel szemben a felelőséget senki sem vállalhatja el. A székesfőváros hatósága ez okból az előadási engedélyt meg nem adhatta. Az adott viszonyok között az átmeneti időszakra, tekintettel a nagy sürgősségre, a Népszínház kibérlésénél alkalmasabb és viszonylag jutányosabb elhelyezés lehetősége nem forgott fenn, miért is a pénzügyi

bizottság a maga részéről a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ezen jelentését a képviselőháznak jóváhagyó tudomásulvételre ajánlja.

Beszámoló. Dr. Horváth József, a marosújvári választókerület országgyűlési képviselője tegnap tartotta meg beszámoló beszédét kerülete székhelyén, Marosújvárott. Ösmertette az általános helyzetet és különösen a választói reform aktuális kérdését. Kijelentette, hogy feltétlenül híve az önálló jegybank felállításának és bizik benne, hogy a kormány e kérdést diadalmasan fogja megoldani. A választói reformot illetően híve a pluralitási rendszernek, mert az a többes szavazati rendszer, melyet gróf Andrássy Gyula belügyminiszter tisztán hazafias érzését követve illesztett a törvényjavaslatba, sem a vagyonnak nem kedvez szemben a szegény emberrel, sem az uri osztálynak szemben a parasztsággal, csak egynek: a magasabb értelmi képességnek. Beszámoló után lakoma volt Horváth József tiszteletére.

A makói küldöttség. Csanádmegye és Makó képviselőiben száz tagú küldöttség jelent meg ma délelőtt a képviselőházban, hogy tisztelegjen a kormány tagjainál és kérje egy Makó városának, mint Csanád vármegyének régi, jogosult kívánságai számára a kormány kedvező intézkedését. Az ülés befejezése után Justh Gyula képviselőházi elnök, a makói kerület országgyűlési képviselője előtt jelentek meg a küldöttség tagjai, akiknek nevében dr. Galambos Ignác polgármester üdvözölte a Ház elnökét. Onnan Justh Gyula vezetése mellett átmentek a küldöttség tagjai a miniszterelnök fogadótermébe. Wekerle Sándor miniszterelnök, gróf Apponyi Albert kultuszminiszter, Günther Antal igazságügy-miniszter és Bolgár Ferenc honvédelmi államtitkár együttesen fogadták a küldöttséget. A küldöttség először is azt kérte, hogy a királyi törvényszék visszaállítsa Makó székhelyül, másodsor megfélelő katonaság helyeztessék el a városban és harmadszor, engedje el a kormány azon évi 20.000 koronás hozzájárulást, amely a gimnázium fenntartási költsége címén elviselhetetlen teherként nehezedik a városra. Wekerle Sándor miniszterelnök részletesen foglalkozott mind a három kívánsággal. Ami a törvényszékkel illeti — mondotta a miniszterelnök — addig is, amíg perrendünk újabb szabályozása az igazságügyi szervezetnek általános és újabb beosztását teszi nagyobb mérvben szükségessé, néhány törvényszéknek felállítását a legközelebbi időre terveztük: Makó városában a dologban számításhoz. A gimnáziumi hozzájárulásnak a megszüntetése tárgyában Makó városát illetően a hozzájárulás egy részét már megszüntették, a másik rész megszüntetése pedig a legközelebbi jövő kérdése. A katonaság elhelyezésének kérdésével is foglalkozott a honvédelmi miniszter. A honvédségnek mai beosztása nem engedi meg, hogy honvédséget tegyen oda, de máris lépéseket tett és a legközelebbi elhelyezési tárgyalásnál érvényt is fognak ennek szerezni, hogy Makó városban is katonaság elhelyezést nyerjen. A miniszterelnök kijelentéseit a küldöttség igen nagy megelégedéssel és örömmel fogadta. Justh Gyula házelnök a küldöttség tagjainak tiszteletére lakomát rendezett a képviselőház étkezőjében.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Pest vármegye közgyűlése. Pest vármegye ma délelőtt tartotta meg özi évnegyedes közgyűlést Gulner Gyula főispán elnökletével, aki napirend előtt meleg szavakkal parentálta el Hirkó László volt megyei tiszti főorvost. A napirend során a közgyűlés az állandó választmány megüresedett helyére beválasztotta Kemessy Miklóst, Lieber Józsefet és Végh Bélát. Az igazgató választmány tagjai 1909. évre megmaradtak. A közigazgatási bizottság fele kisorsoltatván, ezek helyébe megválasztották: Förster Aurél, Hajós József, László Zsigmond, báró Prónay Dezső és Szemere Hugó, Trencsén vármegye átiratot intézett a törvényhatósághoz, amelyben kéri támogatni azon feliratát, hogy a törvényhatósági bizottságok magyarsága, törvények által biztosítva legyen. A közgyűlés tudomásul veszi az átiratot, újabb intézkedésnek szükségét azonban nem látja fenforogni, mert a belügyminiszter Pest vármegye hasonló feliratára már megnyugtató kijelentést tett. Több átirat tárgyalása után a közgyűlés az ideai háztartási költségekre 35666 korona póthitel szavazott meg.

Közszégi választások. Nádudvaron most folyt le a közszégi képviselők választása. Megválasztották: Az I-ső kerületben: Rácz István, Nagy Albert, a gazdaközönség jelöltjei. A II-dik kerületben: Frank Zsigmond, V. Nagy Lajos, V. Nagy Antal, a szocialisták jelöltjei. A III-ik kerületben: Mandel Sándor, Szathmári György, a szocialisták jelöltjei. A IV-ik kerületben: Czibere Lajos, Mészáros László, Boldizsár Zsigmond, a gazdaközönség jelöltjei. E kerületben adatott le a legtöbb szavazat, s a gazdaközönség fényes győzelmet nyert. Az V-dik kerületben: Veres Géza, Bökönyi Imre, ifj. Molnár Antal.

A balkáni események.

Budapest, november 30.

A külpolitikai eseményekben ma úgy látszik szünet állott be. Szünet állott be annyiban, hogy nevezetesebb eseményekről nem számol be a táviró s ami kiemelkedőbb része a mai jelentéseknek, azt vagy megczáfolták, vagy pedig a további események nem igazolták. Így Szerbiából a kormány bukását jelentik, de mivel e hírt nem erősítették meg, az korainak látszik. Az bizonyos, hogy Milovanovics külügyminiszter napjai meg vannak számlálva. A szerb közvélemény azt várta, hogy Milovanovics európai körútja fényes erkölcsi sikert biztosít a szerb külügyi politikának, ahelyett azonban meglehetősen ridegen tudtára adták a szerb meghatalmazottnak, hogy Belgrádban viselkedjenek csendesen és provokáló magatartásukkal ne veszélyeztessék Európa békéjét. Szerbiában azt hitték, hogy Milovanovicsot tárt karokkal fogadják az európai diplomáciák s mivel ez nem így történt, ezt külügyminiszterük ügyetlenségének rovására írják s a harci párt, élén a trónörökösrel, most a legvehemensebben támadják Milovanovicsot, kinek állása ily körülmények között nagyon megingott.

Nagy szenzációt okozott ma annak híre, hogy Olasz- és Oroszország között titkos megegyezés jött létre a Balkán eseményekre vonatkozólag. E hír magán viseli a valótlanság bélyegét, ennek dacára azonban Olaszország viselkedése nagyon gyanus. Már eddigi magatartása is nélkülözi az őszinteséget, melylyel szövetségesei iránt viseltetni tartozik. Már az, hogy az olasz kamara elnöke a szkupstina elnökét ennek üdvözlő táviratára a szerb nemzet iránti szimpátiájáról biztosítja, megbotránkozást kelt. Mert Rómában tudniok kellene, hogy a szerb nemzet mostani viselkedése háborúra akarja kényszeríteni Olaszország szövetségét, Ausztria-Magyarországot és ez a körülmény Rómában mindent, csak szimpátiát nem szabad, hogy keltsen.

Ma a változatosság kedvéért ismét véres bandaharczról számol be a fáma. E hírek terjesztésében újabb időben nagy tevékenységet fejt ki a szerb sajtóiroda. Mi azt a nézetet valljuk, hogy e hírek közlésében nagy elővigyázatot és tartózkodást kellene tanúsítania a magyar sajtónak, mert a szerb fanatizának e szüleményei nagyon is alkalmasak arra, hogy nyugtalanságot keltsenek hazánk olyan részeiben, ahonnan kiegészítőnek a Boszniában állomásozó magyar zászlóaljnak. Szerbiai követünk, gróf Forgách, ki mellesleg megjegyezve, ma kapta meg királyunktól a Szent István-rend nagykeresztjét, helyesen tenné, ha a szerb kormánytól is lépéseket tenne, hogy a szerb sajtóiroda az ilyen hírekkel ne mérgezzesse el még jobban a helyzetet.

Mai hireink a következők:

Milovanovics kudarcza.

Belgrádi jelentések szerint Milovanovics külügyminiszter tegnap újra kihallgatáson volt Péter királynál és a kihallgatás után állítólag beadta lemondását. Ennek követ-

keztében még tegnap délelőtt az egész kormány lemondott. E hírt a későbbi táviratok nem erősítették meg. De az bizonyos, hogy Milovanovics állása megingott, mert Péter király nincsen megelégedve Milovanovics külföldi utazásának, eredményével s különösen a római és párisi uttól sokkal többet várt. A trónörökös azt mondta egy újságíróknak, hogy nem engedheti, hogy Milovanovics csak egy pillanatig is megmaradjon hivatalában, amelyet nem tudott betölteni.

Az Observe egyik munkatársa meginterviewolta a szerb trónörökösöt, aki a következőket mondta:

— Bosznia és Hercegovina a szerbeknek ugyanaz, ami Moszkva az oroszoknak. Szerbek alatt azt a tíz millió hazafit értem, akik Triesztől Maczedóniáig laknak. Meglehet, hogy nem leszünk képesek összes ideáljainkat egyszerre megvalósítani, de azt feltétlenül kell követelnünk, hogy azok a tartományok teljes autonómiával a szultán szuverenitása alatt maradjanak. Szerbia és Ausztria közt rendkívül nagy az antagonizmus; mi demokraták vagyunk s intézményeinket az angoloktól vettük át, Ausztria ellenben klerikális és illiberális. Abból, hogy odaát a szerbekkel és a románokkal hogyan bántak, következtetést vonhatunk arra, hogy a bosnyákokra milyen sors vár.

Jovanovics, a szerb szkupstina elnöke a következő táviratot küldte Marcorának, az olasz kamara elnökének:

Abban a válságos helyzetben, amelybe a szerb nép jutott s amelyben jövőjét veszedelmben látja, én és társaim nagy vigasztalást és igaz ügyünk diadalának reményét látjuk, amikor visszaemlékezünk azokra a hősi tettekre, amelyeket az olasz nép szabadságának és nemzeti egységének kivívásáért végbevitt. Igyekeztünkben, hogy nemzetiségünket teljes diadalra juttassuk, reméljük, hogy éppen úgy fogunk boldogulni, mint Olaszország, amely a modern kultúra minden terén a legnagyobb haladást mutatja. Arra kérjük önt, hogy az olasz kamarával a szkupstina legmelegebb üdvözlését és azt a kívánságát tudatni sziveskedjék, hogy az olasz királyság és az olasz nép boldogulása iránt a legmelegebb kívánságokat tápláljuk Jovanovics, a szkupstina elnöke.

Erre Marcora a következő távirattal felelt:

Szimpátiájuk kifejezése nagyon meghatott és sietek önnek, elnök ur, az én és társaim köszönetét a szerb nép boldogulása iránt való forró kívánságunkkal együtt tudatni. Marcora, az olasz kamara elnöke.

A Novoje Vremja belgrádi tudósítóját Péter király szombaton kihallgatáson fogadta. A király megköszönte az orosz sajtó támogatását s azt mondta az orosz hírlapíróknak, hogy vajha az orosz testvérnép közelebből megismerne Szerbiát. A király ezekkel a szavakkal bocsátotta el a hírlapírókat:

— Szerbia csak jogát kívánja

A király friss és egészséges.

A helyzet.

Berlini jelentések szerint a keleti ügyek egész komplexuma jelenleg a teljes bizonytalanság állapotában vannak. Nem tagadható, hogy újabb nehézségek állottak be, amelyek azon tárgyalások lefolyását, amelyeknek eredményétől a hatalmak konferenciájának egybehangolása függ, komolyan gátolják. Ez egyaránt áll a Törökország és Bulgária, az Ausztria-Magyarország és Törökország és az Oroszország és Ausztria-Magyarország közti tárgyalásokról.

Az „Observer“ tudni véli, hogy a külügyi hivatal nem osztja azokat az aggodalmakat, amelyek néhány nap óta az európai helyzetre való tekintettel felmerültek. A lap nem hiszi, hogy Bécsben van egy párt, mely a háborút akarja. Anglia egyáltalában nem akarja megakadályozni a Balkán-kérdésnek Bécs és Konstantinápoly között való önálló megoldását.

A „Voss. Ztg.“ jelenti Rómából, hogy Olaszország néhány nap mulva diplomáciai lépést fog tenni, hogy a konferencia létrejöttét siettesse és előmozdítsa.

Az Echo de Paris állítólag Jusakovich államtanácsos környezetéből úgy értesül, hogy Oroszország már legközelebb tiltakozni fog Bosznia-Hercegovina annexiója ellen. Izvolszki külügyminiszter attól fél, hogy a duma egyhangulag az annexió ellen fog állást foglalni.

A bojkott.

A nagyvezér tegnap az olasz nagykövettel szemben kijelentette, hogy igyekezni fog elnyomni a bojkott-mozgalmat. A bojkott azonban egyre terjed. Sőt most már Arábiában is megkezdődött. Negovanban a hivatalos kiküldött közölte, hogy a kereskedőknek nem szabad osztrák vagy magyar árut árusítani. Akinek ilyen áruja van, semmisítse meg, mert különben büntetést fogják gyújtani.

Arra a hírre, hogy az osztrák Lloyd hajóit hadihajók fogják kisérni, az angol tengerészeti kormány rendeletet küldött földközi tengeri hajórajának, ami a törökök közt nagy örömet keltett, mert ebből következtetik, hogy mi lehetett az angol flotta parancsa. Komoly török politikai körökben nagyon valószínűnek tartják, hogy háborúra fog kerülni a dolog Ausztria-Magyarországgal. A helyzet itt nem javult és azoknak az ígéreteknek, amelyek a nagyvezér még szombaton tett Pallavicini grófnak, nincsen semmi fogantatjuk.

Azt az osztrák gőzhajót, amely a minap érkezett Haidár pasa kikötőjébe német rakománygyal, bojkottálták. Ennek következtében báró Marchal német nagykövét panasza emelt a portán.

Orosz-olasz titkos egyezmény.

Kapcsolatban azzal a Londonból terjesztett hírrel, hogy Olaszország és Oroszország a Balkánra vonatkozólag titkos egyezményt kötöttek, a „Petit Parisien“ a következőket írja: A két állam csak eszmecsere folytatólag a konferencia céljáról és esetleges programjáról. Hogy szabályszerű szerződés jött volna létre, anélkül, hogy Oroszország a vele szövetséges Franciaországot értesítette volna, nem valószínű.

A török-bolgár tárgyalások.

A bolgár-török tárgyalás tegnap a jegyzőkönyvek kölcsönös kicserélésével véget ért. A nagyvezér a mai miniszteri tanácsban jelentést fog tenni a tárgyalás eredményéről. A bolgár tárgyalók még tegnap visszautaztak Szófiába. Bolgár kormánykörökben tagadják annak az állításnak az igazságát, hogy a kabinet már felajánlotta lemondását a koronának. Daczára ennek, a lemondás tényéről szóló hírt jól informált körök fentartják. Diplomáciai körök úgy gondolják, hogy legkésőbb a költségvetés megszavazása után fog beállni kabinetváltás, amelynek oka a fejedelemség a keleti vasutak ügyében való ellentétes állásfoglalása.

Ujabbán a következő jelentést kaptuk: A „Daily News“ konstantinápolyi tudósítója jelenti, hogy Bulgáriával megegyezés jött létre a következő pontokban: Bulgária 40 millió frankot fizet tőkésített adó fejében Törökországnak és 42 millió frankot a keleti vasút bulgáriai vonalának megváltásáért. A posta-, táviró- és egészségügyi kérdésekben is létrejött a megállapodás, de e tekintetben számszerűen még nem foglalták írásba a megegyezést. E részben Bulgáriának csak csekély összeget kell majd fizetnie. A porta még ingadozik, vajjon ezek a megállapodások így formális szerződésbe foglaltassanak-e, avagy a megegyezés pontjai egy európai konferencia döntése elé bocsáttassanak.

A török flotta újáépítése.

A „Jeni Gazetta“ közlése a tengerészeti vezérkar által kidolgozott 8 évi időközti felülélt flotta-programot, mely 17,860,000 font kiadást irányoz elő, amelyből a jövő év költségvetésébe 2,232,000 font állítandó be. A Schneider és Ansaldo műveknél már megrendelt hajókon kívül a következő hajóépítkezések vannak tervbe véve: 6 hadihajó, 12 torpedóuzó, 12 torpedónaszád, 6 tenger alatt járó, 2 aknahajó, 2 iskolahajó, 2 ágyunaszád, 4 folyami ágyunaszád, egy kórházhajó és 6 szállítóhajó. Tervbe van továbbá véve az itteni hadihajó-gyárak,

valamint a bassorahi és kamerami arzenálok rendbehozása és különböző haditengerészeti felszerelések beszerzése.

A tisztai lajstromból, reakzionárius üzelmeik miatt, vagy akik egyébként kompromittáltak magukat, tizenhét altengernagyot és négy sorhajóhadnagyot töröltek.

Pasics Konstantinápolyban.

A török külügyminiszter kijelentette a „Jeni Gazetta“ szerkesztője előtt, hogy Pasics Konstantinápolyon át hazatérve, csupán udvariassági látogatást tett a nagyvezérnél és nála, ami nem céloz ententere. Mind a nagyvezér, mind pedig ő nyugalmat és óvatosságot tanácsoltak Pasicsnak. Az ezzel ellenkezően hangzó híresztelések valótlanok.

A belgrádi „Pravda“ Pasics konstantinápolyi utjáról írva azt jelenti, hogy Pasics a szerb kormánytól azt a felszólítást kapta, térjen vissza Konstantinápolyból, mert senki sem utasította oda.

Megzáfolt banda-harc.

Kassáról ma este azt a riasztó hirt közölték, hogy a kassai 34-ik gyalogezred egy csapata, — 75 közlegény és altiszt, — amely október végén egy főhadnagy vezetése alatt indult Boszniába, hogy ott a rend és határbiztonság czéljából felállított czirkáló-csapatba beosztassék, Kassára érkezett hír szerint összeütközött egy leselkedő szerb csapattal. A támadást lesből intézte a szerb csapat és lövéseiknek négy harmincegy éves baka áldozatul esett. A 34-ik gyalogezrednek ez a csapata azután az attak során harmincznégy szerbet agyonlőtt. Ez a hír a katonatisztek köréből ered, akik nyíltan beszéltek róla és futótüzként terjedt el az egész városban és természetesen a hírt megdöbbenést keltett.

E hírre az éj folyamán a következő czáfolat érkezett:

Egy esti lap mai számában Kassáról keltezett szenzációs tartalmu táviratot közöl, amely szerint a kassai 31. gyalogezrednek Boszniába áthelyezett egyik csapatát egy szerb banda lesből megtámadta és amely támadásnak négy közember esett áldozatul. A Magyar Távirati Iroda illetékes helyről nyert felvilágosítás alapján kijelentheti, hogy a hadügyi kormányzathoz semminemű olyan tartalmu jelentés nem érkezett, mely e hirt igazolná.

KÜLFÖLD.

A román trónbeszéd. A rendes parlamenti ülészakot szombaton délelben a szenátus ülésében Károly király megnyitotta. A király trónbeszédét olvasott föl, amely a többi közt ezt mondja:

Örömmre szolgál, hogy személyesen fejezhetem ki önöknek szives üdvözlétemet. Bár komoly a helyzet, amelyben jelenleg minden állam van, Románia nemzetközi viszonyai normálisak. A legnagyobb figyelemmel fíradoztunk azon, hogy a királyság érdekei a mai nemzetközi helyzetben is érintetlenek maradiának. Politikánk, mint a múltban, ugy ez alkalommal is csakis az általános béke föntartása volt a czélpontja. E magatartásunkat Európa kiváló mértékben méltánvonta. Tegnap volt harmincz éve, hogy hadseregünk zöme Dobrudza földjére lépett, amelyet a függetlenségi háboruban vitéz katonáink életükkel és vérükkel visszaszereztek. Romániának ez a része azóta nagy mértékben föllendült, a nemzeti öntudat ébredése, valamint a nagy és hasznos munkák eredményeképpen, amelyeket a királyság ott állandóan végzett. A Dobrudza immár örök időkre a szeretet és hála érzelmével az anyaországhoz van kötve. Elérkezett tehát a pillanat alkotmányos rezsimünknek Konstanza és Tulcea területeire való kiterjesztésére.

A trónbeszéd ezután több törvény megváltoztatásának programbavételét jelenti be és szükségesnek mondja a román hadsereg igényeinek kielégítését. A trónbeszédet nagy lelkesedéssel fogadták.

Német birodalmi gyűlés. A birodalmi gyűlés ma második olvasásban tárgyalta a betegágyas nők védelmére, illetőleg a nő-munkások munkaidéjére vonatkozó javaslatot. A bizottság a nők munkaidéjét tíz órától hat órára szállította le, míg a centrum a szombati napokra házas nőknél bizonyos feltételek mellett nyolcz órát is megengedhetőnek tart. A szabadelvű képviselők a szombati nap kivétele ellen állást foglalnak. A tárgyalást, amelynek folyamán gyakorta történt utalás Angliára és annak igen fejlett közzgazdasági viszonyaira, holnap folytatják.

Uj marokkói ellenszultán. A „Lokalanzeiger“ tangeri távirata szerint Muley Mohamedet, Muley Hafid öccsét a suaja-törzs szultánává kiáltotta ki. Ez a tény újabb bonyodalomnak lehet az okozója. Legérdekesebb a francia lapnak az a jelentése, hogy minek köszönheti Muley Mohamed rendkívüli népszerűségét. Mintegy két héttel ezelőtt történt, hogy Muley Mohamed elbocsátotta egyik szolgáját, aki nagyon feldühösítette és mikor a szolga eltávozott, utána kiáltott:

— Vakitson meg az Isten!

A szolga, akinek azelőtt semmi baja sem volt, néhány percz mulva csakugyan megvakult. Ez a csodálatos eset valószínűleg autoszugeszczió következtében történt; csakhamar hire terjedt egész Marokkóban, Muley Mohamedet, aki különben is népszerű, azonnal az Isten küldöttjének tekintették. Ismerve a marokkóiak babonás fanatizmusát, lehet, hogy ez a csodatétel még veszedelmes lehet Muley Hafidra nézve, aki csak nemrég foglalta el detronizált bátyjának trónját.

Haldane lord Roberts ellen. Haldane hadügyi államtitkár tegnap Cambridgeben beszédet mondott, amelyben kifejtette, hogy Roberts lord a felsőházban mondott legutóbbi beszédében új haditerv mellett foglalt állást. Az invázió lehetőségét, amelyet Roberts lord oly könnyűnek mondott, a legbehatóbb vizsgálat tárgyává tette nemcsak a kormány magának, hanem a hadsereg és a tengerészet tisztjeinek meghallgatásával és megalégedéssel állapítottuk meg, hogy hasonló expedíció az angol kormány idejekorán való tudomása nélkül lehetetlen mindaddig, míg Anglia megőrzi a tengeren való uralmát.

Anglia parlamenti válsága. Mióta az Education Bill (közoktatási javaslat) körül támadt zavarok hullámai elmúltak, egy javaslat sem keltett oly éles összeütközést a kormányon lévő liberálisok és az unionisták közt, mint az italmérsi javaslat. Licensing Bill, melyet heteken át tárgyal az alsóház. A javaslat, amely az italmérsi engedélyek kiadását célozza új alapokra fektetni, a múlt héten az alsóházban történt megszavazás után a lordok házába került, ahol tudvalevőleg Balfour hívei, a konzervatív unionisták vannak többségben. A licensing-bill sorsát a felsőházban már az az értekezlet eldöntötte, melyet a peerek kedden tartottak lord Lansdowne palotájában. Az értekezleten elfogadott álláspont értelmében aztán a felsőház szombati ülésén a kormány javaslatát leszavazta. A kormány javaslata ellen 272-en szavaztak, mellette csak 96-an. Kilenc unionista és tizenhárom püspök a kormánytámogató liberálisokkal szavaztak, míg — általános álmétkodást kelteve — a liberálisok közül négy lord a javaslat elutasítására adták szavazatukat. Balfour-nak, aki ezt a kormányvellenes attakot vezette, könnyű dolga volt, mert több mint 130 lordot köztük Rothschildot, akik a szeszgyártásban érdekelve vannak, a javaslat törvényerőre lépése esetén érzékenyen megkárosítana. A javaslatnak a felsőházban történt leszavazását úgy tekintik, mint a konzervatívok részéről a liberálisoknak szóló hadüzenetet.

Birrell ir államtitkár tegnap este Varringtonban beszédet mondott, amelyben a következőképp nyilatkozott:

— A kormány az italmérsi engedélyre vonatkozó billt minden rendelkezésére álló eszközzel keresztül fogja vinni. A kormány kihuzta kardját és eldobta a kard hüvelyét. Miután ismeri az ország hangulatát és tudja, hogy a nemzet egész ereje áll mögötte, alkalmat fog adni a népek, hogy a választásoknál nyilvánítsa ki, minők a nézetei.

A beszédet nem tekintik a választókhoz való azonnali fordulás bejelentésének, miután a parlament feloszlásáról való döntés a miniszterelnököt

meg. Azt hiszik, hogy a felsőház magatartása a kormányban a legközelebbi választásokra szóló programja felállításánál karakterisztikus befolyású lesz.

Császári jubileum.

Budapest, november 30.

Bécsben az uralkodó előtt ma délelőtt az osztrák képviselőháznak, az urakházának, tizenhét tartománygyűlésnek és Bécs város községtanácsának küldöttsége jelent meg, hogy hódolatát fejezze ki. Mind-egyik küldöttséget egyenként vezették be a titkos tanácsosok termébe, ahol az uralkodó fogadta őket. Elsőnek Windischgrätz herceg üdvözölte az uralkodót. A herceg a következő beszédben fejezte ki az urakháza hódolatát:

Felsőház lábai elé helyezük az urakháza hódolatát és kérjük, hogy testületünk számára kegyeskedjék továbbra is megőrizni kegyes jóindulatát, amelyben eddig is részesülmi szerencsénk volt. Kérjük Felsőházat valamennyi kartársunk nevében, hogy legbensőbb szeretetünk, hála és megingatlan osztrák hűségünk kifejezését hangoztatunk legyen szabad ezen ünnepies alkalommal és kérjük a Mindenhatót, hogy azok a szavak, amelyekkel Felsőház első császári parancsát zárta: „Isten áldása kísérni fog minket”, megvalósuljanak és sok-sok éven át valóra váljanak.

Az uralkodó a következő választ adta:

A mai reám nézve oly jelentőségteljes és emlékeztető napon kiváló örömmre szolgál, hogy az urakháza üdvözlését és személyem iránt való sokszor kipróbált hűségének ismételt kifejezését fogadhatom. Mindig kiváló súlyt helyeztem az urakháza működésére, mert ez a testület államférfiai bölcsességével, megfontoltságával, tapasztaltságával és tagjainak széleskörű tudományával alkotmányos berendezkedésünk igen becses alkotórészének bizonyult. Az új gazdasági és politikai erők, amelyek fejlődés folyamán napvilágra kerültek, sok tekintetben eltérést támasztottak a nézetek között. Annál érdemesebb a működése egy testületnek, amely, mint az urakháza, lehetőleg távol áll a pártviszályoktól s szenvedélyektől és függetlenül a változó napj aramlatoktól, tekintetét mindig az egészre irányítja, az állam és a társadalom állandó érdekeit iparkodik szolgálni és így megbízható támasza Házamnak és lelkiismeretes tényezője az állam javának. Az alkotmány legutóbb történt megváltoztatása által a képviselői választói jog kiszélesítésével egyidejűleg az urakháza összeállítás is részben új alapokra helyeztetett és ennek függetlensége nagyobb mértékben garantált. Nagyobb nyomatékkal, mint eddig, képes ennélfogva az urakháza államfentartói hivatásának eleget tenni. Abban a meggyőződésben, hogy e nagytekintélyű testület, mint eddig, úgy ezután is, a népérdek önzetlen tolmácsa, a mértékletes békés haladás tényezője lesz, kérem önöket, hogy az urakházának legmelegebb köszönetemet fejezzék ki.

A reichsrath üdvözlése.

A képviselőház nevében Weisskirchner elnök mondott üdvözlő beszédet, amelyre a császár a következőképpen válaszolt:

Hálás szívvel fogadom a képviselőház üdvözlését. Visszaemlékszem ma arra az időre, amidőn elhatároztam, hogy birodalmam polgárainak a politikai önkormányzati jogot adom meg, hogy nekik teljes részük legyen a törvényhozásban és a kormányzat ellenőrzésében. A jól alkalmazott alkotmányos berendezkedések nagy értékébe vetett hitem, dacára nem egy felmerült zavarnak, sem vált ingadozóvá. Amidőn láttam, hogy népeim megérték az alkotmányos élet előrehaladott formái számára, szívesen hozzájárultam kormányom javaslataihoz, amelyek a polgárok teljes egyenjogúsítására irányultak és a képviselőházat igazi népképviselői testületté voltak hivatva alakítani. E ház jelképe legyen népem és társadalmi rétegeink különféleségének, amelyet a közös törekvés és a közös célok magasabb egységben foglalnak össze. Bizonyítéka legyen annak, hogy éppen Ausztria népeinek különböző irányban kifejtett tehetségei egymást szerencsésen kiegészítik és az általánosságnak közös hasznára fordíthatók. Ebben a gondolatban fogja a képviselőház további működésének szerencsés vezérességét megtalálni. Amidőn önök az ügyhöz illő komolysággal törvényhozási téren az állam és a nép számára hasznos munkát alkotnak, legjobban emelik és szilárdítják a népképviselői tekintélyét. Örömmel emlékezem meg ma a hazafias belátás és áldozatkészség számos bizonyítékáról, amelyet az osztrák képviselőház megújodása előtt és után hozott. Vajha működése továbbra is áldásos volna. Vigyék meg, uraim, szívem eme hő kívánságát üdvözléssel és köszönetemmel együtt a képviselőház tagjainak.

A jubileum Zágrábban.

Zágrábban az uralkodó jubileuma alkalmából ma délelőtt Cuvaj főpolgármester, dr. Amrus polgármester és nagyszámú előkelő közönség jelenlétében helyezték el az új országos kórház alapkövét. Az alapkövetélnél báró Rauch horvát bánt a közönség lelkes ovációkban részesítette. A bán dr. Thaller üdvözlő beszédére válaszolva, többek közt a következőket mondta:

Ő felsége 60 éves jubileumának ünnepét üljük most és úgy vélem, hogy horvát hazánk szerény erőihez mérten nem járulhat szebben hozzá ezen ünnep fényéhez, mint azáltal, hogy országos kórházat létesít, egy humánus intézményt, mely egyúttal előfeltétele annak, hogy egyetemünk orvosi karal egészítessék ki. Ugy vélem, hogy ily szerény módon ünnepeljük legszebben és ő felsége intencziójának legmegfelelőbbben az ő ünnepét, amely a mi ünnepünk is, ha állandó hűséges szeretettel és lelkes ragaszkodással tekintünk magasztos trónjára és hogy ennek az országos kórháznak létesítése ércznel maradandóbb emlék legyen nemcsak a mi sziveinkben, hanem késő utódaink szívében is, ő felsége megengedte, hogy ez a kórház az I. Ferenc József nevet viselhesse. Kiáltuk ezért ma, ő felsége 60 éves uralkodási ünnepének előestéjén: legkegyelmesebb urunk I. Ferenc József zsvió, zsvió, zsvió!

A jelenlevők lelkesülten zsviózták ő felségét. Ezután Cuvaj főpolgármester a város örömet fejezte ki e fontos intézmény létesítése fölött. Köszönet illeti ezért a bánt, ki e mű elé háruló összes akadályokat elhárította és ezzel is bebizonyította, hogy mennyit tehet egy hazafias szív a hazáért. Beszédét a bán életével végezte. Ezután aláírták az oklevelet és a bán megtette a hagyományos kalapácsütéseket. A ceremónia után megüült zsvió kiáltásokkal üdvözölték a bánt, míg a báni palotáig az egész uton megismételték.

Kitüntetések.

Az uralkodó a császári jubileum alkalmából az osztrák parlament több tagját kitüntette: Fürstenberg herceg a Lipót-rend nagykeresztjét kapta; Lueger főpolgármester a titkos tanácsosi méltóságot, dr. Chiari, a német nemzeti szövetség elnöke báró lett, dr. Weisskirchner, az osztrák képviselőház elnöke a Ferenc József-rend nagykeresztjét, Glombinszki, a lengyelek klubjának elnöke pedig a Lipót-rend nagykeresztjét kapta.

A király gróf Forgách belgrádi követnek a Ferenc József-rend nagykeresztjét adományozta. Ettenachi Jettel Emil osztályfőnök, a külügyminisztérium sajtó osztályának vezetője, a Ferenc József-rend nagykeresztjét kapta.

November 30-iki legfelsőbb elhatározásával a titkos tanácsosi méltóságot megkapták a következő személyiségek: starhembergi herceg Rüdiger Ernő, herceg Schwarzenberg Frigyes, herceg Lubomirsky András, herceg Sedei, érsek, báró Spiegelföld helytartó, báró Udynski Reinold helytartó, lovag dr. Pitreich, lovag Bleyleben Regner Rezső, Repta Vladimir érsek, gróf Serényi tartományi elnök, dr. Grabmayer Károly, dr. Doubrava püspök, gróf Huyn püspök, dr. Lueger Károly, gróf Lamberg Károly, gróf Schönborn Adalbert, gróf Stadnicki Szaniszló;

a bárói méltóságot: dr. Chiari Károly, dr. Fuchs Viktor, Okocinski Götz János, Hasenfels Haas György, id. Klinger Oszkár, Klinger Ottmár, lovag Wessely Viktor;

a Szent István-rend nagykeresztjét: herceg Schwarzenberg Adolf József;

a Lipót-rend nagykeresztjét: herceg Fürstenberg Miksa Egon, herceg Hohenlohe-Schillingfürst Konrád;

az I. osztályu Lipót-rendet: gróf Tarnowski Szaniszló;

a Ferenc József-rend nagykeresztjét: trzebomyszlói gróf Dubsky Adolf, Faber Mór, az urakháza tagja, báró Handel Erasmus, dr. Kahn József hercegpüspök, báró Urbanow Kalina Alajos, lovag Krainski László, gróf Tarnowsky Zecisla, dr. Weisskirchner képviselőház elnök;

a Szent István-rend parancsnoki keresztjét: dr. Spitzmüller Sándor;

a Lipót-rend parancsnoki keresztjét: dr. Glabinszki Szaniszló, regenburgi Händel János, pranduai báró Hillebrand Adolf; János, pranduai báró Hillaprand Adolf;

a II. osztályu vaskorona-rendet: Becher Ernő, az Osztrák Llyod elnök, Häuthaler

Villibald apát, gróf Kolowrat-Krakowsky Lipót, dr. Pulisics püspök, Zaninovic Jordanus püspök;

az I. osztályu Erzsébet-rendet: Bankowska Mária, Belcredi Anna grófnő, Bobrzynska Zsófia, Clary és Aldringen-Francziska grófnő, Kinsky Francziska grófnő, Meran Ladislaja grófnő, Rienek Nostitz Mária grófnő, Resseguel de Miremont Mária grófnő, Thun és Hohenstein Ernesztina grófnő, Turn és Taxis Karolina hercegnő, Vodzicka Mária grófnő, Wolkstein-Trostburg Ernesztina grófnő, Zedwitz Berta grófnő.

A fentiekén kívül még számos rendjelt és czimet adományoztak.

Az udvari alkalmazottakért.

A „Correspondenz Wilhelm“ értesülése szerint az uralkodó az udvari alkalmazottak részére készített új nyugdíjtervezetet és fizetésrendezésére vonatkozó szabályzatot jóváhagyta. Az új nyugdíjszabályzat a szolgálat idejét megrövidíti, 35 évben állapítja meg és a féllakbér-pénznek a nyugdíjhoz való beszámítását biztosítja. Az udvari hivatalnokok özvegyeinek nyugdíját az állami hivatalnokok nyugdíjsémája alapján állapítják meg, a házi és istállóistások, valamint udvari szolgák özvegye idiját az elhunyt fizetésének 40%-ára emelik fel. Ebben az arányban emelkednek az udvari alkalmazottak árvaínak neveltetési járuléka is, akikről 18, illetőleg husz év helyett huszonnégy évig gondoskodik a nyugdíjalap. A béres alkalmazottak szolgálati idejét is harminczöt évre szállították le és ellátási járulékaik, valamint az özvegyeiknek és árvaínak kiutalványozandó összegük is megfelelőleg emelkednek. E nyugdíjkezelésnek a nyugdíjalappal szemben semmiféle ellenszolgáltatással sem járnak. A szabályzat az állami hivatalnokok szabályzatához hasonlóan új fizetési rangfokozatokat állapít meg, felemeli a lakbér-pénzeket, az udvari szolgáknál ezenkívül az előléptetési időszakot tíz évről öt évre szállítja le. Az állandóan működő béres alkalmazottak fizetései is megfelelő mértékben emelkednek.

A jubileum a külföldön.

Hamburgban Grillparzer „König Ottokars Glück und Ende“ című darabjának tegnapi első előadása a közönség I. Ferenc József mellett való viharos tüntetéséhez szolgált alkalmul. Wagner Károly bevezetőleg lendületes ünnepi költeményt mondott, amelynek báró Berger a szerzője. A függöny legördülésekor a zenekar az osztrák néphimnuszot játszotta, amelyet a közönség állva hallgatott végig. Báró Berger háromszoros hoch-ot mondott az uralkodóra, amelyet a közönség lelkesen visszahangoztatott.

A Daily Telegraph megemlékezik az uralkodó jubileumáról és azt mondja, nincs Angliában senki sem, aki mély és őszinte rokonszenvvel ne gondolna a megható s a maga nemében páratlanul álló eseményre. Mindenkinél tudatában Ferenc József császár egygyéforra a béke oltalmazójának eszméjével. Ausztria-Magyarországgal való barátságunk régi keletű s ismételen kipróbáltott. Az osztrákokat hazájukon kívül sehol sem fogadták nagyobb szívvel és barátsággal, mint Angliában. Így a régebbi szívélyes érzelmek ismét megülnak és az utóbbi idők keserűségei megnyihülnek. Az európai általános kibékülés számára ez kedvező reménységnek tekinthető.

EGYHÁZAK.

(Antal Gábor ünneplése.) Antal Gábort, a dunántúli református egyházkerület püspökét elkészíti és tanári felavatásának 40-ik/évfordulója alkalmából a jövő év tavaszán a komáromi ref. egyház és a dunántúli egyházkerület nagyszabású ünneplésben fogja részesíteni. Tegnap délelőtt Konkoly Thege Béla főgondnok elnöklésével Komáromban értekezlet volt. Czike Lajos gróf Tisza István kerületi főgondnok megbízásából örömmel jelentette be az egyházkerületnek az ünnepélyhez való csatlakozását. Az ünnepély Komáromban a jövő év június havának első hetében lesz.

A Steinheil-ügy.

— „Chip“ —

Budapest, november 30.

Steinheilné, aki inkább a raffinált gonosztevő, mint hiszterika benyomását kelti, mindig újabb és újabb előkelő neveket kever a botrányos ügybe, hogy a tárgyalást jobban megnehezítse és minél bonyolultabbá tegye. Ma Charles Maurice Borderel-t, Barbaire város polgármesterét kompromittálta, akit „Chip“ becéző névvel illetett és kivel szintén viszonya volt.

Az ügy mai állásáról tudósítók a következő részleteket jelenti.

Borderel.

A „Matin“ szombati számában érdekesítő interjút közöl, melyet a lap munkatársa Steinheilné egyik régebbi szeretőjével folytatott. Nevét a lap nem adja ki, de ez az a férfi, akire Steinheilné kihallgatása alkalmával hivatkozott, hogy t. i. tisztánia kell magát a büntényben való részesség gyanúja alól, különben elveszti ennek a férfinak szerelmét. Most már kiderült, hogy ez a férfi Charles Maurice Borderel, akit Steinheilné Chip becéző néven emlegetett és aki Barbaire város polgármestere. Borderel megjelent már a vizsgálóbírónál és kijelentette, hogy május 31-én, azaz a gyilkosság napjától kezdve megszakította az érintkezést Steinheilnével.

Borderel elmondta a „Matin“ munkatársának, hogy Steinheilnével egy estélyen ismerkedett meg, még márcziusban. Az ismeretség csakhamar szerelemmé fejlődött. Ettől kezdve sűrűn találkoztak egy villában, ahol Steinheilné hamis név alatt volt bejelentve. Steinheilné — beszélt az interjú során — elmondta, hogy gyűlöli a férjét, válni akar tőle, hogy hozzá, kedveséhez jöhessen nőül.

— Én azonban szabódtam, minthogy négy gyermek atyja vagyok. Steinheilné mindenkor a legerélyesebben tiltakozott az ellen, mintha Faure elnökkel viszonya lett volna.

Május 30-án, a gyilkosság napján, még telefonált is kedvesének. Amikor a család egy barátjától, Arlon gróftól értesült a gyilkosságról, rögtön gyanút fogott Steinheilné ellen, akit felszólított, hogy tisztázza magát a gyanu alól. Ettől kezdve minden érintkezést megszakított vele.

Ezután Steinheilné ismeretlen szeretője keservesen panaszkodott:

— Borzasztó, mennyit szenvedek pár nap óta. Mondja, megnevezett-e engem önmagának az asszony? Elmondta-e barátságom részleteit? Csodálom, hogy még élek! Már megöltem volna magam, csak a gyermekeimre gondoltam... De hát nem hagyhatok rájuk olyan nevet, melyhez a legsötétebb gyanu tapad... Oh, ez a démoni nő!...

Még élénken emlékszem azokra a szerelmes hetekre, melyeket a Bellevuei fészekben töltöttünk. Mag — nagyon szerette, ha így neveztem — szinte imádtam engem! Ha néha megkoczkáztattam egy kis kétkedéssel: „Bizonyos, hogy már másokat is boldogítottál csókjaiddal s angyali hangod csacsogásával“ — hevesen tiltakozott s főként akkor hangoztatta, hogy egyedül engem szeret, ha Faure elnök nevét említettem: „Egyedül csak téged szeretlek, azelőtt még azt se tudtam, mi a szerelem! Örökre a tied akarok lenni!“ Együtt két receptet mutatott, bizonyosságul, hogy Faure halála napján betegen feküdt otthon. Ez megnyugtató. Sokszor beszélgettünk a házasságról. „Mennyire megvetem a férjemet, ezt a hitvány jellemet — tört ki belőle ilyenkor az elkeseredés — s mennyire gyűlölöm anyámat, hogy ezzel az emberrel összehorogtam!“ Mondogatta, mily szép és büszke lett volna az én oldalamon, mint várónő! Nem szívesen hallgattam ezt, mert tizenhárom éves leányomra gondoltam, akinek egy óráig sem lett volna szabad egy ily mostohaanyával együtt maradni! Eszembe jutott gyakran, hogy a Steinheil-villában az estélyeken, melyek sokszor reggelig eltartottak, minő fesztelen hang uralkodott! Május 14-én ebédeltem utoljára Steinheilnével. Kivülem egy államférfi s egy volt katonatiszt vettek részt az ebéden, mint vendégek. Ezután elhagytam Páris, miután Steinheilnével közöltem, hogy ezentúl ritkábban látogathatom meg.

Május 30-án Steinheilné telefonált a várkastélyomba. A telefonösszeköttetés igen rossz, de hallot-

tam, amint Steinheilné nevetett s körülbelül ezeket mondotta: Semmi különös mondanivalóm nincs, csak a te édes hangodat akartam hallani! — Két nap múlva Arlon gróftól egy levelet kaptam, mely így szólt: „Páris, május 31. Kedves uram! Borzasztó szerencsétlenség történt! Tegnap este Jappy asszonyt és Steinheil urat meggyilkolva találták. A mi kedves Magunkat (Steinheilné becéző neve) életben hagyták a gyilkosok, azonban őt is bántalmazták. Arlonja.“ Erre rögtön Párisba utaztam, ahol Steinheilné minden elmondott, úgy, ahogyan a lapok megírták a gyilkosság részleteit. Elmondtam neki, hogy a közvélemény őt tartja bűnösnek s hogy nem találkozhatom vele többé, míg az igazi gyilkosok nyomára nem jönnek és teljes világossággal be nem bizonyul, hogy neki semmi része sincs a büntényben. Azóta nem láttam Steinheilnével. Az újságokból tudtam meg, hogy Couillardot és Wolfot vádolják, csak hogy lássam, mennyire iparkodik magát előttem tisztázni. Ezek az események rendkívüli háttal voltak rám s mindez egy balga szerelmeskedésért...

A boncsolás.

André vizsgálóbíró elrendelte Steinheil festő és anyósa holttestének exhumálását annak megállapítása céljából, hogy a gyilkosság végrehajtása előtt nem narkotizálták-e őket? A vizsgálóbíró ezen exhumálás eredményétől döntő fordulatot vár.

A törvényszéki orvos nem eithette meg Steinheil holttestének bonczani vizsgálatát, miután a felozlási procezzus már nagyon előrehaladt.

Érdekes dolgokat mondott el ma az exhumáláskor a sírásó, aki látta, hogy Steinheilné halottak napján koszorút hozott férje sírjára. Azt hiszi, hogy az özvegy szándékosan várta be őt, mert látta jönni az asszonyt s föltűnt neki, hogy túlságosan sokáig marad a sírnál, mikor aztán őt arrafelé vitte utja, Steinheilné megszólította s arra kérte, vigyázzon, nehogy ellopják a koszorút, vagy gonosz kezek megbolygassák drága halottjának sírját. Tettezett szomorúsággal így kiáltott fel az özvegy, kezét áldólag nyujtva férjének sírja felé: Szegény kincsem, halálotdat meg fogom boszulni! — Így beszélt el a jelenetet a sírásó. A meggyilkolt festőművész koporsóját ma exhumálták és a temetőből a párisi morgueba vitték. Ott aztán meglepetéssel vette észre a rendőrfőnök, hogy az az edény, amelybe az első boncsoláskor a belső részeket tették, eltűnt. Hasztalan keresték, nem találták meg.

A Faure-ügy.

Arra a titokzatos botrányra, amely Faure elnök halálával kapcsolatos, némi világosságot vet egy Luiza nevű öreg asszonynak szombati vallomása. Ez az életes nő így beszéli el, amit Faure elnök halála napján Steinheilné viselkedésén vett észre:

— Akkor Steinheilné szolgálatában állottam. Estefelé öltözködéshöz láttam, mert legyesemmel a színházba készültem. Ugy volt, hogy Steinheilné asszony csak késő éjjel, vagy csak másnap reggel jön haza. A nagyságos asszony azonban, legnagyobb csodálkozásomra, már este 8 órakor visszajött a lakásba. A kocsin egy csomagban hozta a fehérneműit. Amikor a hálószobájába léptem, félig ruhátlanul, krétafehéren állott. Be sem várva, hogy kérdezzem, izgatottan kiáltotta: „Borzasztó, Faure Félix haldoklik!“ A parancsára telefonon érdeklődtem az Elysée-ben az elnök hollywoodé iránt. Ezután, — gondolva, hogy úgy sem lehet segíteni a történeteken — színházba mentem. Másnap reggel egy ember az Elysée-ből hírt hozta urnómnak, hogy az elnök meghalt. Ebből a vallomásból nyilvánvaló, hogy Steinheilné hazudott, mikor szeretőjének azt mondotta, hogy Faure elnök halála napján betegen feküdt.

Borderel beldézlik.

A vizsgálóbíró mára beidézte Maurice Borderel előkelő vidéki urat. Ez az ur annyiban fontos szereplő, hogy a Matin egyik munkatársát fogadta kastélyában, kijelentette előtte, hogy Steinheilnével közelebbi ismeretségben állott, felőle sokat tud. Utóbb azonban ismeretségét megszüntette.

Ez a Borderel kezdetben azzal gyanúsítottott, hogy Steinheilnének házasságot ígért arra az esetre, ha férjétől elválék. Mint ismeretes, hasonló gyanuval

illetnek egy eddig kellő bizonyossággal még meg nem nevezett párisi nagykereskedőt.

Borderel vallomásától fordulat mindazonáltal nem várható. Igaz ugyan, hogy Steinheilnének még a gyilkosság előtti időben udvarolt, látogatását gyakran fogadta vidéki kastélyában; ámde a gyilkosság után az asszonnyal minden összeköttetést megszakított. Többet azt állítják, hogy Borderel a gyilkosság után több ízben megkísérelte Steinheilné felkeresni lakásán, de egyszer sem nyert bebocsátást és ezt arra magyarázzák, hogy ha megtörtént is a szakítás a gyilkosság után, ez Steinheilné részéről határozatott el.

Borderel különben nem ismeretlen ember. A párisi társaságoknak kedvelt tagja; talpig jellemes férfiúnak tartják, kihez a gyanu árnyéka sem férhet. Borderel egyébként ismételt hangszólította, hogy sohasem ígért Steinheilnének házasságot, sőt még csak czélzást sem tett erre.

Az „Intrigueant“ újság felhívja a vizsgálóbíró figyelmét egy sofförre, aki a Steinheil-villa közelében lakott és Couillard szolgával barátságban állt. E sofförnek — véli az említett hírlap — alkalmasint módjában lesz felvilágosítást adnia arról az automobilról, mely a gyilkosság éjszakáján Steinheilné kapuja előtt megállt.

A lapok a titokzatos bűnügyben a legképtelenebb híreket hozzák forgalomba. Így egy tegnap este megjelent külön kiadás azt újságolja, hogy Steinheilné megvallotta a vizsgálóbírónak az igazságot, de ez olyan rettenetes, hogy sohasem fogják közzétenni. Steinheilné állítólag a Szajna-törvényszék egyik bíráját, az ügyvédi kamara egyik tagját, a semmitőszék egyik bíráját és egy minisztert nevezett meg olyanokul, akik a rettenetes büntény végrehajtásában részesek. A közönség fájja ezt a szenzációt, de persze nem hiszik el.

Újabb bizonyítékok.

André, az új vizsgálóbíró már az első napon konstatació, hogy előde, Leydet vizsgálóbíró a vizsgálatot milyen felületesen vezette, annyira, hogy neki a vizsgálatot előlőll kell kezdenie. A házaspár st.-hallednei nyárilakában nem tartottak házkutatást. Ha ott kutattak volna, már rég bizonyosságot szerezhetek volna afelől, hogy Steinheilné volt-e a gyilkosa férjének és anyjának, vagy legalább a büntényben mint felbujtó vett-e részt. Steinheilné most bevallotta, hogy azokat az ékszerket, amelyekről azt mondta, hogy a gyilkosok elrabolták, nem lopták el, hanem ő maga rejtette el a gyilkosság napján villájában. Ez azt bizonyítja, hogy Steinheilné a gyilkosságot gondosan előkészítette. A meggyilkolt festő és anyósának holttestét nagyon felületesen bonczolták fel. A törvényszéki orvosokból álló bizottság a beleknék csak egy részét vitte magával és ma nem tudják, hogy hol van az üveg, melybe a beleket megóvás végett eltették és eddig a legnagyobb keresés daczára sem tudták megtalálni.

Remy-Couillard komornyik következőket beszélt arról az ebédéről, amelyet Steinheil, Steinheilné és anyja a gyilkosság előestéjén a villában elfogyasztottak:

— Steinheilné az ebéd alatt nagyon szeretetreméltó volt férjével és anyjával szemben, akikkel különben nem a legbarátságosabban szokott banni. Rábeszélte őket, hogy iganak egy kis rumot. Couillarddal poharakat hozattak és egy kis rumot öntött a poharakba, de ő maga nem ivott a rumból. A komornyik azt is elmondta, hogy Steinheilnének házi gyógyszerára is volt és több üveg méreg is volt közte. Ezt a házi gyógyszerárt a gyilkosság után Couillarddal a szemébe dobatta. Couillard vallomásai után egyre nagyobb tért hódít az a feltevés, hogy Steinheil és Jappy asszonyt Steinheilné maga fojtotta meg.

— Steinheilné kezei — mondotta Couillard vallomásában — nem voltak nagyon szorosan megkötözve, úgy, hogy mialatt ő az ablakból kihajolva segélyért kiáltott, Steinheilné kiszabadította magát a lurkokból.

A szakácsné teleplez.

Wolf Marietta a vizsgálóbírónak megnevezte mindazokat, akik Steinheilnével benső viszonyban állottak. Ezek között volt Leydet vizsgálóbíró és jó barátja, Lemercier vizsgálóbíró. Ez az utóbbi ismer-

tette meg Steinheilné Faure elnökkel. A szakácsné elbeszélése szerint Felix Faure nem egyszer ebédelt együtt a villában Steinheilnével. Hasonlóképpen az asszony is gyakran látogatta meg az elnököt Havreban s ott nyaralót is bérelt. Azt is beszélt a szakácsné, hogy jó barátja volt Steinheilnének Du Jardin-Baumetz, a mostani szépművészeti államtitkár. Lehetséges, hogy Baumetz állásánál fogva volt ismeretségben a festőművészszel. Steinheilnének továbbá viszonya volt Berger szenátorral, Thors bankigazgatóval, Courtin törvényszéki orvossal. Ez volt az, aki az első vizsgálatkor a boncolást végezte.

Steinheil Márta szombaton engedelmet nyert, hogy anyját a börtönben meglátogassa. Mielőtt a czellába beengedték volna, a társaságában lévő újságíróknak elmondta, hogy a legutóbbi események miatt jegyese, Bouisson ur felbontotta vele való eljegyzését. Egyébiránt csak anyja sorsa nyugtalanítja. „Hisznek-e, — kérdezte az újságíróktól — a hipnotizmusban? Nos, mert szegény anyám azt állítja, hogy hipnotizálás útján kényszerítették a Couillan és Wolf elleni vádak megtételére. Igaz, hogy számtalanszor fordul elő, hogy hipnotizálással készítenek valakit büntény elkövetésére s szegény anyám nagyfokú idegessége miatt igen alkalmas médium lehetett. Tehát ha része volna is a büntényben, nem lehetne felelősségre vonni. Mikor Steinheil Márta a hosszú folyosón végigment, hogy eljusson abba a részbe, ahol látogatások alkalmával a foglyok rácsos ablak mögött beszélhetnek hozzátartozóikkal, egy börtönőr átadott a leánynak egy levelet. Anyja írta neki a börtönigazgatóság láttamozásával. A levél így hangzik:

— Drága kincsem! Légy erős és bízzál anyádban. Ki fog derülni az igazság, még pedig sokkal hamarabb, semmint hinnéd. Csókol mama.

Tíz perczig tartott a beszélgetés anya és leánya között s a jelenlévő börtönőr mondja, hogy Steinheil Márta szóhoz sem jutott, csak anyja beszélt. Egyszer nagyon hangosan kiáltott fel, hogy sokan hallják:

— Nem akarnak nekem hinni. Majd az új vizsgálóbíró ki fogja kutatni azt a három embert hosszú köntösben és azt a vöröshaju nőszemélyt, akik engem megkötöztek. Ugy láttam őket, mint most téged, édes leányor.

A fogolytársnök.

Amikor Steinheilné letartóztaták, czellájába két nőfoglyot adtak mellé, azon hiszemből, hogy ezeknek majd elmond egyet-mást a rejtélyes bűnügy részleteiről. Az egyik fogoly, egy ékszeroltvaj, fiatal leány, aki igen hasonlít Steinheilné leányához. Ezzel Steinheilné igen szívélyesen beszélgetett, de a fogoly nők azon igyekezete, hogy Steinheilnével a levelezéseire nézve valamit megtudjanak, eredménytelen maradt. Steinheilné egyáltalán nem nyilatkozik, hogy a barátaitól és Faure elnöktől annak idején kapott nagyszámu leveleket hová tette. A leveleket mindaddig nem sikerült felkutatni. Hire jár, hogy a parlamentben külön vizsgálóbizottság kiküldését fogják indítványozni, azon czélzattal, hogy Faure titokzatos halálának körülményeit földerítsék. Francia törvény szerint azonban ezt a vizsgálatot, az eset után eltelt tíz éven belül, tehát még 1909. február előtt kell megkezdeni.

A kormány, mely eddig nem mutatott hajlamot arra, hogy a Steinheil-ügyben folyó vizsgálatba közvetlenül beleavatkozzék, utasítást küldött szét a hivatalos közegeknek. Az első következménye ennek az, hogy dr. Baitabard, akinek ma a kora reggeli órákban föl kellett volna boncolni az exhumált holttesteket a legmélyebb hallgatásba burkolódnak.

Legújabb.

Hamard rendőrfőnök ma meglátogatta czellájában Steinheilné és hosszasan vallatta bizonyos körülményekre nézve. Az asszony álhatalosan tagad, de egy ízben kijött sodrából és megfenyegette a rendőrfőnököt nagyon magasállású ismerőseinek haragjával. A vizsgálat most azt kutatja, hogy mi igaz abból a verzióból, hogy Steinheil egyszer összeveszett feleségének egyik imádójával. A nacionalista lapok azt írják, hogy ez a házibarád Emanuel Arrene, az elhunyt neves író volt, akinek most fogják szobrát leleplezni Korzika szigetén. A gyanút megerősíti az, hogy május 31-én Arrene író bete-

gen vitték egy kórházba s akkor állítólag olyan sérülései voltak, mintha valakivel dulakodott volna.

A vizsgálat kiterjed arra is, vajjon Steinheil és Jappinét nem narkotikus állapotban fojtották-e meg. Remy Couillard vallomásától ugyanis erre lehet következtetni. Az meg van állapítva, hogy a három üveg rumból, amelyet a komornyik a kritikus este az ebédlő-asztalra tett, a gyilkosság után való reggel alig maradt valami. Nem lehetetlen, hogy az áldozatokat elkábították, de ehhez nem kellett föltétlenül rum, mert Steinheilék házgyógyszertárában sokféle altató szer volt. Ezt vallja Steinheil Márta is, aki egyébként tegnap óta, amikor anyját a börtönben meglátogatta, beteg.

Az edényt a felboncolt holttestek belső részeivel még mindig nem találták meg. Nehéz lesz most a törvényszéki orvosoknak eldönteniök, vajjon megtámadható-e a gyilkosság után történt boncoláskor felállított vélemény, hogy tudniillik a két áldozat fojtogatás következtében fulladt meg. Jappinét holttestét tudvalevőleg vidéken temették el s most őt is exhumálják. Ha bebizonyosodik, hogy az áldozatokat előbb elkábították, akkor megdől az a feltevés, hogy Steinheilné nem lehetett a gyilkos, mert egy asszony, különösen olyan gyenge nő, mint amilyen Steinheilné, nem fojthatott meg két embert, ha azonban az áldozatok narkotikus álomban voltak, akkor Steinheilné is könnyen végezhetett velük.

A tanfelügyelőség botránya.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 30.

A bizonyítványgyártások botránya egyre nagyobb hullámokat vet. A vizsgálat már eddig is beigazolta, hogy a budapesti tanfelügyelőség szörnyűségeken kompromittálva van. A vizsgálat azonban még mindig a lehető legenergikusabban folyik s valószínű, hogy nem fog letartóztatások és felfüggesztések nélkül végződni.

A nyomozás legújabb stádiuma érdekesen derítette ki, hogy milyen meglepően széleskörű technikával működtek a nagystíliú szélhámosok.

Telkes Árminné Herczel Szerénának a Dohány-utca 81. számú házában volt előkészítő tanintézete. A tulajdonos a Rottenbiller-utcai polgári iskolában vizsgáztatta le a növendékeit, ahol Balog Márkus tanárral volt összeköttetésben.

A közoktatásügyi minisztériumnak van egy rendelete, amely kimondja, hogy a magánvizsgálók csak abban a kerületben vizsgálhatnak, amelyekben lknak. Ezt a rendeletet nagyon egyszerűen játszotta ki Telkesné. Összeczimborált bizalmas barátjával, dr. Korányi György segédtanfelügyelővel, akinek volt gondja rája, hogy minden beérkező folyamodvány, tekintet nélkül a vizgáznai akarónak tartózkodási helyére, kedvezően intéztessék el.

Révai Manó és Vogel Béla előkészítő intézet tulajdonosok azonban nem látták rendjénvalónak a dolgot, hogy Telkesné csak Korányival operáljon és egyedül neki fizessen a fáradságáért háromnégyezer koronás tiszteletdíjakat, hanem azt akarták, hogy az asszony legyen az ő szövetségüknek a társa és velük együtt segítse nekik az összes tanfelügyelők megvesztegetésében, amely czélra az egyes vizsgálatokért járuljon ő is hatszáz koronával hozzá a közöltséghez. Csak hogy Telkesné nem volt hajlandó ebbe belemenni, mikor ő egyedül is simán el tudja intézni az ügyét és kereken kijelentette, hogy megmarad eddig követett módszerénél.

Erre aztán fortélyos elhatározáshoz folyamodott Vogel. Abban a házában, amelyben Telkesné tanintézete működött a második emeleten, ő konkurrens „boltot” nyitott az épület első emeletén. A vetélkedés sikert hozott és Telkesné sok ügyfele vetődött be a második emeleti tanintézet helyett az első emeleti iskolába, amelynek czimtabláján az volt olvasható, hogy „Vogel dr. előkészítő tanfolyama”. Persze a doktori gráduzzal ő maga díszítette fel magát. Vogel esetről-esetre pontosan hozzájárult a hatszáz koronával a tanfelügyelőségek megvesztegetése végett létesített alaphoz.

A vizsgálat alapján a tanfelügyelőség részéről a következő személyiségek ellen merült fel a bűnré-

szesség vádja: dr. Stark Samu, Radányi Ernő és dr. Korányi György ellen. Az utóbbi a legsúlyosabban van kompromittálva. A nyomozás megállapította, hogy az idei nyáron Vihnye fürdőhelyen időztekor is érkezett a részére Telkesnével két-százötven korona.

Novák Illés kispesti irnokot az a gyanu terheli, hogy a bizonyítványgyártóknak czinkostársa volt, amennyiben segédkezett nekik az okmányhamisításban. Az irnok vallatása folyamán azt mondotta, hogy nem tudott semmiről semmit.

A vizsgálat természetesen még mindig folyik. Ma a VII. kerületi Nagydiófa-utcai polgári fiúiskola tanári testülete nyilatkozatot tett közzé, amelyben visszautasítja azt a vádat, mintha az iskola összeköttetést tartott volna föl zugiskolák vezetőivel. A náluk jelentkező magánvizsgálók harminczhat százaléka megbukott. Semmiféle megvesztegetés nem történt, az iskola a legkisebb kedvezményt se nyújtotta senkinek a világon. Az igazgatóság egyébként föltételek hatóságának is bejelentette, hogy mindenkor távol áll ettől a csufos maffiától.

Az éjszaka folyamán Vogel Bélát, Révai Manót és Kerekes Ignácot hallgatta ki Sándor László rendőrkapitány a terheltek közül. A részesség gyanuja alatt állók közül Kiss József államvasuti munkavezető és Matyó Péter kispesti községi irnok került kihallgatásra. A kora esti órákban kezdődő kihallgatáson természetesen teljes energiával tagadtak a vádlottak mindvégig, kivéve Vogel Bélát, aki egyben-másban már engedékenyebb, a hamisításokat azonban ő is tagadja. A tagadás azonban hiábavaló, mert a megvesztegetések és hamisítások legnagyobb része már eddig is bizonyítva van s így a vizsgálat szinte kétségtelenül bizonyos letartóztatásokra fog vezetni.

Ugyancsak ma este hallgatták ki a főkapitányságon dr. Langer Aurél vasuti titkár nejét, aki annak a vasuti tisztviselőnek a felesége, akit az ügy előzetes megvizsgálásával az államvasutak igazgatósága megbízott. A titkárné elmondta, hogy Vogel Béla unokaöccse részéről valóságos ostromot kellett kiállania. Hátzer koronát akartak ráerőszakolni, hogy férjét bírja rá az ügy eltussolására. Dr. Langer né természetesen nem vállalkozott a dologra, sőt az urát is értesítette az erőszakoskodásokról. Férje aztán megtiltotta, hogy a maffia tagjait ismét fogadja.

Matyó Péter kispesti községi irnok azzal van gyanúsítva, hogy ő állította ki a hamis illetőségi bizonyítványokat. Kiss József államvasuti munkavezető, egy öreg, törődött agastyán, aki tíz gyermek atyja, azzal van vádolva, hogy illetéktelen egyéneknek hamis bizonyítványokat adott arról, hogy az illetők a nyugati pályaudvar raktáraiban alkalmazott vasuti munkások.

Uj név is került ma a régiek közé. Kapeller Ferenc államvasuti irodatisztról kiderült ugyanis, hogy felhajtója volt a derék társaságnak és minden áldozatért, vagyis jobban mondva minden vizsgázó növendékért 30 koronát kapott Kerekeséktől.

A kihallgatás a késő éjjeli órákig folyt. Letartóztatás nem történt ugyan, de holnap bizonyosra várható.

Az esti órákban Mosdóssy tanfelügyelő a következő nyilatkozat közzétételére kérte fel szerkesztőségünket:

Nyilatkozat.

A budapesti napilapok f. évi november hó 29-i vasárnapi számában a polgári iskolai magánvizsgálati kérvények hamis bizonyítványai ügyében tartott rendőri nyomozatról olyan közlések jelentek meg, melyekből az tűnik ki, mintha a királyi tanfelügyelő ezen visszaélésekről tudott, azokat elnézte, sőt egyes közlemények szerint azokat elősegítette volna.

Minthogy éppen én, mint a székesfőváros királyi tanfelügyelője küzdöttem e visszaélések ellen és tereltem a dolgot oda, ahol van és a hova jutnia kellett, minden ezzel ellenkező és személyemet s eljárásomat megbélyegző közlést rágalomnak nyilvánítok s az illető lapok ellen a sajtóperet haladéktalanul meg fogom indítani.

Budapest, 1908. november 30.

Mosdóssy Imre,
kir. tan. tanfelügyelő.

Meghamisított végrendelet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 30.

A tegnapi lapok megírták, hogy a napokban elhunyt Gelléri Szabó János hírneves ügyvéd és volt országgyűlési képviselő nem közczélokra hagyta — mint hitték — hanem fogadott leányára testálta milliós vagyonát. Mára aztán kipattant a szenzáció, hogy hamis a második végrendelet s az írást az elhunyt fogadott leánya, Filepp Gizella gyártotta férjével, Battik Sándorral. A budapesti rendőrség rövidesen kiderítette a hamisítás minden részletét és ma már börtönben ül a két főbűnös és négy segítőtársa, akiket az ígért kincsek elszédítették.

Két végrendelet.

November 26-án halt meg Gelléri Szabó János, a magyar ügyvédek nesztora. Ismerősök körében köztudomású volt, hogy az öreg ur, aki humánus, melegsívű ember volt, két milliót meghaladó vagyonát nagyjából jótékony célra hagyta. A végrendelet, amelyet másnap felbontottak, csakugyan igazolta a közhiedelmet. Az 1907 január 7-én Rupp Zsigmond közjegyző előtt kiállított végrendelet úgy intézkedik, hogy valamennyi rokon egyforma arányban 270.000 koronát kapjon; a fővárosnak és állami alapítványok céljaira négyszáz—négyezer koronát juttat, a vagyon kontingensét pedig egyenlő arányban a pápai, csurgói és debreczeni egyházaknak hagyományozta. Battiknak, illetve Filepp Gizellának 100.000 korona jut a hagyatékból. Gelléri Szabó végrendeletében megemlékezett még Drechsler Anna ápolónőjéről is, akinek 25.000 koronát hagyományozott.

Másnap Battik Sándor és neje képviselőben dr. Teller Miksa megjelent a VI. kerületi járásbírósnál és egy új végrendeletet mutatott be, amelyet ez év szeptember 13-án készítették Battik galabocsi házában. Ez a végrendelet vagyona egyetemleges örökösévé, mindenki más kizárásával, Filepp Gizellát és férjét, Battik Sándort tette meg. A végrendelet záradéka még egy örököséről emlékezett meg, ez Drexler Anna, az ápolónő, akinek a 25.000 koronáját ez a második végrendelet is meghagyta. Szombat délután a ravatalozott holttest mellett sűrű könyvek között adta tudtul ezt a fordulatot az egybegyűlt gyászolóknak.

— Szegény bátyám, — zokogott Battik, aki különben nem túlságosan intelligens ember — megváltoztatta a végrendeletet... Mi vagyunk az örökösök.

Alighogy a temetés elmúlt, a pápai református iskola kiküldötte, Antal Géza, a pápai református teológiai főiskola tanára, aki azért jelent meg egyben, hogy a hagyatéknál az iskola igényét bejelentse, elment a közjegyzőhöz és megnézte a végrendeletet, amelyet az egész gyászoló gyülekezet, akik intím viszonyban voltak Gelléri Szabóval, gyanusnak, hihetetlennek talált. Antal tudakozódott a körülmények iránt és ennek alapján egész bátran merete kijelenteni, hogy a végrendelet nem származhat Szabó kezéből és eme gyanújának a rendőrségen, ahol még szombat este megtette a feljelentést, kifejezést adott.

A rendőri nyomozás.

A rendőrségen megindult a nyomozás s a gyanu mindjárt Filepp Gizellára, Battik Sándor földbirtokos feleségére irányult. Ez a körülbelül harminczéves asszony igen kalandos multú. Évekkel ezelőtt már feltűnő viselkedése miatt meggyűlt a baja a rendőrséggel. Egy detektív föl is jelentette s úgy vélte, hogy mivel nem idevaló illetőségű, ki kellene tiltani a fővárosból. Filepp Gizella, aki akkor még leány volt, a megsértett női becsület felháborodásával tiltakozott a gyanúsítás ellen; sikerült neki felülkerekednie, még ő tett feljelentést a detektív ellen s végre is kimenekült a bajból. Már évek sora óta sokat sürgött-forgott az öreg Gelléri Szabó János körül, akiről mindenütt azt híresztelte, hogy neki atyai barátja. Sok apró szolgálatot tett az öreg urnak, nagyon megszerettette magát vele, úgy hogy amikor három esztendővel ezelőtt felesé-

gül ment sarudi Battik Sándor galabocsi földbirtokoshoz, az öreg Gelléri Szabó százezer korona hozományt adott neki és továbbra főtartotta a jó viszonyt. A vizsgálat tehát ezen a nyomon indult meg és a rendőrség első sorban az elhunyt házvezetőnőjét, Drexler Annát hallgatta ki.

Drexler Anna vallomása.

Drexler Anna elmondta, hogy három év óta házvezetőnője Gelléri Szabó Jánosnak. Az öreg ur mellől soha egy pillanatra sem mozdult el, mert gondos ápolásra volt szüksége. Tudja, hogy Battik Sándor galabocsi földbirtokos és felsége Filepp Gizella jó viszonyban voltak Szabóval. Esztendőnként többször meglátogatták, sőt azt is hallotta, hogy Filepp Gizella még leánykorában több esztendőig élt az öreg ur mellett s azt beszélték, hogy Battikné Gelléri Szabónak örökbe fogadott leánya. Ez év szeptemberében Battik Sándor meghívta Gelléri Szabó Jánost galabocsi birtokára szőlőkurára. Az öreg ur elfogadta a meghívást és szeptember hetedikén el is utazott Galabocsra, ahol Battiknak gyönyörű, emeletes kastélya és nagy kiterjedésű földbirtoka van. Drexler Anna is elment az öreg urral s ott is folyton mellette volt. A szomszédos szobában lakott és egy percre sem maradt magára az öreg ur. Szeptember 13-án Battikék a galabocsi kastélyban nagy lakomát csaptak. Folyt a pezsgő és Gelléri Szabó János is sokat ivott. Amikor a lakomának vége volt s a vendégek eltávoztak, Battik és Battikné karonfoglák az öreg urat és felvezették az első emeleten levő szalonba. Drexler Anna is fel akart menni, de Battikék visszaparancsolták.

— Menjen csak a szobájába. A bácsi jó kezében van. Mi majd levezteljük.

Ebben a pillanatban három ur kocsin érkezett a kastélyhoz. Az egyik ur egyenruhában volt. Alig tartózkodtak negyed óráig az emeleti szalonban, amikor a három ur eltávozott. Battikék pedig leveztették Gelléri Szabó Jánost a szobájába. Az öreg ur alig tudott állani a lábán. Az ital nagyon megártott neki.

Drexler Anna akkor még nem tudta, hogy mi történt az emeleti szobában, csak amikor kihirdették az új végrendeletet, gondolt arra, hogy a szeptember 13-iki esemény komédia volt. Más alkalommal Gelléri Szabó János nem végrendelezhetett, mert Drexler Anna folyton mellette volt és neki is tudnia kellett volna róla. A szeptember 13-iki pezsgős-estén pedig az öreg ur szinte önkivületi állapotban volt, tehát akkor sem végrendelezhetett. Csak most tűnik fel neki némely különös dolog, ami vele Galabocson történt. Battikék minden áron el akarták távolítani az öreg ur mellől. Amikor szép szerével nem sikerült, apró furfangokkal próbálkoztak meg. Azt pletykálták róla, hogy egy szolgabíróval van viszonya és éjjeli találkán volt vele. Tényleg egy szolgabíró tett neki szerelmi ajánlatot és éjszakai találkára is hitta, de ő felháborodva utasította vissza az ajánlatot. Az a gyanúja, hogy Battikék promittálni akarták, de ez a tervük nem sikerült. Amikor a galabocsi végrendeletet kihirdették, Battik Sándor elhívatta Drexler Annát a Pannónia-szállodába, ahol közölte vele, hogy Gelléri Szabó János új végrendeletet tett Galabocson. És ebben úgy intézkedett, hogy 25 ezer koronát kapjon Drexler Anna. Battik biztosította is a leányt, hogy ezt a pénzt megkapja. Ez az ígéret arra irányult, hogy Drexler Annát hallgatásra bírják. A házvezetőnő vallomásában még kijelentette, hogy Gelléri Szabó János többször tett említést neki az 1907-ben tett végrendeletéről, de utóbb végrendeletéről sohasem beszélt. Drexler Anna tehát azt hiszi, hogy az utóbb végrendelet hamisított.

Egy rokon vallomása.

Drexler Annán kívül a rendőrség kihallgatta Gelléri Szabó Elek postatanácsost, az elhunyt unokaöccsét is. E hónap 18-án történt, hogy Gelléri Szabó János Abbáziába kérette, hogy kíséje haza Budapestre. Gelléri Szabó Elek együtt utazott az öreg urral, aki a vonaton hosszasan beszélt a végrendeletéről. Gelléri halálsejtelmek gyötörték és aggodalmasan monddta:

— Nem élek már soká, de gondoskodtam rólatok bőven. Jótékony adományokat is tettem. Említést tett egy nőrokonáról, aki időköz-

ben meghalt. Két árvája maradt. Kijelentette az öreg ur unokaöccsének, hogy a végrendeletben említett összeg a két árvé, de szeretné, ha a gyámjuk Gelléri Szabó Elek lenne. Új végrendeletéről neki sem tett említést. Ilyen értelemben említett összeg a két árváé, de szeretné, ha kész is, aki szeptember 30-án volt az öreg urnát látogatóban. Gelléri Szabó János neki is az 1907. évi végrendeletéről beszélt és biztosította a szűk viszonyok között élő papot, hogy ne féljen, róla is, éppen úgy, mint összes rokonáról, bőven gondoskodott.

Kiderített tények.

Ezek után bizonyos volt, hogy a galabocsi végrendelet hamis. Vasárnap reggel Solti Béla dr. rendőrfogalmazó Müller Henrik és Kubinyi Barnabás detektivekkel Losoncra utazott, ahol kihallgatta Krudy Ferencz losonci közjegyző őrnököt, Krudy Jenő és Gyula magánhivatalnokokat és Landau Samu rendőrségi őrnököt. Ezek csakhamar beismerő vallomást tettek. Elmondották, hogy Battikék tízezer koronát ígérték nekik, ha részt vesznek a végrendelet hamisításában. Ők kimentek Galabocsra és akkor ott a már kész végrendeletet találták. Az öreg ur a diványon hevert és nem tudott magáról, mert az italtól nagyon rosszul volt. Krudy Ferencz írta annak idején a végrendelet szövegét s azt ők négyen mint tanúk, ott a szobában úgy írták alá, mintha az öreg Gelléri Szabó János bizta volna meg őket a tanuskodásra. Ebben a végrendeletben az öreg ur megemlékezett minden végrendeletét s kijelenti, hogy mivel fölvagy lemenő örökösök nincsenek, általános és kizárólagos örököséiv és hagyományosaivá kinevezi nevelt leányát, Filepp Gizellát, Drexler Annának huszonötezer koronát, háziorvosának, dr. Tótfalussy Gyulának tízezer koronát hagy, végrendeletének végrehajtásával pedig dr. Teller Miksát bizza meg, aki Budapesten lakik. Dr. Teller Miksa azonban lemondott erről a tisztról.

A négy losonci fiatallembert vallomásuk alapján ott Losoncban azonnal letartóztatták.

Mialatt a detektivek Losoncban jártak, a rendőrség beidézte a Pannónia-szállóban lakó Battik házaspárt. Battikék körömszakadtig tagadták a hamisítást és akkor sem vállalták a bünt, amikor Losonczról megjött a büntársak vallomása. Ma délelőtti kihallgatásukon is megmaradtak amellett, hogy a végrendeletet maga Gelléri János írta.

A bűnügyben a vizsgálóbíró részéről is történt ma intézkedés. Elrendelte a hamis végrendelet lefoglalását, amit a rendőrség ma délután meg is tett.

Epizódok.

Nagyon érdekes jelenet folyt le a rendőrségen, mikor ügyvédvállásra került a sor. A vizsgálatot vezető rendőrtiszt megkérdezte ugyanis Filepp Gizellát, hogy kit akar ügyvédjének vallani.

— Vázsonyi Vilmost, — felelte a kalandornő.

— Az nem lehet, — mondta a rendőrtiszt. — Vázsonyi már az ellenfél ügyvédje. Sőt egyenesen ő derítette ki a hamisítást.

— Ugy?! — mondta Filepp Giza. — Akkor hát Polónyi Dezsőt kérem ügyvédül. Polónyi Dezsőt már értesítette is a rendőrség, hogy védői szerepe lesz a pörben.

Vázsonyi Vilmosnak, aki a panaszosokat képviseli a nyomozó hatóság előtt, tényleg nagy szerepe van a hamisítás megállapításában. Mikor ugyanis az ügyre vonatkozó okmányokat összeszedte, egy papírszeletke is a kezé közé jutott, amelynek senki sem tulajdonított különös fontosságot. Pedig az egy igen fontos bizonyító okirat volt, amely egyenesen bizonyítja a hamisítást. Gelléri Szabó János ugyanis a galabocsi kirándulás után öt héttel új codicillust fogalmazott, amelyben különböző kisebb pótrrendeleteket tett. Ez a codicillus az a papírszeletke, amelyet Vázsonyi Vilmos fedezett fel és arról tanuskodik, hogy az agastyánnak semmiféle tudomása nem volt a galabocsi végrendeletéről. Csakis az eredeti végrendelethez fűz új pontokat, mintha e másik végrendelet nem is léteznék. A csalás és hamisítás ebből a körülményből föltétlenül megállapítható. Ezt a pótvégrendeletet dr. Vázsonyi Vilmos ma mutatta be a rendőrségen és a vizsgálóbíró előtt.

UJDONSÁGOK.

Lakóhelyváltoztatás esetén arra kérjük tisztelt előfizetőinket, hogy új címüket idejekorán közöljék velünk. Minden erre vonatkozó bejelentéshez szüksége van a kiadó hivatalnak egy címszalagra, esetleg a régi lakóhely megjelölésére.

— A görög királyné életveszélyben. Kicsi hiija, hogy az a hajó, amelyen Olga a görög királyné Velenczéből Brindisibe utazott, nem esett a tengeri viharok martalékul s a hajóval együtt a királyné élete is. Az „Amphitrit” nevű királyi jacht Velenczéből való elindulása után a sik tengeren óriási viharba került, amely lehetetlenné tette az ut folytatását. A hajóparancsnok ekkor Lissa kikötőjébe kormányozta hajóját, amelylyel utóbb ismét nekiindult a sik tengernek. Alig hagyta el azonban a kikötőt, amikor a hullámzó tengeren rettenetes orkán támadt, amely a királyné és kíséretének rémületére veszedelmesen dobálta a karcu hajót ide-oda. Órákig tartó megfeszített fáradozás után végre sikerült a hajót Bavi kikötőjébe eljuttatni, ahol a királyné kíséretével együtt partraszállt és az ottani Miklós-templomban megtartott hálaadó-istentiszteleten résztvettek. A viharos időjárás egyébként György királynak Nápolyból való elutazását is megakadályozta.

— Hírek az angol király betegségéről. Adtunk hírt róla, hogy az angol király gyengélkedik s hogy gyengélkedése meghülésből ered. Noha azonban hivatalosan azt jelentették, hogy Edward király meghüléséből már felépült, Londonban tegnap mégis az a hír volt elterjedve, hogy a király egészsége egyáltalában nem kielégítő. Szandringhamból azt jelentik, hogy azok az orvosok, akik a királyt vakbélgyulladás ellen kezelték, tegnap valamilyen oda utaztak és hogy az ápolónő is, aki a királyt ebben a betegségében gondozta, most újra ott van. A király tegnap nem vett részt az istentiszteletben.

— Kitérítések. A király Vörös Sándor és dr. Perleberg Artur pénzügyminisztériumi miniszteri tanácsosoknak saját kérelmükre való nyugalmahelyezésük alkalmából sokévi hű és buzgó szolgálataik elismeréséül a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen adományozta.

— Andrassy a Tulipán-szövetségnek. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter a kassai Tulipán Magyar Védőegyesület javára, mint alapító tag, ötszáz koronát juttatott az ottani jelzőbankhoz.

— Új határrendőrségi állomás. A belügyminiszter Gyékényes székhelyű új határrendőrségi állomást szervezett, mely ez évi december 1-én kezd meg működését.

— Kinevezés. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter a m. kir. központi statisztikai hivatal személynéi létszámában dr. Truskovszky Jenő miniszteri fogalmazót miniszteri segédtitkárrá, Tormay Béla miniszteri segédfogalmazót pedig miniszteri fogalmazóvá nevezte ki.

— Az emberszeretet ünnepe. A Fővárosi Szegény Gyermekkert-Egylet vasárnap délelőtt ruházta föl háromszáz kis pártfogoltját nagy és előkelő közönség jelenlétében. Az ünnepélyt dr. Ballai Lajos miniszteri tanácsos, az egyesület elnöke nyitotta meg rövid, magvas beszéddel üdvözlőlvén dr. Kassai Sándor belügyminiszteri titkárt, az Országos Gyermekvédő Liga elnökét és a közönséget, amely megjelenésével bebizonyította, hogy együttérző és munkálkodik azokkal, kik a társadalmi ellentétek enyhítésén fáradoznak. Sajnos, elég anyagi eszközök nem állanak az egyesület rendelkezésére, amelyet pedig lelkesít a vágy, hogy működését a munkáscentrumokra is kiterjessze. Leikes éljenzéssel fogadták az elnök beszédét, mire felvonult a Niszedóvoda bájós gyermekerege vadonatúj téli ruhában és Balkányiné óvónő vezetése alatt hazafias dalokkal és szavatokkal gyönyörködtette a közönséget. Aztán a közönség lement az óvodai helyiségekbe és végignézte a kicsinyek étkezését. Mindenki azzal a meggyőződéssel távozott az ünnepélyről, hogy a Fővárosi Szegény Gyermekkert-Egylet megérdemli a jótékony társadalom pártfogását.

— Százézer koronás alapítvány. Cziráky Jánosné grófné, született Almásy Erzsébet grófné, alagi versenyistállóban alkalmazott iskolásfiuk vállalkozási nevelése céljából 100.000 korona tőkével „Johaneum” elnevezés alatt alapítványt tett. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter a hivatalos lap vasárnapi számában köszönetét nyilvánítja a jótékony grófnéknak.

— József főherceg beteg. József főherceg, aki szombat este utazott Budapestről Bécsbe, torokgyulladásban megbetegedett és ágyban kell maradnia. Aggodalomra azonban nincs ok s a főherceg betegsége előreláthatólag néhány nap múlva megszűnik.

— Kísérletek a fiumei állomáshajóval. A „Komét” nevű fiumei állomáshajót szombaton Pórába rendelték, ahol próbát tettek vele, hogy mennyi aknát bírna szükség esetén a tengerben elhelyezni. A „Komét” ma érkezett vissza Fiuméba.

— Korányi Frigyes báró rangja. A közel-múlt hetekben közöltük, hogy Korányi Frigyes, főrendiházi tag, a budapesti orvosi egyetemen a belgyógyászat professzora, nyugalomban vonul. Akkoriban méltattuk a kiváló professzor érdemeit és jelentőségét, amelyet a magyar orvostermészettudományban képvisel. Most, hogy nyolcvanadik életévét elérte, valóra váltja szándékát s a munkát, amelyet eddig oly nagy dicsőséggel, oly rendkívül áldásosan végzett, fiatalabb erőknél adja át. Ugyanakkor, amikor visszavonulásának első hírére közöltük, egyszersmind hírt adtuk, hogy visszavonulása-kor a király nagy kitüntetésben fogja részesíteni. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a báróság adományozásával tüntette ki Korányi Frigyest. Az erre vonatkozó királyi kézirat így szól:

„Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére tolcsvai dr. Korányi Frigyesnek, a magyar országgyűlés főrendiháza tagjának, a budapesti tudományegyetem nyilvános rendes tanárá-
nak, valamint törvényes utódainak, állandó nyugalombavonulásának alkalmából, az orvosképzés és közegészségügy terén szerzett érdemei elismeréséül, a magyar bárói méltóságot díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1908. évi november 21-én. Ferencz József s. k., gróf Zichy Aladár s. k.”

— A tűzérő ujjászervezése. Megérkeztek Budapestre a bécsi arsenálból az új gyorstűzélő ágyuk. Az ágyukat már át is adták a hadosztály-tüzérezrednek s ezzel egyidőben életbeléptetik a tűzérő ideiglenes ujjászervezését. Tavaszig valamennyi ezrednek és lovasított tűzérosztálynak kiadják az új ágyut. Az ágyukhoz való hadifelszerelést és löveget legelőször a krakói, bécsi és gráci hadtestnek akarták kiosztani, de a megváltozott politikai viszonyokra való tekintettel elhatározták, hogy előbb a zágrábi, temesvári és budapesti hadtestet szerelik föl. Az idén a tűzérőhöz 4824 ujonccsal többet soroztak, oly módon, hogy a gyalogsághoz az előirt létszámnál 4824-el kevesebb ujoncot osztottak be s valamennyi gyalogezred negyedik zászlóaljában századok tízenegy-tizenkét emberrel létszámon alul vannak. A fölemelt ujoncjutalékból föllájitottak hat hegyi tűzérőzredet, az első, második és harmadik számú Tirolban — a kettős számú Brixenben három ágyus és két tarack-üteggel — a negyedik, ötödik és hatodik ezredet Boszniában; a bileki negyedik ezredet még egy üteggel szaporították. Föllájitottak még kilencz nehéz tarack-osztályt is, ötöt a rendes létszámmal s három üteggel, négy osztálynak csak a három tisz, negyvennyolcz ember és huszonöt löböl álló kerete van meg. Az ezidei hadgyakorlat tanulságát felhasználva, a tábori hadtest-tarack-ezredet két önálló, két ütegből álló osztályra osztják és beosztják a hadosztályhoz. Ily módon az új rend szerint a hadosztály tűzérője két tarack-ütegből és egy négyüteges ágyus ezredből áll, egy dandár-parancsnok-tábornok, vagy ezredes vezetése alatt.

— Mária Terézia királynő emléke. A budapesti tudományegyetem tanári kara és ifjusága kegyelettel áldozott ma az egyetem újjáalakítója, Mária Terézia királynő emlékének. Az egyetemi épületekre kitéríték a gyászlobogót, a halálozás évfordulója alkalmából pedig az egyetemi templomban ünnepi gyászistentisztelet volt, amelyen dr. Székely István rektor vezetésével testületileg jelent meg az egyetemi tanács, a tanári kar és az ifjuság. A rekvizitumot dr. Walthert Gyula pápai prelátus, a központi papnevelőintézet kormányzója mondta. A nap emlékére az egyetemen ma szüneteltek az előadások.

— Házasságok. Baráthi Huszár Aladár szilasi és pilisi Szilassy Máriaival, szilasi és pilisi idős Szilassy Aladár és felesége, született papi Vizsolyi Mária leányával ma tartotta házassági egybekelését. Dr. Mangold Henrik királyi tanácsos, balatonfüredi orvos és neje, született Nobi Karolina december 7-én a legszűkebb családi körben csendben állik meg aranylakodalmukat a császárfürdői téli lakásukban.

— Nászajándékok. Jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálmán művész ékszerterelepen, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— Újabb véres diáktüntetések. A bécsi eseményeknek visszhangja az a nagystíli diáktüntetés, mely most Olaszország nagy városaiban van. Vasárnap Rómában, Milanóban, Paduában, Firenzében és Palermóban megint nagy tüntetések voltak. A prágai demonstrációk pedig verekedésekké fajultak, amelyeknek számos sebesültje van. A prágai eseményeket az alábbi tudósításban vonjuk össze:

Prágában vasárnap délelőtt kilencz órától kezdve mind nagyobb tömeg gyűlt össze a Grabenen. Ennek következtében a rendőrség kordont vont és a gyanus elemek elől elzárta a Grabenhez vezető utat. A kordonok mögött gyülekezett a tömeg, délelőtt féltizenegy órákor pedig a kaszinóból a Grabenre érkezett az első csoport diák, akiket újabb csoportok követtek. Amidőn a kordon mögött tolongó közönség a német diákokat megpillantotta: Hamba-kiáltásokba tört ki és nemzeti dalokat kezdett énekelni. A cseh diákok szövetsége délelőtre engedélyt kért a cseh minorita-iskolák érdekében való tüntető körmenetre, amit a rendőrség megengedett, de külön kikötések mellett, ezek között annak kikötésével, hogy a németeknek nem szabad féltizenkét óra előtt a Grabenre érkeznie. A rendezők elfogadhatatlannak jelentették ki e feltételt és a körmenettől elállottak, de mégis a cseh műegyetemen gyülekeztek és azután a Graben körüli rendőrkordonig jutottak el. Az ott intézkedő rendőrtisztviselő az igazolványait felmutató diákokat a Grabenre engedte. Számos, a kordon mögött álló egyén is a diákok közé keveredett és a Grabenre került. A német diákokat a tömeg támadni kezdte, mire azok a német kaszinó felé vonultak vissza. Egy német diák fején botlítás által okozott sebet kapott. A rendőrség, hogy kordont vonjon és a tolongókat visszaszorítsa, feltett szuronyokkal nyomult előre. A tömegből egy követ dobta, amely egy rendőrt megsebesített, úgy, hogy a közkórházba kellett szállítani. A Grabenen levő tömeg mind fenyegetőbben viselkedett és szükségesnek mutatkozott katonaságot hívni, amely a rendőrséggel együtt azután a tömeget visszaszorította és a Grabent nagynehezen, a közönség viharos ellenzése közben, megtisztította, ami azonban csak egy órai munka után sikerült. A tömeg ezután a Venczel-téren gyülekezett és a rendőrségre, amely innen is ki akarta szorítani őket, követeket dobált. Lovasrendőrök üzték szét a felgyonosan kiálló és ellenkező tömeget, amely azonban a Sokolstrassen ismét összegyűlt és az üldöző rendőrséget közáporral fogadta. A rendőrség kénytelen volt karddal szétütni a tömeget. A tüntetők egyrésze, háromszáz ember a Raetzký-téren folytatta a tüntetést és hozzá csatlakozott mintegy hétszáz főnyi új csoport. A rendőrség azonnal megjelent a helyszínén és visszaszorította a tüntetőket a hidra. A katonaság is a helyszínére sietett, de nem lépett akcióba. Egy órákor helyreállt a rend.

Prágából ma éjjel jelenti tudósítónk: A tegnapi zavargások ma újult erővel ismétlődtek a Grabenen. A tüntetést a cseh diákok kezdték és mikor tulszlyban voltak, botokkal támadták meg a német diákokat. Véres verekedés keletkezett, amelynek a rendőrség és a csendőrség vetett véget, de később megint összetalálódott a két tábor és sokan véresen levertek a földön. A tüntetők erőszakkal állottak ellen a rendőrségnek, amely teljes számmal vonult ki, hogy megtilthassa a térséget. Cseh diákok százával nyomultak a német kaszinóhoz, amelynek kapuját rendőrség állotta el. A cseh diákok megostromolták a kaszinó épületét és beakarták zuzni a kaput, mikor pedig tíz rendőr utjukat állotta, a diákok a rendőröket is megtámadták, néhány rendőrt földre terptek és fojtogattak. Mali képviselő csöndesítette a cseh diákokat, de hasztalanul s mikor már a tíz rendőr nagy veszedelemben forgott, szerencsére csendőrség érkezett futólépésben, feltöltött szuronyval és székérgette a cseh diákokat. A közúti villamos vasut egész nap nem közlekedett. Délután egy órákor a cseh diákok ismét a német kaszinó körül gyülekeztek, kövekkel bevették minden ablakot, majd mikor rendőrség érkezett, megfutamodtak s utközben a tőzsde-ablakait is bevették.

Ézerben is nagy tüntetések voltak. A Marktplatzon ma délelőtt a városi tanács által egybehívott gyűlés volt, amelyen dr. Bernardinyi tartományi képviselő és dr. Jaeger reichsráthi képviselő mondtak beszédet a prágai eseményekről. A gyűlés végén a jelenlevők nagyrésze dr. Urban udvari tanácsos, birodalmi törvényeszéki elnök lakása elé vonult tüntetni. Innen lármázva Kreus járásbírói fogalmazó lakása elé ment a tömeg, ahol hosszabb ideig tüntetett és kövekkel több ablakot vert be. Délután egy órákor a rend teljesen helyre volt állítva.

A tegnapi trieszti eseményekkel kapcsolatban negyvenegy letartóztatás történt. A községi reáliskola és gimnázium, a kereskedelmi akadémia és a hajóiskola, a leányliceum, amely iskolák növendékei, néhány nap előtt a bécsi egyetemen történtek miatt való tüntetés végett távol maradtak az előadásról, ma ismét megkezdhetők az előadások.

— A pittsburgi katasztrófa újabb áldozata. New-Yorkból táviratozzák, hogy az az egyetlen bányász, aki a pittsburgi bányakatasztrófából élve került elő, a kiállott réműlettől megőrült. A halottak között van Johnes milliomasnak, a bánya tulajdonosának unokaöccse is.

— Vádak a bécsi klinikák ellen. Gortan trieszti és Bossi génuai sebész sulyos vádat emelt a bécsi klinikai orvosok ellen. Fonda Jenő bécsi olasz egyetemi hallgató ugyanis résztvett a mult heti tüntetéseken és egy revolvergolyó a fején sulyosan megsebesítette. Hohenegg tanár klinikáján a golyót a koponyából eltávolították és azzal az utasítással bocsátották el, hogy másnap jöjjön el újra, hogy a kötet megújithassák. A diák azonban, aki nem tulajdonított az egészségnek valami nagy jelentőséget, még aznap felszállt a vonatra és Triesztbe utazott. Sebe eközben annyira elmérgesedett, hogy Triesztbe érve, azonnal orvoshoz kellett fordulnia. Dolcetti és Gortan tisztí orvosok, akik megvizsgálták, sulyos mulasztásnak ítélték a nyomára. Bossi génuai sebész-tanár, aki véletlenül szintén Triesztben időzött, Röntgen-sugarakkal megvizsgálta a sebet és azt találta, hogy egy csontszilánk erősen nyomja az agyhártyát. Erre rögtön előkészületeket tettek a koponya trepanálására, ami szombaton este szerencsésen sikerült is. Nemcsak a csontszilánkot, hanem néhány hajszálát is távolították el, amely szintén odanyomódott az agyhártyára. A trieszti orvosok véleménye szerint ez az eset eléggé bizonyítja, hogy a bécsi orvosok az olasz diák kezelésénél nem teljesítették kötelességüket. Dr. Bossi Bacelli génuai tanárhoz táviratot intézett, amelyben felszólítja, hogy értesítse az esetről az olasz orvostanárszövetség valamennyi tagját és a szövetség nevében tiltakozzék a bécsi olasz egyetemi hallgatók ilyenét gyógykezelése ellen.

— Téli gyorsíró tanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület december 1-én új tanfolyamokat nyit a parlamentai gyorsírók által vezetett Gabelsberger szakiskolában és pedig a reggeli 7—10, dé. u. 2—5 és esti 6—9 órákban. A tanév végeig (sürgős esetben 6 hó alatt) teljes kiképzés nyerhető itt a mindkét nyelvű gyorsírásban és mellékanyagokban. A növendékek a havi 10 K. tandíj fejében naponként három tanórán vesznek részt (gyorsírás, gépírás és kereskedelmi levelezés.) Az elnökség havonként ellenőrző vizsgálatot tart és a teljesen kiképzett növendékeket az egyesület helyezi el. Igazolt tisztviselők jelentékeny kedvezményt kapnak. A tanfolyamok helyisége csakis a Liszt Ferenc-tér 10. sz. alatti Gabelsberger-szakiskola, amely elnevezést újabban megtévesztő módon utánozzák.

Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület őszi versenyirása. A szokásos őszi versenyirást vasárnap délelőtt kilencz órakor tartotta meg az Országos Gyorsíró Egyesület a képviselőház nagy termében, amelyet teljesen megtöltött a jelenlévő pályázók nagy serege, akik az ország minden részéből jöttek össze.

A versenyirást Vikár Béla elnök vezette. A közönség sorában jelen voltak: dr. Goposa László kultuszminiszteri osztálytanácsos, dr. Rónay Károly al-elnök, Bódogh János ügyvezető titkár, Székely Ferenc felsőkereskedelmi iskolai tanár és a tanári kar-nak még számos tagja, kiket az elnök a felügyeletre és a bírálatra kért fel. Később a verseny folyamán Justh Gyula képviselőházi elnök is megjelent, Ham-mersberg László, a ház jegyzője és Tóth Ferenc elnöki titkár kíséretében. Justh Gyula elnök megelégedése és érdeklődése jeléül négy díjat is kifizetett a pályázók számára, melyet az elnök a vidéki pályázók között rendelt szétosztani. Az eredmény a következő: A 220 szótagos versenyenél díjakat nyertek: Klein Mátyás (Ungvár), Vidor Jenő hírlapíró (Budapest) és Szilágyi Dezső (Ungvár). A következő 180 szótagos versenyenél a legjobb munkálatokat adták be: Seelenfreund Viktor (Pápa), továbbá Hergovits Jenő bölcsészethallgató és Grossmann Zoltán (Ungvár), Jordán Lajos (Szatmár). Ezek közül Jordán Lajos nyerte Justh Gyula egyik díját. Ugyanezen a fokon a hölgy pályázók közül Aczél Irén gyorsírásitanitónő, a Gabelsberger-szakiskola növendéke és Onderkő Julia bölcsészethallgató nyertek jutalmat. A harmadik fokon a legjobb munkálatot Schwarz Jakab orvostanhallgató adta be. A következő legjobb munkálatokat pedig Pulitzer Rózi (Szeged), Bihari Mihely (Budapest), Dick Bódogh (Miskolc). Nagy Lajost, Kolb Lajost és Seelenfreund Albertet Justh Gyula egy-egy díjjal jutalmazták. Az e fokon pályázó hölgyek közül Sima Kariska, Keller Jolán és Rechnitzer Irén, a Gabelsberger-szakiskola növendékei nyertek egy-egy aranyat. Elismerő okiratot nyert Vanka Ferencz (Déva) és még többen. Az eredmény kihirdetése után, amely vasárnap este hét órakor történt meg a bírálat befejeztével, az elnök kihirdette, hogy az egyesület évi közgyűlése, melyen a tisztújítást is megéjtik, december 12-én este hat órakor lesz a képviselőház helyiségében.

— A kassai diákkongresszus. Vasárnap folytatta a Kassára összegyűlt diákság tanácskozását. Az ülés előtt még megkoszorúzták Rákóczi sírját, este pedig sikerült bankett keretében avatták fel a Kossuth-serleget. A kongresszusra kiküldött tudósítónk a tanácskozásról a következőkben számol be:

A diákkongresszus a tárgyalás második napját kegyeletos aktussal nyitotta meg. Délelőtt kilencz órakor az Erzsébet-székesegyházban két hatalmas nemzeti szalaggal átfont koszorút helyeztet II. Rákóczi Ferenc sírjára. Ezután az ifjuság a tanács-házba vonult, hol a választói jog kérdésével kezdte meg a vitát. A vita rendkívül heves volt és már-már attól kellett tartani, hogy a tanácskozások egész rendje felborul és a kongresszus nem lesz többé képes a nyugodt tárgyalásra visszatérni. A tárgyalást már válságossá tett pillanatban szavazással vágta el az elnökség a meddő szóharcot, amikor is szótöbbséggel a budapesti tudomány- és műgyetem memorandumát fogadták el, mely a betérjlesztett választói törvényjavaslat értelmében kér szavazati jogot a legalább négy félévet igazoló főiskolai hallgatóknak, tekintet nélkül a korra.

A választói jog kérdése után dr. Haraszthy Emil (Máramarosziget) indítványa következett, melyben javasolja, hogy minden főiskola kebelén belül alakuljanak ének- és zene-egyesületek és ezek lépjenek be az előkészítés stádiumában levő „Magyar Főiskolai Dalszövetség”-be, mely évente Budapesten, később a külföldön is rendezne dalosversenyeket. A kongresszus egyhangulag magáévá teszi az indítványt.

Hász Béla (Budapest) határozati javaslatában fejtegeti a Sorompó nagy jelentőségét a hazai ipar fejlesztésére, kérve a kongresszust, hogy minden főiskola alakítsa meg a Sorompót és arról a jövő évi kongresszuson számoljanak be. Ezután a kongresszus egyhangu lelkesedéssel elfogadta Gebe Zoltán (Kolozsvár) abbeli javaslatát, hogy Madách Imre sírját méltó emlékekkel megőrököitsé.

A főiskolai sport tárgyalása során dr. Héder János igen szép előadásban fejtegette a „filiszter rendszer”-t.

Délután két órakor a kongresszus ifjusága letette koszorúját a honvédszobor talapzatára. A szobor előtt Szász Béla a Sorompó Iparvédő Liga alelnöke mondott szép beszédet.

Magyarország főiskolai ifjusága a debreczeni diákkongresszus (1906) alkalmával határozta el, hogy Kossuth-vándorserleget vesz, melyet minden év kongresszusa alkalmával felavatnak és a legközelebbi kongresszusig az illető főiskola őrzi.

A serleg felavatása olyképpen megy végbe, hogy a delegátusok egyike mindenkor avató beszédet mond, a többi delegátus egy pár, Kossuth személyével és eszméivel összefüggő sorban fogadalmat tesz a Kossuth iránti hűségére.

A Kossuth-serleg felavatása vasárnap este a Schalkház-szálló dísztermében rendezett bankett keretén belül ment végbe.

A banketten az első felköszöntőt gróf Széchenyi György, kassai ifjusági elnök mondotta a királyra, mire az ifjuság elénekelt a Himnuszt.

A Kossuth-serlegre, melyet az idén a budapesti ifjuság adt át egy évig való őrzésre a kassai ifjuságnak, Ember Sándor, a budapesti tudományegyetem megbízottja mondta el az avató-beszédet és utána sorban járult a serleg elé a 32 delegátus és elmondották a hazafias fogadalmat.

A diákkongresszus ma elsőnek az aradi vesztőhelynek közadakozásból való megváltását tárgyalta. Elfogadtak egy határozatot, mely szerint a vesztőhelynek megváltására indítandó mozgalmat a kongresszus magáévá teszi s annak vezetésével a szövetségi tanácsot bizza meg. Krantz Dezső (Kassa) a patronage nemes erkölcsi intézményt fejtegeti s különösen kiemeli a társadalom feladatait a fiatalok bünyösökkel szemben. Indítványt tesz, mely szerint a főiskolai ifjuság vegyen részt a fiatalok bünyösök védelmében, szabadulásuk után azok elhelyezésében és a letartóztatott fiatalok oktatásában és erkölcsi s szellemi életük javításában. A kongresszus kimondta, hogy teljes erővel támogatja az orsz. patronage-egyesületeket, az ifjuság résztvesz azok működésében, főleg a fiatalok bünyöségi védeimék ellátása és előkészítésében. Végül elfogadták a nép-egyetemek létesítésére, továbbá a kereskedelmi akadémiának egyetemmé való fejlesztésére vonatkozó indítványokat is.

— Letartóztatott ügyvédjelölt. A rendőrség ma letartóztatta Szemere (Schwartz) Lajos 26 éves ügyvédjelöltet, aki kiváló előszeretettel szerepelt ügyvéd gyanánt. Szemere (Schwartz) Lajos ellen kilencz feljelentés érkezett apró-cseprő tolvajlások miatt. A rendőrség már régebben figyelő lapot állított ki részére, most pedig, mint fentebb jeleztük, le is tartóztatta a jeles firmát.

— Tűz. Vasárnap délelőtt Kap Mór Király-utca 84. számú gyermekjáték árúháza kigyuladt. A tüzet a hatodik kerületi tűzörség oltotta el. Nagyobb kár nem történt.

— Az alkohol ellen. Kolozsvárt vasárnap megalakult Dóczi Imre fővárosi orvos vezetésével az országos alkoholelles egyesület első helyi csoportja számos taggal. Elnökké Cholnoky Jenő, alelnökké Posta Béla és Konrády Dániel egyetemi tanárokat választották.

— Betegség elől a halálba. Ma délután a Teréz-körút 24. számú házának harmadik emeletéről az udvarra vetette magát Gyárfás Pál, az Orvosi Kaszinó vendéglőjének bérlője. A szerencsétlen ember az udvar kövezetén teljesen összezsuzta magát és szörnyethalt. Tettének oka gyógyíthatatlan betegség. Holttestét beszállították a bonczitani intézetbe.

— Elfogott banksikkasztó. Annak idején megirtuk, hogy az Egyesült Fővárosi Takarékpénztárak egyik tisztviselője, névszerint Arkauer Gyula, tíz-hétezer nyolczszáz korona elsikkasztása után megszökött. Ma táviratilag jelenti a hamburgi rendőrség a budapesti főkapitányságnak, hogy Arkauer Hamburgban elfogták. Pénzt nem találtak nála. Arkauer azt mondja, hogy a pénzt löversenyeken játszotta el. A rendőrség kérni fogja Arkauer kiadatását. Addig Hamburgban fogva marad.

— Lőkovic debreczeni ékszerésztől hozasson árjegyzéket.

x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

x Kötények, legczélszerűbb ajándék 10% engedmény, Rösler-nél, Budapest, Harminczad-utca és József-tér sarkán.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Opera. D'Albert „Tiefland”-ja hamar lett nálunk népszerű. Sokkal gyorsabban kedvelte meg a közönség, mintsem hittük volna. Ez a határozott és meglepő siker kétségkívül a kiváló szereposztásnak tudandó be és főleg annak, hogy Környei a Pedró személyesítője, szenzációs sikerével fellármázta az egész magyar zenepublikumot és mindenki siet megnézni „Tiefland”-ot is és Környeit is. Tegnap este új szereposztásban került színre a dalmi. Márta szerepét énekelte Kaczér Margit, aki ha nem is érte el Szamosi asszony megrázó drámai alakítását, mégis ezuttal is tanuságát adta annak, hogy nagyon megbízható intelligens művész, aki teljesen élvezhetővé tudta tenni a nagy szerepet. Sebastianót ezuttal Szemere adta. Tavólról sem érte el Takács mesteri alakítását, mert egyrészt a szerep énekrésze is kényelmetlen volt az ő organumának, másrészt játékból hiányzik a biztosság, a karakterisztikum. A szerepet eljátszotta, anélkül, hogy a gonoszszágnak, a számító rosszszágnak azt a kifejezését adta volna, amely nélkül Sebastianó szerepe a drámában meg sem érthető. A többi szerepek közül ismét Környei tünt ki gyönyörű organumával és Szoyer Ilonka keltett nagy hatást, valóban gyönyörű énekevel. Márkus Dezső a karmesteri széken ismét ezeryi finomságot varázsolt a zenekarból. e. a.

(*) Hangverseny-krónika. Beethoven-est. Grünfeld V. kvartett-társaságának vasárnapi népszerű hangversenye eszembe juttatta boldogult báró Podmaniczky Frigyesnek ismeretes mondását, hogy „Shakespeare nagyon jól kell adni, vagy sehogy — de adni kell”. Beethoven is nagyon jól kell játszani, vagy sehogy; de játszani kell. Grünfeldék tehát játszották. Egy egész estét, vagyis délutánt szentelték neki, abból az alkalomból, hogy december közepén lesz a halhatatlan mester születésének évfordulója; erről a nevezetes napról pedig minden valamire való zenei korporáció meg szokott emlékezni. Grünfeldék is ünnepelni akarták a nagy Beethoven emlékét. A jó szándék tehát megvolt, de annak kivételé nagyon szerencsétlenül ütött ki. Ha Beethoven-ünnepet akartak rendezni a tisztelt művészek, akkor azt a legnagyobb gondtal és a legkiválóbb művészi erő bevonásával kellett volna megcsinálni. Nem lett volna szabad például az Esz-dúr negyvenes zongoraszólamát egy serdületlen leánykára bízni, akinek tehetségét nem vonom kétségbe, de aki még nem érett meg arra, hogy egy nyilvános hangversenyen Beethovenet játsszék. A papiros türelmes. Oda lehet nyomtatni a műsorra a kis Höchtl Manczi neve mellé azt, hogy „zongora-művész”. Erre a czimre azonban a kedves gyermek még nem szolgált rá. Az is nagy hiba volt tőle (vagy mesterétől), hogy ráadásul Saint-Saenstől játszott egy darabot. Ennek semmi keresni valója sem

volt egy Beethoven-estén. Még nagyobb izléstelen-séget követett el Kertész Vilmos, fiatal tenorista, aki Beethoven „Adelaide”-ja után Puccini „Tosca”-jából Cavaradossi áriáját és Schubert egyik dalát énekelte ráadásul. Különböző is még csak tehetséges kezdő, akit korai dolog volt a Beethoven-estén kiállítani a dobogóra. Ami pedig magát a kvartett-társaságot illeti: művészi szempontból az is nagyon sok kívánni valót hagyott fenn. Olyan pongyolán, annyira elnagyolva és minden finomabb kidolgozás nélkül játszották az urak különösen a szeptettet, hogy az bizony nem vált dícséretükre.

a. k.
Sebald Sándor hangversenye. Vasárnap este a Royal nagytermében Sebald Sándor, a magyar származású hegedűművész gyönyörködtette a közönséget. Nagy vállalkozásba fogott, mellékszereplő nélkül töltötte ki az estét és zongorakíséret nélkül hegedült a zene igazi értőinek és barátainak. Teljes Paganini-estét adott, lejátszván Paganini huszonnegyödöntésű technikájú Capriccét. Aki valaha Paganini-szerzeményt hallott, tudja, hogy ezekben a zenedarábokban főként a technika tökéletességéről lehet bizonyosságot tenni és a kéz ügyességét tanúsítani. Olyan csodásan nehéz az előadási anyag, hogy gyantalan hallgatónak figyelni is sok. Sebald pompásan birkózott a technikai nehézségekkel, ujjai alól abszolút precizitással gyöngyöztek a hangok. Tökéletes volt az előadás és az a gondos tanulmány, amelyet Sebald Paganinira fordított imponáló és mindenkit legyűrő. Pompás hangszerével, teljes tudásával ura volt a technikai nehézségeknek, amelyek az ő előadásában összesimultak könnyedséggé, lengéssé, melódiává és közel férköztek a Royal nagytermet megtöltő közönség lelkéhez. A publikum ujjongó lelkesedéssel üdvözölte a hegedűnek ezt a perfect mesterét, aki lelkével és technikájával tökéletességével tapsra hódította a jelenlévőket és elismerésre készítette a dobogó előtt tapsoló embereket.

Mérő Jolán zongora-estéje. Mindig örömmel veszem kezembe a tollat, valahányszor magyar művész, vagy művésznő sikeréről számolhatok be. Ma pedig ez a kellemes feladat vár reám, mert Mérő Jolánról van szó, aki nagyszámú, előkelő közönség előtt járt a Royal-teremben és ezzel diadalainak számát ismét egygyel szaporította. Mérő Jolán nevének nagyon jó hangzása van már nemcsak idehaza, hanem a külföldön is. Sőt talán még nagyobbra becsülik szolid alapokon szakértő gondossággal kifejlesztett, helyesen irányított és ma már magasan szárnyaló művészetét odakünn, mint nálunk. Tény az, hogy Mérő Jolánt a legkiválóbb élő zongoraművésznők közé sorozhatjuk úgy hámulatos technikai készségénél, mint nagy zenei intelligenciájánál fogva. Nagy gyönyörűséggel hallgatta a közönség ma Dohnányi, Schumann, Brahms és főleg Chopin műveinek végtelen finoman árnyalt előadását és minden egyes szám után lelkesen ünnepelte a művésznőt: aki azután Saxlehner, Merkler Andor és Liszt darabjaival már nem fokozhatta az elért sikert.

a. k.
Az Országos Magyar Kir. Zeneakadémia hangversenyt rendezett ma végzett növendékeinek szerzeményeiből, az Operaház zenekarával, Kerner Istvánnal az élükön. Ez az est határozottan bebizonyította, hogy számos fiatal magyar zeneszerző fogja fel hivatását ritka komolysággal. Bebizonyította azonban azt is, hogy ez a művészeti ág, mely talán a legkevésbé hozzáférhető, mely a legnagyobb intellektust kívánja meg a művelőjétől, mennyire szükségessé tesz egy erős kezű vezetőt, aki a kezdőzeneszerzőt visszatartsa a szertelenségekben való elkalandozástól. Koessler János volt ez az ember, aki évtizedeken át terelte az ifjúságot egy komoly biztos útra és védte meg a magyar zeneirodalmat a művészet díltánsaitól. Hogy miért kell ezt a kiváló tanárt ezentúl nélkülöznünk, arra csak Mihalovics igazgató tudna feleletet adni, ez a felelet azonban igen szomorú fényt vetne kulturális viszonyainkra. Sajnos, azt hisszük, hogy sok idő fog elmúlni, míg a Zeneakadémia ilyen hangversenyt fog rendezhetni a növendékek műveiből. Buchner Antal Nyitányával kezdték meg a hangversenyt. Ez a mű nem a legszerencsésebb, ma előadottak közül. Bár a felépítése igen korrekt, azonban kevés invenciójú és nem minden reminiscencia nélküli a megszerkesztése. Bodon Pál Passacaglia-ja már sokkal befejezettebb kvalitásokat mutat. Kár, hogy e műfaj nem igen engedí érvényre jutni a zenei fantáziát, de Bodon még így is élvezetessé tudta tenni művét. Radó Aladár Suite-je már aztán a teljesen kiforrott kész művészt mutatja nekünk. Ötletes, igen invenciózus Allegro con brio-ját egy nyugodt egységes Andante követi. Cherzo-ja egy szípközű, bravuros hangszerelt tömör muzsika. Dr. Marsik Ernő Szimfónia-

jának csak az első és harmadik tételét hallottuk, de ez is bizonyította, hogy szerzőjük a nagy hatásokat meglepő biztossággal juttatja érvényre. Kár, hogy az első tétel grandiózus kezdése kissé ellaposodik, amelyért azonban a befejezés teljes mértékben kárpótolt. Reschofsky Sándor Fantasztikus scherzoja a zseniális hangszerelés minden kvalitásait magában foglaló tartalmas mű. Végül Fenyves Jenő Parasztlakodalm című zeneképe következett. A magyar motívumokból nagy készséggel felépített mű olyan tulajdonságait sejteti a szerzőnek, melyek őt a kiválóbb zeneszerzők közé sorozzák. Művének szingardagsága, hangulatainak változatossága, csillogó hangszerelése mind igen sikeresen jutottak érvényre szellemes kis szerzeményében. Kár, hogy a bevezető motívuma bántóan emlékeztet Weiner Leónak Szerenádjára. Meleg elismeréssel kell még szólnunk Kerner Istvánnal és jeles társulatáról, kik nehéz feladatukat bravurosán töltötték be és kiváló készséggel juttatták érvényre a szerzemények legfinomabb árnyalatait is.

(o. d.)
A Lipótvárosi Kaszinóban tegnap, vasárnap délután volt az első délutáni hangverseny, amelyen a tagok családjai nagy számban jelentek meg. A műsor iavarését Sven Scholander, a svéd lantost töltötte ki, aki régi francia, német és svéd dalokat énekelt előkelő tudással és izléssel. Nagy tetszést aratott a másik közreműködő, Mérő Jolán zongoraművésznő is, aki a többek közt Liszt rapszódiaját is előadta. A hangverseny után a kaszinó termeiben tea-est volt, amelyen a kaszinó hölgyvendégei mind résztvettek.

(*) Rózsahegyiné a darabírók közt. A Nemzeti Színházhoz új színművet nyújtottak be, melyről még sekat fogunk beszélni. Tárnyánál — erős társadalmi irányzatánál — fogva, melyet ma még nem illő szelíztetni; és szerzőjének kedvéért, akit Budapesten széles körben ismernek és szeretnek. Erről is csak indiszkrécióval nyilatkozhatunk, de most az egyszerű nem vonakodunk ezt az indiszkréciót elkövetni. Az új darab szerzője ugyanis Rózsahegy Kálmán, a Nemzeti Színház közönségének becézett kedvencének felesége, Hevesi József szellemes íróársunk fiatal, szép leánya. Ugy tudjuk, hogy Rózsahegyiné darabját a hozzáértők elsőrendűnek minősítették s már is úgy beszélnek róla, mint a téli szezon egyik kimagasló eseményéről.

(*) Az Operaházban holnap, kedden Szamosi Elza megbetegedése miatt „A navarrai leány” helyett a „Bajazók” kerül színre, a következő szereposztással: Nedda—M. Szoyer I., Canio—Déri J., Szilvió—Szemere A., Tónió—Dálnoki V., Beppe—Kertész Ö., pórok Ney B. és Juhász. Vezényel Benkő Henrik karmester, rendező Kiss Dezső. A dalmi után Hüvös—Guerra „A csodaváza” című balettjét adják, a fészerepekben Nirschy Emilia, Kranner Ilona, Smeraldi, Brada és Pini fellépésével. Vezényel karmester Szikla Adolf, rendező Guerra Miklós balettmester. (Évi bérlet 133. sz.) Szerdán népszerű előadásul, olesó helyárrakkal a „Zsidónó” kerül színre. (Érleletszímet 36. sz.)

(*) A Mesterdálnokok — félig. A bécsi udvari Opera furcsa incidens színhelye volt. A színlap a „Mesterdálnokok” előadását hirdette, Walter Stolzing szerepében Burriánna, nálunk is ismert kiváló tenoristával. Már az előcsarnokban levő fekete tábla is Burrián indiszpozíciójáról tett jelentést és ugyanezt ismételte Wymetal főrendező is. Kijelentette, hogy Burrián rekedt és csak a közönségre való tekintettel énekelte végig a dalművet. Burrián rekedtsége azonban fölvonásról fölvonásra erősödött, úgy hogy Burrián alig tudta folytatni az előadást. Kocsik rohantak mindenfelé, hogy a kiváló tenorista helyett mást állítsanak a rivalda elé, azonban nem sikerült. Burrián végre is nagy önfeláldozással résztvett a harmadik fölvonásban is, de a rendező újra a közönség elé lépett és kijelentette, hogy Burrián képtelen tovább énekelni és ezért csak az ünnepség színhelyén folyó jelenetekben vesz részt. A kitűnő tenorista ebben is csak markirozta éneklését és — az előadás másfél órával ért véget a rendesnél korábban.

(*) A Magyar Tudományos Akadémia első osztálya ma délután Goldzieher Ignác elnöklésével ülést tartott, amelynek első tárgya Váczy János levelező tag székfoglaló értekezése volt ezen a címen: A nyelvújítás győzelme. A nagy tetszéssel fogadott székfoglaló után Pecz Vilmos rendes tag bemutatta „Az irodalmi nyelv kérdése a mai görögöknél” című értekezését.

A rendszerem abból áll, hogy angol és francia gyári raktárakban vásárolt 3-6 méteres legujabb divatu mintu gypjuszövetekből mérték szerint készítek: finom öltönyt — — — — — 21 frtért nagyon finom prima öltönyt — — — — — 26

(*) Gróf Vay Péter felolvasása. Gróf Vay Péter pápai protonotárius, az ismert világtutató, vasárnap este az újpesti katolikus legényegylet zsufolásig megtöltött dísztermében „Fény és árnyképek Amerikából” cím alatt nagy tetszéssel fogadott előadást tartott. Az előadást hangverseny követte, amelyen Wüscher Ilonka szokott bájos szavaltával, Lederer Erzsike czimbalmójátékával és Ditrói Margit zongorajátékával aratott zajos sikert. Az előadason megjelent gróf Károlyi Lászlóné és gróf Apponyi József.

(*) Pálmay-árverés. A bécsi lapokban, hátul, ahol porcellánedényeket szokás hirdetni, az avatott szemébe egy név szökken: Pálmay Ilka. Mögötte ott áll a legcsunyább szó, amelyet a polgár magyarul vagy németül kitalálhat: árverés. Kinszky-Pálmay Ilka grófnőt árverezik, festményeit, raizait eladják csütörtök és pénteken délután négy órákor. Pálmay ezalatt itt minálunk temeperamentumosan jászik és kicsibe veszi, hogy Bécsben árverezik és Wawra mester, a szakértő, nagy hozzáértéssel mondta, hogy ennek meg annak ez, vagy amaz a kikifáltási ára.

(*) Zeneitanárok közgyűlése. Az államilag képe-sített okleveles zeneitanárok országos szövetsége vasárnap délután három órákor tartotta újjászervező közgyűlését a zeneakadémia dísztermében. A tisztikar egyhangú választás alapján a következőképpen alakult meg: Elnök Szemere József, alelnök Dembner Nándor, jegyző Grabner Lajos, pénztárnok Strocker Henrik, ellenőr Czekelics Jenő. Dízelnökül gróf Apponyi Albert minisztert és Mihalovics Ödön zeneakadémiai igazgatót fogják felkérni.

(*) Vidéki színészet. Kolozsvárt Brioux „Simone”-ja zsufolt nézőtér töltt került színre és tetszett. A sikerben nagy része volt Janovics Jenő igazgatónak, a ki Sergear szerepében művészi pályájának legszebb diadalát egyikét élvezhette. Méltó partnere volt Aczél Ilona (Simone). Mindkettőjüket egész este ünnepeltek. — Temesvárt a „Virraszt a szerelem” előadása váltott ki hangos derűltséget, a jól hangolt, hálás közönségből. Haraszthy Miczi, mint Jacqueline, áragadó volt. Szépsége, szellemesen stílizált alakítása, eleganciája egyaránt hódított. A többi szereplő is derekasán hozzájárult a sikerhez.

(*) A Rembrandt-kiállítás vasárnap délelőtt nyílt meg a városligeti Szépművészeti Múzeumban. A kiállításra első nap több ezerre rugó közönség ment ki, amely gyönyörűséggel nézte a halhatatlan mester alkotásait.

FŐVÁROS.

(*) Iskolaszékek alakulása. A II. kerületi iskolaszékek vasárnap alakultak meg. A vizivárosi iskolaszék elnökévé Hoszpótzky Alajos miniszteri tanácsost, másodelnökéül Kemény Ferenc tanárt, jegyzőül Rácz Józsefet és Kovács Gyulát; az országúti iskolaszék elnökéül Magyar István főügyész helyettesét, másodelnökéül Seifer László szerkesztőt, jegyzőül Rajháthy Győzöt és Hofler Lajost választotta. A X. kerületi II. számú (rákosialvi) iskolaszék elnökéül dr. Világhy Károlyt, kerületi orvost, gondnokul Kriszt Sándor postafőtisztet, jegyzőnek Szétsy Mihály tanítót választotta meg.

(*) A vízmérő órák. A főváros a Kunz-féle vízmérőóra-gyárral legutóbb kötött szerződésében kikötötte, hogy a fővárosnak jogában áll a nevezett cég könyveit és gyári üzemet ellenőrizni. A Kunz-cég ma beadványt intézett a főváros tanácsához, amelyben kéri a szerződés felbontását és kijelenti, hogy lemond a vízmérő-órák további szállításáról. A tanács holnapi ülésében foglalkozik a Kunz-cég beadványával.

Angol, francia és amerikai rendszerű
KÉSPENZÉRT félárban:
ruhászkodhatik minden ember finoman és elegánsan
az országos elsőrangú
Zélinger Samu
Kossuth Lajos-utca mellett

Magyar-utca 3. sz. I. emelet.
Kossuth Lajos-utca mellett.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ **Bírósági kinevezések.** A király Günther Antal igazságügyi miniszter előterjesztésére Grodzki Szaniszló ökörmezői, Gagyi Dénes gyergyószentmiklósi, Derecskei János pétérvásári, ifj. Krivácsy Károly paksi, Petróczy János nyirbátori, Rákosi Jenő rozsnói, Frankl Dezső érsekújvári, Kuszli Béla marczali, Cwilba Illés pápai, dr. Krucsin Honor felsővisói, dr. Boheczel Sándor bánfihunyadi, Kerekes Zoltán oraviczabányai, dr. Balázs Emil budapesti VIII—IX. ker., dr. Schwicker Richárd budapesti VI. ker. járásbírói, dr. Bakule Géza szabadkai törvényszéki, Sipos Gyula zirczi járásbírói, Ladányi Zoltán fehértemplomi törvényszéki, Sebestyén Árpád szászvárosi, Csillag László szegedi, Lukács Ignác szászvárosi járásbírói albirókat; Gadó István fehértemplomi alügyészt, Pollák Pál és Ujváry Béla betétszerkesztőt, Harsányi Gyula, a kassai ítélőtáblához tanácsjegyzőül berendelt s.-a.-ui helyi járásbírói, Boeskor Antal csikseredai törvényszéki albirókat, Czobor Miklós ipolysági alügyészt, Kaltenbach Rezső körmöcbányai járásbírói albirót, dr. Oravecz Andor beregszászi alügyészt, dr. Kamrás József komáromi törvényszéki, Csizsér Gábor szilágysomlyói járásbírói albirókat, dr. Götz Béla egri alügyészt, Pengya Igor nagyberezna, dr. Serly Jenő nagykárolyi, Povolni Milán világi, dr. Glatz Árpád ráhói, dr. Kerner Lajos, a marosvásárhelyi ítélőtáblához tanácsjegyzőül berendelt brassói járásbírói albirókat, dr. Gergits Károly szegedi alügyészt, dr. Bodola Zoltán beszercei törvényszéki, Folly Emil beszercei, Greiner Hugó zólyomi járásbírói, Ujházy Árpád eperjesi törvényszéki, Istók Zoltán nagyváradi járásbírói albirókat, dr. Bothár Sándor kassai alügyészt, Demeter János nagybecskerek járásbírói albirót, Gramling Konrád zombori alügyészt, dr. Szentiványi Ede hódmezővásárhelyi, Petrács Mihály turócszentmártoni, dr. Szendrő Ottmár gálszécsi, dr. Weber Gusztáv szentgotthárdi járásbírói, Fodor Zoltán rimaszombati törvényszéki, Boross Zoltán rimaszécsi, Tormássy Géza szilágysomlyói járásbírói, dr. Juhász István, a szegedi ítélőtáblához tanácsjegyzőül berendelt szegedi törvényszéki, dr. Tyrnauer Márk miskolczi járásbírói, Szeles Gyula lugosi törvényszéki, Szász István szilágycsehi járásbírói, dr. Világhy Alfréd szolnoki törvényszéki, Török Miklós nagyszentmiklósi, Cseh Ernő munkácsi, végül dr. Hánszkál Sándor budapesti IV. ker. járásbírói albirókat jelenlegi székhelyükön járásbírókká, törvényszéki bírákká, ügyészekké, illetve telekkönyvi betétszerkesztő bírákká kinevezte.

§ **Szabdlábra helyezés.** A rendőrség pár héttel ezelőtt letartóztatta Peyer Károlyt, a vasmunkások szakszervezetének ügyvezető titkárát. A letartóztatott titkár érdekében védője, dr. Ladányi Ármán felolymodott a vádtanácshoz, azonban a vádtanács a további fogvatartást mondta ki, mert úgy találta, hogy a büntett súlyosságánál fogva tartani lehet attól, hogy Peyer megszökik. A védő erre óvadék felajánlása mellett kérte szabdlábra helyezését. Az ügyészség 1000 korona óvadék letétele ellenében hajlandó volt belegyezni a szabdlábra helyezésbe, a vádtanács azonban ezt az összeget 6000 koronára emelte fel. Ezen összeg letétele mellett Peyer Károlyt ma szabdlábra helyezte a vádtanács.

§ **Aiku a szilvára.** A büntető járásbírósnál dr. Baumann járásbíró ma mondott ítéletet abban a rágalmozási és becsületsértési panaszban, amelyet Klehmann Györgyné, gyümölcsárusszony emelt Sajó Sándor rendőrtanácsos ellen, akit azzal vádolt, hogy szeptember 16-án délelőtt a Rákóczi-ut és a Klauzál-ut sarkán azért, mert nem akart neki hat fillérért félliter szilvát adni, piszkos bestiának nevezte őt. A mai tárgyaláson kihallgatott tanúk igazolták, hogy Sajó rendőrtanácsos a nevezett napon reggeltől kezdve délután 2 óráig nem hagyta el a hivatalát s így az inkriminált sértést a panaszos nővel szemben el sem követhette. A bíró dr. Ladányi Ármán vád- és dr. Dési Géza védelme után Sajó Sándor rendőrtanácsost felmentette a rágalmozás, illetve a becsületsértés vétségeinek vádjai alól. Az ítélet ellen a panaszos felebbezéssel élt.

§ **Sikkasztó díjok.** Gerhardt Guidó díjok volt a vámpalotában. 1906. év augusztus havában egyik ismerőse, Sonnenfeld Miksáné megkérte, hogy egy ingatlan vételára után fizetendő átírási illetéket,

360 koronát fizesse be az állampénztárba. Gerhardt Guidó át is vette a pénzt, azonban nem fizette be, hanem elköltötte. A büntető törvényszék Sonnenfeldné feljelentésére dr. Makucz bíró elnökléte alatt ma vonta felelősségre sikkasztás büntetéseért Gerhardt Guidót s egy heti fogházra ítélte. Az ítélet jogerős.

§ **A kávésegedek háboruja.** Ez év augusztus havában a budapesti kávéfőző segédek elkeseredett bérharcot folytattak a fővárosi kávéháztulajdonosokkal. Ez a bérharc több helyütt komoly összeütközésekre is vezetett. A kávéfőző segédeknek egy nagyobb csapata ez év augusztus 16-ika és 17-ike közti éjjelen megtámadta Fantó Henrik Rákóczi-uton lévő Mátyás király-kávéházát és Borbély József foglalkozás nélküli volt háziszolga kövel akarta bedobni a kávéház ablakát. A kő azonban Miklós József rendőrt találta. Mikor Borbélynak ezen eredménytelen kísérletét észrevette Venczell István kávéfőzősegéd, egy íóli irányzott kődobással betörte a kávéház nagy ablakábláját és ezzel menekülni kezdett. Menekülése közben az öt üldöző Fehér József rendőrré revolverrel rálőtt. A golyó a rendőrről könnyebb sérülést ejtett. Ugy Borbély Józsefet, mint Venczell Istvánt csak nagynehezen tudták megfékezni a rendőrök és ártalmatlanná tenni. Ezen erőszakoskodásukért nyomban letartóztatták őket. A büntető törvényszék ma vonta őket felelősségre magánosok elleni erőszak és hatóság elleni erőszak miatt. Ugyancsak velük együtt ma került a vádlottak padjára magánosok elleni erőszak vétségével vádolva Závolszky János kávéfőzősegéd, aki augusztus 16-án Borbély Józseffel együtt az Andrássy-uti Holzer-féle kávéházba egy karbóllal teit üveget dobott be az ablakon keresztül. A lefolytatott tárgyalás után dr. Sztrache kir. ügyész Závolszky ellen a magánosok elleni erőszak vétsége miatt emelt vádat elejtette. A másik két vádlottat, Borbély Józsefet és Venczell Istvánt csakis a hatóság elleni erőszak büntetéseért kérte elítélni. A bíróság Borbély Józsefet felmentette a vád alól, ellenben Venczell Istvánt hatóság elleni erőszak vétségéért három havi fogházra ítélte. Ezt is kitöltöttnek vette az elszenvedett vizsgálati fogsággal. Az ítélet jogerős.

Elegáns férfiruhákat

szállítok mérték után és mérsékelt szabott árban.

Uj férfiruha bérletemet a ruha visszaadása nélkül

és a ruhatár díjtalan karbantartása mellett az előkelő uriközönség figyelmébe ajánlom.

Deutsch F. Károly,
Budapest, VI., Andrássy-ut 1. l. em

EGYESÜLETEK.

(—) **A Magyar Szövetségből.** Az Országos Magyar Szövetség választmánya vasárnap délnél ülést tartott a december 20-iki közgyűlés előkészítése céljából. Az ülést Berczik Árpád vezette, aki bejelentette, hogy gróf Károlyi Mihály azzal a megokolással, hogy egész tevékenységét az Országos Közművelődési Tanácsnak akarja szentelni, a szövetség elnökléséről lemondott. A választmány sajnálatlalt vette tudomásul az elnök lemondását. Egyben kijelölt bizottságot küldött ki s megbizta, hogy a december 20-iki közgyűlésnek tegyen előterjesztést az elnöki állás betöltésére. A választmány kifejezte a maga és a szövetség tagjainak azt az óhaját, hogy a szövetség élére elnökökként Berczik Árpád és Jancsó Benedek, alelnökökként Laner Gyula és dr. Nagy Dezső kerüljenek. A pénztári jelentés, valamint több indítvány tárgyalásával a választmányi ülés véget ért.

(—) **A Magyar Nők Szövetkezeti Ligája.** A nyugati államokban, főleg Angliában a nők rendkívül tevékeny részt vesznek a szövetkezeti mozgalomban. Az angolok példáján buzdulva, a Magyar Gazdaszövetség a múlt évben megalakította a Magyar Nők Szövetkezeti Ligáját, amelynek feladata lesz a társadalom minden rétegében a szövetkezeti eszméket terjeszteni, a családi életben szövetkezeti nevelést meghonosítani. A liga első évi rendes közgyűlést most tartotta igen élénk érdeklődés mellett gróf Károlyi Lászlóné elnökléte alatt, amelyen Csacsó Hermin jegyző a mult ülés jegyzőkönyvét terjesztette elő. Majd Kolosváry Lajosné titkár számolt be a liga eddigi munkásságáról. Ezután Nádassy Gusztáv ismertette körülményesen a budapesti „Háztartás” fogyasztási szövetkezet célját, eddigi eredményeit s a szövetkezetbe való belépés módjait. Az ujonnan bejelentett tagok felvétele után a liga titkára hívta fel a nagy számban megjelenetek figyelmét arra, hogy folyó évi december hó 6-án délután öt órakor Ujpesten a katolikus legényegyesület nagytermében a liga gróf Károlyi Lászlóné elnökléte alatt értekezletet fog tartani. Végül gróf Károlyi Lászlóné mondott rövid záróbeszédet s ezzel a közgyűlés véget ért.

(—) **Nyomdatulajdonosok közgyűlése.** A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége ezidei közgyűlését a Budapesti Grafikai Főnökegyesület meghívására Budapesten tartotta. A gyűlés vasárnap volt az egyesület Mária Valéria-utca 12. sz. alatti helyiségében Endrényi Lajos elnöklésével. Negyvenkilenc vidéki város nyomdatulajdonosai jelentek meg a gyűlésen, amely elsőként az elnök évi jelentését tárgyalta. A jelentés kiemeli, hogy az egyesület memorandumba foglalta sérelmeit és kívánságait és fölterjesztette azt Sztérenyi József kereskedelemügyi államtitkárhoz, aki megígérte, hogy az ipartörvényben respektálni fogja a kívánságokat. A jelentéshez Mayer Rezső (Nagybecskerek), Molnár Rezső (Szekszárd), Lang József (Nagyvárad), Engel Lajos (Szeged) és Fodor Ferencz (Veszprém) szót emeltek hozzá. Miután a jelentéseket tudomásul vették és a fölmentést a vezetőségnek megadták, elhatározták, hogy álláspontjukat az ipartörvénytervezettel szemben a fővárosi nyomdatulajdonosokkal együtt alaptitják meg. Az egyesület hivatalos lapja továbbra is a „Nyomdaipar Magyarországon” lesz. Végül társelnökké Lang Józsefet (Nagyvárad), alelnökké Nagy Sándort (Pécs) választották meg.

SPORT.

() **A vasárnapi mérkőzések.** A vasárnapra tervezett bajnoki mérkőzések közül éppen az, amelyik legnagyobb jelentőségűnek látszott, a FTC. és Főv. T. C. találkozója, a matchre kiküldött bíró elhatározása alapján, egyszerű barátságos mérkőzésre degadáltatott, nem kis bosszúságára a nagy számban összegyűlt közönségnek. A szabályzat ugyanis a bíró belátására bizza, vajjon a pálya rossz állapota folytán a kiirt bajnoki match megtartható-e vagy sem. Az elmúlt vasárnapon szintén a lehető legrosszabb állapotban voltak a pályák, reális eredményeket nem lehetett elérni és mégis megtartották a mérkőzéseket. Véleményünk szerint nem csupán a bíróra, hanem a csapatok kapitányainak kölcsönös megegyezése alapján lehetne csak a bíróra bizni annak kimondását, hogy bajnoki mérkőzésnek tekintessék-e a játékot, vagy sem. A Ferencvárosiakra nézve nagyon kellemetlen, hogy fényes győzelmük nem számít, viszont az elmúlt vasárnapokon a használatatlan állapotban levő pályákon elért irreális eredmények az egy csapatokra hátrányosak, melyek rendes körülmények között bizonyára jobban érvényesülhettek volna.

Az lett volna a leghelyesebb, ha a szövetség a kedvezőtlen időjárás beálltával azonnal beszüntette volna a bajnokság őszi fordulójának hátralevő mérkőzéseit. Most azonban már elkésett vele és a megjelölt játékosokat minden körülmény között, esőben, hóban és fagyban is le kell dolgozni. Ha a többiek megkínózták, nem szabad a későbbre maradottakkal kivételet tenni.

I. oszt. bajnokság: BTC.—Ujpest T. E. 1:0. (félidő 0:0) A népszigeten lefolyt mérkőzésen az Ujpestiek voltak jobbak, de csak azért, mert a BTC. négy tartalékkal játszott. Ludwig és Mol-

Zádor Lajos alelnök (Debrecen) részletesen reflektál Nagy Béla felszólalására, egyúttal nagyon figyelmeztet a tagokra, hogy szervezkedésük legerősebb faktorait, az Országos Szövetséget és a Központi Jelzálogbankot hatályosan támogassák.

Bleszl Ferencz (Esztergom) a propaganda kiterjesztését üdvösködni találja. A kongresszus előkészítése és a bankkattel kapcsolatos nagy elismeréssel adózik Mándy Lajosnak, a Szövetség elnökének, aki mindig a legnagyobb szolgálatkészséggel állott a Szövetség tagjainak rendelkezésére. Ezt több ízben szerzett személyes tapasztalata alapján mondhatja.

Szabó Albert kir. tanácsos (Beregszász), Vass Mihály (Dombrád) felszólalásai után Mándy Lajos elnök a kongresszus tagjainak nagy érdeklődése közben összefoglalja a vita anyagát és a történeti felvázolásokat és egyértelműleg elfogadott javaslatok figyelembevételével az országos nagygyűlés határozataiként kimondja, hogy az igazgatóság évi működéséről szóló jelentés tudomásul vétetik, egyúttal elhatározzák, hogy a tavaly megválasztott nyugdíjbizottság a tisztviselők által kiküldött nyugdíjbizottsággal érintkezésbe lépve, együttes működést fejtsen ki; felhatalmazza a Szövetséget az igazgatóságot, hogy a nyugdíjalap létrehozása érdekében megfelelő anyagi támogatást is bocsásson rendelkezésre és végül ugyanezen ügy érdekében felhívást fognak intézni az ország egyes pénzintézeteihez, hogy most a zárlat idején a pénzintézetek tisztviselői nyugdíjigényének kedvező megoldását megfelelő adományokkal is tegyék lehetővé.

A zárszámadás.

Ezután a nagygyűlés az elnök referálása alapján jóváhagyólag tudomásul vette a zárszámadási jelentést és megállapították a jövő évi költségvetést. A költségvetési előirányzat ismertetésénél Mándy Lajos elnök nagy helyeslést mellett jelentette be, hogy a tavasszal a Budapesti Kereskedelmi Akadémián két ösztöndíjat létesítenek, csekélyvagyonú vidéki pénzintézetek tisztviselői felnőtt fiaik továbbképzésére.

Az uszora és a káros hitelügyletről.

Ezután Hoványi Géza alelnök, a Nagyvárad Takarékpénztár vezérigazgatója foglalkozott az uszora és a káros hitelügyletről. Előadásában az uszóróról, és káros hitelügyletről szóló törvényjavaslattal kizárólag a magyar pénzintézetek szempontjából foglalkozik és azt javasolja, hogy az igazságügyminiszterhez intézendő előterjesztésben a feltétlen mentes minimum számszerű meghatározása helyett egy, a jegybank kamatlábához viszonyított; relatív, túl nem léphető kamatláb állapíttassék meg, amihez kezelési, vagy más díj hozzá nem számíthat. Továbbá kéri a minisztert, hogy a kishitel szabályozásáról külön törvényjavaslat dolgoztassék ki, amely az uszoratörvényvel egyidejűleg terjesztessék a törvényhozás elé. A kishitel határát, a kamatot és a kezelési díjat a maguk köreire a törvényhatóságok állapíttassék meg.

Az előadónak tetszéssel fogadott fejtegetései után Révész Béla rámutat a törvényjavaslat egyes kifejezéseire és rendelkezéseire, amelyekben foglalt, a pénzintézetekre nézve sérelmes tendenciát a meghatározottan vissza kívánja utasítani. Stern Dezső (Karczag) teljesen megfelelőnek és kielégítőnek tartja dr. Hoványi előadó javaslatát. Vas Mihály (Dombrád) kifejezést kíván adni azon tiltakozásnak, hogy a magyar pénzintézetek nem szolgáltak reá arra, hogy az uszorkodás vádjával illetni lehessen őket. Különbséget kell tenni a kishitel és a nagyobb hitel között a kamatláb fixizálásának kérdésénél. Ova inti a nagygyűlést attól, hogy a kamatláb megszabása a törvényhatóságok jogkörébe utaltassék. Ezen pont kihagyásával szívesen hozzájárul az előadó javaslatához. Dr. Nyulász János (Kassa) és Bleszl Ferencz (Esztergom) felszólalásai után dr. Hoványi Géza előadó részletesen reflektál az elhangzott felszólalásokra és kifejtett indoklásai alapján fentartja javaslatát, mert bízik abban, hogyha az igazságügyi miniszterhez a javasolt értelemben intéznek felterjesztést, orvosolva lesznek mindazok a sérelmek, amelyeket a pénzintézetek elhárítani kívánnak.

Kovács József (Palota) és Nagy László (Szarvas) minden tekintetben osztják az előadó álláspontját és magukévá teszik határozati javaslatát. Mándy Lajos elnök a vitát bezárva, összefoglalja a nagyérdemű vita során elhangzottakat s a közgyűlés határozatát azt jelenti ki, hogy dr. Hoványi előadó javaslatát a törvényhatóságokra vonatkozó rész kivételével — elfogadják és az igazságügyminiszterhez intézendő felirat formulálásával a szövetség igazgatóságát bízzák meg. Ezután az elnök a nagygyűlés tanácskozással délután három óráig felfüggesztette.

Délutáni tanácskozás.

A délután folytatott tárgyalások során Szabó Albert királyi tanácsos (Beregszász) kimerítő részletekkel foglalkozott előadásában a pénzintézetek megadóztatásának kérdésével, különös tekintettel a képviselőház asztalán fekvő adóreformra. Nagy szaktudásra valló fejtegetéseiben megjelölte a reformjavaslatnak a pénzintézetekre sérelmes pontjait és többrendbeli határozati javaslatot terjesztett elő, amelyeket külön memorandum után kíván a pénzügyminiszterhez eljuttatni.

Az élénk eljenzéssel fogadott előadói beszédhez Tuba János (Komárom), Ábrahám Dezső országgyűlési képviselő és Nagy László szólaltak föl, amely után az elnök kijelenti, hogy az előadó javaslatát a nagygyűlés egyértelműleg elfogadja és egyben elhatározzák, hogy már a legközelebbi alkalommal, ha lehet hétfőn, küldöttségileg megjelenjen Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter előtt és szót emeljen a magyar közgazdaság jogosult érdekeinek védelmére.

A végrehajtási novelláról.

Következett ezután dr. Tüdös János ügyvédnek, a Debreczeni Első Takarékpénztár jogtanácsosának a végrehajtási novelláról tartott előadása, amely oda konkludál, hogy ha még korainak mondható is a végrehajtási novella revíziójára irányuló akció, a végleges perrendtartás megalkotása alkalmával mindenestre aktuális lesz és az addig csak kiéleződő hibákat és bajokat akkor kell majd orvosolni.

A homestead-ről.

Ezután következett dr. Szirmay Richard, budapesti ügyvéd előadása a homestead-törvényjavaslatról. Egyértelmű helyesléssel fogadta el a nagygyűlés dr. Szirmay előadó azon javaslatát, mely szerint az országos szövetség az otthon-mentesítési mozgalom alapját képező gondolatot, hogy t. i. a kisbirtokosnak és családjának biztosítsuk a családi tűzhelyet és rajta a család fennmaradását, egészséges szociálpolitikai gondolatnak ismeri el, de ezt a célt a családi otthon intézményével, mint az elidegenítés és terhelés pusztán mechanikailag ható eszközével megvalósítani nem lehet, hazai viszonyaink között nincs is szükség ilyen kivételes jog természetével bíró intézmény megalkotására, melynek szelleme a magyar jog szellemétől és a magyar nép lelkétől idegen és amely a kiscgazda és kisiparos osztály hitelképességét csökkentve, őket az uszora-hitel igénybevételére kényszeríthetné. Mindezeknél fogva a szövetségnek az az óhajtása, hogy a tervbe vett intézmény megalkotása mellőztessék.

Ezzel a napirend ki lévén merítve, Mándy Lajos elnök hálás köszönetet mond a kormány képviselőinek, amiért olyan lankadatlan figyelemmel és kitartással hallgatták végig a tanácskozásokat és a nagygyűlést azzal az igérettel rekeszti be, hogy az elfogadott javaslatokba lefektetett elveknek és intenczióknak a legnagyobb hatályossággal igyekezni fognak érvényt szerezni. A kongresszus az elnök zajos éltetés mellett esti hat órákor végződött. Az este folyamán tilést tartott a nyugdíjbizottság, majd társasvacsorára a kongresszusi tagok a Hungáriában jöttek össze.

A közgyűlés határozatából ma tisztelgett Wekerle Sándor miniszterelnök előtt a szövetség küldöttsége. Wekerle a képviselőházban fogadta a küldöttséget, amelynek szónoka Mándy Lajos miniszteri tanácsos volt. A pénzintézeteknél — mondotta a szónok — bizonyos nyugtalanság mutatkozik nemcsak az adójavaslat egyes intézkedései miatt, hanem általában a velük szemben megnyilvánuló ellenséges tendencia miatt. Sérelmesnek tartják az intézetek azt a bizalmatlanságot, amely a javaslat egyes intézkedéseiből kiviláglik. A javaslat intézkedik pl. az uszora megszüntetéséről, holott tudvalevő, hogy a vidéki pénzintézetek nem uszorkodnak, sőt ellenkezőleg, nagy szolgálatokat tettek az uszórának kirtása körül. Sérelmesnek tartják azt is, hogy bizonyos faktorok mentességet nyerne a szövettekkel szemben. Végül kérte a küldöttség szónoka, hogy a javaslatban kellő méltányossággal legyenek a vidéki pénzintézetekkel szemben, természetesen nem hanyagolva el az államkincstár jogos érdekeit. A nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója eddig is magas volt, különösen ha számításhoz veszik a törvényhatósági pótdótot; ennek az adónak az emelése mélyen érinti a vidéki pénzintézeteket, akkor, amikor az adólapok kiterjesztésével, új adólapok bevonásával, sőt a jövedelmi adókules emelésével különben is nagy terhet ró rájuk a reform. Kéri mindezeknél fogva, hogy a javaslatot módosítsák már előzően beadott memorandumuk figyelembevételével.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszában mindekelőtt kijelentette, hogy a javaslatot az érdekelt szakkörök meghallgatásával készítették elő. Akkor a pénzintézetek szövetsége memorandumban fejtette ki a javaslattal szemben aggályait, de ezeknek az aggályoknak egy része egészen tárgyalannak bizonyult. A szövettek tekintetében a mai törvények álláspontját tartják fenn továbbra is. Az a bizonyos ellenséges tendencia, amelyről a küldöttség szónoka megemlékezett, kevésbé vonatkozik a vidéki pénzintézetekre, de a fővárosi pénzintézetek között vannak olyanok, amelyek adója jövedelmükhöz képest aránytalanul csekély. Jól tudja, hogy a gazdasági életnek minő jelentős tényezői a vidéki pénzintézetek. Ha az intézeti kezelésben vannak hibák, akkor ezeket nem annyira törvényes intézkedésekkel, mint inkább automatikus uton, a pénzintézetek egyesülése után kell kiküszöbölni. Ha a pénzintézetekkel szemben jogosulatlan ellenséges tendencia nyilvánulna meg, a magyar közvélemény ereje mindig megvédi ezeket ellenében a pénzintézeteket.

A miniszterelnök ezután hosszasan elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

Monstre-deputáció a kormányánál. A délmagyarországi földmívelők gazdasági egyesületének csaknem 2000 tagja — amint értesülünk — szerdán reggel fél nyolczkor érkezik különvonaton a fővárosba, hogy az adóreform és kataszterrevízió ügyében memorandumot nyújtson át a miniszterelnöknek. A nagyszámu küldöttség a nyugati pályaudvartól Wittmann János elnök, Blaskovich Sándor apátkanonok és volt országgyűlési képviselő és dr. Precot Menyhért ügyvéd alelnökök és az összes délvideki képviselők vezetése alatt a Margithidon keresztül felmegy a Mátyástemplomba, a várba és a Lánchidon keresztül a parlamentbe, ahol Wekerle Sándor miniszterelnöknel, Apponyi és Darányi minisztereknél fog tisztelegni. Szerdán délután az állatkertet, valamint Hofherr és Schrantz gépműhelyét fogják megtekinteni, este külön színházi előadást fognak végignézni. Csütörtökön a bazilikát szemléli meg a küldöttség, délután pedig hajón Budafokra indul a cognac-gyár megtekintésére. Az ellátásról az egyik köruti vendéglő gondoskodik. A küldöttség csütörtökön este nyolcz órákor távozik a nyugati pályaudvarból különvonaton a fővárosból.

Az OMKE vidéki gyűlései. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés bajai kerülete vasárnap Drechsler Gyula elnöklésével gyűlést tartott. A város képviselőiben Erdélyi főjegyző vett részt a gyűlésen. Az OMKE központját Beck Géza h. főtitkár képviselte, aki az elnök tartalmas megnyitóját után hosszabb előadásban ismertette a kereskedőket érintő most legaktuálisabb kérdéseket. Ugyancsak vasárnap tartotta az OMKE nyitramegyei kerülete beszámoló gyűlést, amelyre a központ képviselőiben Kunz József alelnök és dr. Szende Pál főtitkár érkeztek Nyitrára. A gyűlést Árpássy Imre elnök és Boxhorn Vilmos alelnök vezették és a helyi kereskedőkön kívül megjelent Érsekújvár, Nagyapolicsány, Zsámbokrét és Privigye kereskedőinek küldöttsége is. Boxhorn Vilmos megnyitóját után dr. Jelinek Miksa titkár terjesztette elő a választmány jelentését, melyet egyhangúlag tudomásul vettek. Végül a tisztújítást ejtették meg. Elnök lett Árpássy Imre, alelnök Boxhorn Vilmos, Conlegner Károly és Verebely Géza, titkár dr. Jelinek Miksa. A gyűlést bankett fejezte be.

Szatmári Fakereskedelmi R.-T. E czim alatt Szatmárnémetiben a napokban új társaság alakult, de csak 1911. évi december 31-ig terjedő időre. Alaptőkéje 400.000 korona, mely 400 darab 1000 korona névértékű névre szóló részvényből áll. Igazgatósága: Kovács Ábrahám, Scheffeli Sámuel, Reiter Mór, Reiter Lipót.

Thék Endre üdvözlése. A budapesti kereskedelmi és iparkamara beltágjai vasárnap délelőtt Lánzy Leó kamarai elnök vezetésével alatt testületileg üdvözölték legfelsőbb kitüntetésével Thék Endre udvari tanácsost, a kamara iparosztályának elnökét. Lánzy Leó meleg szavakkal esztelte azt a gyönyörű pályafutást és azokat a hazafias érdemeiket, amelyeknek most kijutott elismerésül a királyi kegy. Ez a kitüntetés a becsület magyar munkát érte, amelynek Thék Endre a legtipikusabb reprezen-

SZÉN, koks, briket,
összes gazdasági,
antracit ipari és házi célokra
Telefon: Detall 26-27. 75-28. Engros 164.

Radnay Károly
BUDAPEST, Váci-körút 78. szám.
Szigetváros: ANTRACIT BUDAPEST

tánsa. Egészsége és a régi munkakedve visszatért kívánja Théknek, hogy a magyar ipar javára továbbra is az eddigi erénytelenséggel működjen. Thék Endre meghatóttan mondott köszönetet azért a második kitüntetésért, amely most éri, amikor azok jönnek öt üdvözölni, akikkel együtt öszült meg a hazai ipar felvirágoztatására irányult nagy erőfeszítésekben. Pályatársai szeretete kárpótolja őt mindazért, amit a sors tőle megtagadott. Ebből a szeretetből sok rész jutott ki neki, de mindig legbüszkébb lesz annak mai megnyilvánulásáért, amelyért nem győz eléggé köszönetet mondani. Végül Madary Gábor üdvözölte Thék Endrét nevenapja alkalmával.

Kévéssel a kamara küldöttségének eltávoztása után Békés vármegye küldöttsége tisztelgett Thék Endrénél, mint a vármegye szüleiténél. Azonul a különböző testületek küldöttségei egymás kezébe adták a kilincset. A kormány tagjai közül Darányi Ignác és Jekeli Alusssy Lajos miniszterek, továbbá Popovics Sándor, Bolgár Ferenc és Mojnár Viktor államtitkárok gratuláltak megleghangu levélben Thék Endrének a kitüntetéshez. Üdvözlő iratokat küldtek még Berczik Árpád miniszteri tanácsos, az írók és művészek közül számosan, a székesfőváros polgármesterei és tanácsosai, több vármegye és város főispánja, a vidéki kereskedelmi és iparkamarák majdnem teljes számmal, számos ipartestület, több száz ezer magyar iparos képviselőiben. Az üdvözlő iratok mind arról tesznek tanúságot, hogy az ország iparossága átérzi Thék Endre kitüntetésének nagy jelentőségét.

450.000 korona veszteség. 1894-ben alakult meg 450.000 korona tőkével a Péterhegyi Téglagyár R.-T. A gyár azonban, mint már ismeretes, nem tudott prosperálni és 1907-ben a társaság igazgatósága elhatározta, hogy eladja az üzemet és felszámol. A gyártelepet megvette az Uilaki Téglá- és Mészégető R.-T. A felszámoló bizottság most rendkívüli közgyűlésre hívja össze a társaság részvényeseit, akik nem sok jót fognak hallani a közgyűlésen. Meg fogják tudni ugyanis, hogy az egész 450.000 koronányi részvénytőke elveszett. A felszámolás végeredménye egyébként ez:

Vagy on: 1. Adások 1,025,019 K 23 f. 2. Egyenleg mint veszteség 450.000 K. Összesen 1,475,019 K 23 f.

T e h e r: 1. Részvénytőke 450.000 K. 2. Kétes követelések tartaléka 1,025,019 K 23 fillér. Összesen 1,475,019 K 23 f.

A tőzsdetanács teljes ülése. A tőzsdetanács ma délután hatodfél órakor Simon Jakab alelnök elnökletével teljes ülést tartott, amelyen folyó ügyeket intéztek el.

A Tejcarnok közgyűlése. A Budapesti Központi Tejcarnok Szövetkezet múlt hó 29-én tartotta XXV. évi rendes közgyűlést gróf Keglevich Gábor elnökelete alatt. Az igazgatóság jelentése az intézmény öröndetes fejlődéséről emlékezik meg és kiemeli, hogy a lefolyt üzletévben körülbelül 19 millió liter tej szállított a szövetkezetbe. Lippich Gusztáv ny. főispán indítványára a közgyűlés az igazgatóságnak a gazdaközönség, valamint a székesfővárosi fogyasztó közönség érdekében kifejtett önzetlen és sikeres működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz. A választás alá kerülő igazgatósági tagok, valamint a felügyelő-bizottság egyhangulag újra megválasztották.

Az új villamos viczinális. Legutóbbi számunkban megirtuk, hogy budapest—váci és budapest—gödöllői h. é. villamos vasut r.-t. megtartotta alakuló ülését. Hazánkban ez lesz az első villamos vontatásra berendezett vasut, dacára, hogy a villamos vontatás már több külföldi vasuton alkalmazásban van. E vasut munkálatát — amint már jeleztük — kora tavasszal megkezdik, s a vasutat az 1910. év-

ben a forgalomnak át is adják. A vasutat egyelőre akként tervezik, hogy az államvasutak Rákospalota-Ujpest állomásából ágaznak ki, de a vasuttársaság törekvése oda irányul, hogy megfelelő módon a székesfővárosba bevezetessék. A vonal az említett állomást elhagyva, északkeletnek fordul, miközben Alag, Fót, Csomád és Veresegyház községeket érinti. Veresegyháznál északnak kanyarodik, mely irányt Őrszentmiklósig megtartja, azután pedig északnyugoti irányban haladva, a budapest—marcheggi fővonal vágányához simulva, Vác állomásba vezet. Közben még Őrszentmiklós, Váczbottyán, Vácshartyán, Vácztót községeket és Csörög pusztát érinti. A vonalnak ez a része 39 kilométer hosszú. Veresegyház állomásból ágazik ki a 10 kilométer hosszú szárnyvonal, amely Szada község érintésével déli irányban halad az államvasutak Gödöllő állomása felé, amelyhez csatlakozva ér véget. A fővonal a szárnyvonalal Veresegyház állomás után deltavágánnyal köttetik össze. Ezen vasut által ennélfogva a budapest—hatvani és a budapest—marcheggi fővonalak Budapest érintése nélkül köttetnek össze, így tehát a vonal átmenő forgalom lebonyolítására is alkalmas lenne. Dombos jellegű, 15°/₁₀₀ legnagyobb emelkedéssel és 300 m. legkisebb sugárral. A felépítmény rendes nyomtávval 23,6 kg. nehéz sinekkel, 12 tonna tengelynyomásra fog épülni. Közben állomások és megállóhelyek lesznek a fővonalon: Fót állomás, Alag állomás, Kundháztalép megállóhely, Csomád megállóhely, Veresegyház állomás, Vicziántelep megállóhely, Őrszentmiklós—Váczbottyán állomás, Vácshartyán állomás, Vácztót megállóhely és Csörög állomás; a szárnyvonalon: Alsőöreghegy és Felsőöreghegy megállóhelyek és Szada állomás. A csatlakozó állomások megfelelőleg bővítetni fognak, azonkívül Vác és Gödöllő állomásokon a h. é. vasut céljaira egy-egy forgalmi telep fog épülni. A vasut-hálózat üzemet a nagyfeszültségű egyfázisú áramrendszerre fogják berendezni. Az áram legnagyobb üzemesültséget megfelelő biztonsági intézkedések mellett 3000 voltal engedélyezték. A munka- és tápláló vezetékeket a pálya mentén felállítandó fából, vagy vasbetonból készült oszlopokhoz erősített vastartókra fogják elhelyezni. A személyforgalom lebonyolítása igen sűrűn közlekedtetendő villamos motoroskocsikkal, a teherforgalom pedig villamos mozdonyokkal fog történni. Az üzemet a magyar királyi államvasutak fogják kezelni. A fővonal építési tőkéje, a villamos felszerelés és a villamos forgalmi eszközök beszerzésének költségét beletudva 9,000,000 koronában állapították meg; ebből az összegből 1,350,000 korona használandó fel a forgalmi eszközök beszerzésére. Külön áramfejlesztő telep nem épül, mert az üzemhez szükséges áramot a budapesti pályaudvarok villamos világítására építendő áramfejlesztő telep fogja szolgáltatni. A vasutat a „Phoebus” villamos vállalatok részvénytársasága építi. A vasutnak az átmenő forgalom lebonyolításán kívül főcélja az, hogy az általa érintett vidék mezőgazdasági és erdei terményeit értékesítés céljából főleg a székesfővárosba szállítsa. A vidék ugyanis földrajzi fekvésénél fogva a fővárosba gravitál, melynek élelmezésében jelenleg is kiváló szerepe van. A személyforgalom közvetítésében is számottevő tényező lesz a vasut, mert a vidék most is sűrű személyforgalmat tart fenn a székesfővárossal; a vasut megépítésével

pedig mód nyújtatik arra, hogy a dombos, egészséges levegője és talaju vidéken újabb nyaraló-telepek keletkezzenek.

Pénzüntéti tisztviselők szervezkedése. Jeleztük, hogy a pénzüntéti tisztviselők vasárnap tanácskozásra jönnek össze, hogy elismítsák azokat az ellentéteket, amelyek az utóbbi időben a pénzüntéti tisztviselők szervezkedése körül felmerültek. A két tábor, amely közös cél felé, lényegileg azonos elvek, de különböző felszavak alatt teljes energiával dolgozott a pénzüntéti tisztviselők szervezésén, most egymással egyesült, hogy közös erővel folytassák munkájukat. Az értekezleten kimondták, hogy a pénzüntéti tisztviselők szervezési ügyét a jövőben maguk a pénzüntéti tisztviselők fogják intézni és e végből az eddig fennálló két szervezőbizottságot egyesítik. Az immár egyesített szervezőbizottság végrehajtó albizottságába beválasztották: dr. Éber Antal országgyűlési képviselőt, Csira Endrét (Debreczen), dr. Friedrich Imrét (Budapest), Gál Antalt (Monor), Glücksmann Miksát (Lugos), Nagy Bélát (Párkány), Osztragonác Jánost (Kecskemét), dr. Róz Jenőt (Budapest), Szász Jánost (Budapest) és Taubner Vilmost (Budapest). Határozatba ment tovább, hogy az egyesületek mennél hamarabb felállítsák az országos tisztviselői központot, melyben az összes egyesületek a paritás alapján vesznek részt. Végül szükségesnek mondták ki addig is, míg a nyugdíjügyet a törvényhozás rendezzi — egy magánintézmény létesítését — és e végből a pénzüntéti tisztviselők nyugdíjgyesülete felállítására iránt most folyó mozgalmat teljes erővel támogatni kívánják.

Mészkartel. A Magyar Általános Köszönbánya Részvénytársaság vezetése alatt egy új országos mézszkartel van alakulóban, mely kartelből a budapesti Méz- és Műhabarcásrutó Részvénytársaságot kizárják. A köszönbánya felsőgallai nagy mézstelepe már folynak a tárgyalások a telep megnagyobbítása és modern berendezése ügyében, hogy az évi 450.000 m³ méztermelést évi 700.000 m³-re emeljék.

A férfiszabók nemzetközi egyezménye. A szabóipar helyzete arra bírta a férfiszabókat, hogy nemzetközi szövetségre lépjenek. Az egyezményt aláírták: a bécsi férfiszabók egyesülete, a müncheni „Német szabóipari munkaadók általános szövetsége”, a Magyarországi Szabók Országos Szövetsége (Budapest) és a svájci szabómesterek központi egyesülete (Zürich). A nemzetközi egyezménynek az a célja, hogy az összes közép-európai szabóipari egyesületek együttműködését biztosítsa és a közös érdekeket hathatósan megvédje. A nemzetközi szövetséget alkotó egyesületek évenként képviselőket küldenek ki a szükséges teendők és a közös eljárás megvitatására. Az egyezmény egyik pontja sztrájkokra és munkáskizárásokra vonatkozik.

Kossuth a kecskeméti iparosokért. Megirtuk annak idején, hogy a kecskeméti iparosok egy nagy-szabású iparcarnokot szándékoznak felállítani, ahol az ottani iparosok ipari termékei beraktározhatnának és ahol az iparosság olcsó kölcsönöket élvezhet a beszállított áruk bizonyos százaléka erejéig. Most, hogy Kossuth miniszter a kecskeméti iparosoknak megadta a circa 35.000 koronányi berendezési és ipari segélyt, megindult a mozgalom, hogy a miniszter feltételeinek legfontosabbikát, a kötelezett 40.000 koronányi alap-tőkét aláírás útján biztosítsák. A munkának meg is lett az eredménye, mert az alaptőke biztosítása megtörtént és mi se máll utjában, hogy a tervezett iparcarnok felállítsassék.

Uj egyesület. A belvárosi kisiparosok és kiskereskedők vasárnap délelőtt gyűlést tartottak, amelyen megalkították a „Belvárosi kisiparosok és kiskereskedők köré”-t. Eddig — állítólag — 450-en jelentkez-

HETI MUSOR.

December	Nemzeti Színház	H. kir. Operaház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Óriánia	Várszínház
2 Szerda	Francillon	A zaidónó	Visszatérés Jeruzsáemből	Hollandi lány	A holnap	Hogyan mulatunk	A bor
3 Csütörtök	Orbán polgár	Ellána	Tatárjárás	A dollárkirálynő	A tulsó partról	Hogyan mulatunk	—
4 Péntek	A rágalom	A hegyek alján	Visszatérés Jeruzsáemből	A varázskorongó	A holnap	Hogyan mulatunk	Pry Pál
5 Szombat	A rágalom	Norma	Az ördög	Mary Ann	A holnap	Vizsgalódás	—
6 Vasárnap d. u. este	Az elmúlt harangok A rágalom	Téli rego	Vissza, Jeruzs.	Hollandi lány	A sashók	—	—

tek tagul. Az alapszabályok letárgyalása és elfogadása után megalakították a tisztikart. Elnök Kovács József női szabó lett.

Uj tárgysorsjáték-rendszer. Érdekes és a maga nemében újdonságszámba menő újítást hoz be a tárgysorsjátékok terén a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet R. T. Wekerle pénzügyminiszter ugyanis a Gyermekvédő Ligának engedélyt adott egy új tárgysorsjáték rendezésére. A sorsjátékot a „Hermes rendezti”. E szerint 400.000 sorsjegyet bocsátanak ki egy koronájával, amelyek mindegyike nyer egy kisebb ezüsttárgyat. Ezenkívül minden sorsjegyhez lehet venni 50 fillérért egy nyeremény-szelvényt, amelyek külön is játszanak 200 értékesebb nyereménytárgyért. A sorsjáték teljes sikerrel kecsegtet. A Gyermekvédő Ligának kétezer szervezete van, amelyek mindegyike a helyi társadalom színtér-javát egyesíti. Nem lesz nehéz tehát minden egyes fiókszervezetnek 200 sorsjegyet elhelyeznie, amivel aztán az egész mennyiség vevőre talál. Bár a nyereménytárgyak beszerzése igen nagy összeget emészt föl, a Gyermekvédő Ligának mégis szép összeg jut, mert a tömeges gyártás következtében sokkal olcsóbban jut a nyereménytárgyakhoz, mint amibe különben kerülnének. Ez a megtakarítás tisztára a Liga javára fog esni. De a finanszírozó „Hermes” sem ragaszkodik mereven az üzleti szempontokhoz, hanem arra törekszik, hogy a humánus célra minél nagyobb összeget juttasson. A sorsjegyeket — melyek bizonyítvánnyal igen népszerűek lesznek — januárban bocsátják ki. Ezek a papírok a pénzpiacot megterhelni nem fogják, mert hiszen a Liga azokat tisztán társadalmi uton fogja elhelyezni. A húzás márcziusban lesz.

Öt napi szállítási póthatáridő. A magyar államvasutak igazgatósága közlirre teszi, hogy áru- és Kocsitorlás folytán beállott rendkívüli forgalmi viszonyokra való tekintettel, az érvényben lévő szabályzat szerinti szállítási és póthatáridőkön kívül úgy a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai, mint a nemzetközi forgalomban f. évi november hó 30-ától kezdve visszavonásig: a budapest—ruttkai, hatvan—kassai, miskolc—lawoczei, sátoralfajhely—mezőlaborczi, budapest—predelli, püspökladány—körösmezői, szolnok—tövisi, budapest—orszói, temesvár—buziási, budapest—zimonyi, budapest—fümei, udombóvár—bródi, budapest—brück—királyhidai, budapest—marcheggi és galánta—zsolnai vonalak állomásainak egymásközi forgalmában, továbbá a MÁV többi vonalain, valamint a MÁV kezelése alatt lévő vasutakon fekvő állomásoknak felsorolt vonalak állomásaival és viszont ezekivül az említett vonalak állomásainak idegen vasutakkal és viszont való forgalmában szállításra kerülő és végül a felsorolt vonalak közül bármelyiket részben, vagy egészben átmenetben érintő teherárakra — élő állatok, friss hús, friss gyümölcs, friss fűszerek és tojásküldemények kivételével — még további öt napi időleges szállítási póthatáridőt alkalmaznak.

Az „Adria” tisztjelnek és legénységének élelmezése. Az Adria tengerhajózási r.-t. a hajótisztikar és legénység élelmezése ügyében fontos újítást léptetett életbe. Elhatározta ugyanis, hogy január elsejétől kezdve a személyzet élelmezését elveszi a hajóparancsnokoktól és azt házilag fogja kezelni.

A benzinnel dolgozó ipartelepek tűzbiztonsága. A fővárosban előfordult benzinrobbanások hatása alatt a kereskedelemügyi minisztérium a benzinnel dolgozó ipartelepek részére szabályrendelet-tervezetet dolgozott ki, melyet az érdekelt szakköröknek véleményezés végett megküldött. A szabályrendelet tervezete ügyében az Országos Iparegyesület és a Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének szűkebb bizottsága tegnap ülést tartott. A tervezet egyes pontjait az értekezlet elfogadta és kiküldte dr. Kovald Emil, dr. Bokor Gusztávot és Tonelli Sándort, hogy az elfogadásra ajánlott tervezetet véglegesen megszövegezve a két egyesület után a miniszterhez felterjeszszék.

A kiváló bőr- és lóhíamot gyógyforrás
SALVATOR
 vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és bursitis bántalmaknál kitűnő hatás.
 Főraktár Budapest: ERDEKUTY L.-nél.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.
 Kiadótulajdonos:
A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság.
 Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

TÖZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTÖZSDE

Gabonatözsde.

Budapest, november 30.

A készáru piacra lanya volt ma az irányzat. Mérsékelt kínálattal szemben a malmok nagyon tartózkodók voltak, csak keveset vásároltak és a szombaton fizetett árakról hallani sem akartak. Ezért korlátozott maradt a forgalom, melynek folyamán mintegy 16.000 mm. buza kelt el, a szombatiaknál 20 fillérrel olcsóbb áron. A legdrágább eladási ár 27 korona volt 80 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 25 korona 74 kilós felsőmagyarországi, úszkös búzáért. Egyéb gabonaneműek közül rozs 10 állírral olcsóbb, tengeri 5 fillérrel olcsóbb, árpa és zab változatlan. Forgalomba került: 1800 mm. rozs 21.40—21.50 koronás áron és 300 mm. zab 17.70—17.80 koronás áron. A határidőpiacra a mai üzlet csendesen és körülbelül a tegnapielőtti zárlat jegyzéseivel indult meg. Kezdetben sürgős realizálásokra alaposan lanyhult az irányzat és meglehetősen csökkentek az árfolyamok, a forgalom további folyamán azonban, amely különben igen élénk és időközönként viharosabb volt, meglehetősen vételek kezdett mutatkozni, mire aztán, mivel ez egyre fokozódott is, kedvező fordulat állott be, mi mellett a mai árvesztés nagy része pótolható volt. Zárlat előtt újra tulsulyra jutott a kínálat, ami természetesen ismételt visszaesést idézett elő. A szombati zárlathoz viszonyítva végeredményképen ma az áprilisi buza huszonnégy fillérrel, az októberi buza tizenegy fillérrel, az áprilisi rozs harminczhat fillérrel, az októberi rozs tizenkét fillérrel, az áprilisi zab nyolcz fillérrel, a májusi tengeri hat fillérrel csökkent.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ár 100 kg.	kilós	Ár 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	—	79	26.60—26.95
"	76	26.05—26.45	80	26.65—27.05
"	77	26.25—26.65	81	26.80—27.10
"	78	26.45—26.80	82	—
Fejérmegyeri uj	75	—	79	26.60—26.70
"	76	25.85—26.15	80	26.45—26.80
"	77	26.05—26.40	81	—
"	78	26.15—26.45	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	26.25—26.55
"	75	—	79	26.40—26.80
"	76	25.95—26.25	80	26.55—26.90
"	77	26.15—26.45	81	—
"	78	—	82	—
Bánsági uj	74	—	78	26.80—26.65
"	75	—	79	26.45—25.85
"	76	26.00—26.80	80	26.60—26.95
"	77	26.20—26.55	81	26.75—27.05
"	78	—	82	26.55—26.80
Bácskai uj	74	—	79	26.60—26.95
"	75	—	80	26.65—27.05
"	76	26.05—26.45	81	—
"	77	26.25—26.65	82	—
Rozs I.-rendű uj	—	—	—	21.65—22.85
" középminőségű uj	—	—	—	21.85—21.55
Árpa takarmány I.-rendű	—	—	—	16.45—16.65
" II.-rendű	—	—	—	16.05—16.35
Körös	—	—	—	13.75—14.—
Zab I.-rendű	—	—	—	17.45—17.75
" II.-rendű	—	—	—	17.05—17.40
Tengeri belföldi uj	—	—	—	14.20—14.40
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza. Tiszavidéki: 400 mm. 80 kg. 27.— korona, 400 mm. 80 kg. 26.90 korona, 500 mm. 80 kg. 26.90 korona, 500 mm. 79 kg. 26.90 korona, 100 mm. 78.5 kg. 27.— korona, felső, 100 mm. 78 kg. 26.70 korona, 100 mm. 78 kg. 26.60 korona.
Pestvidéki: 1400 mm. 76 kg. 26.40 korona, 100 mm. 76 kg. 26.20 korona, 1500 mm. 74 kg. 25.50 korona.
Felsőmagyarországi: 1108 mm. 76 kg. 26.30 korona, 180 mm. 74.2 kg. 25.60 korona, 320 mm. 74 kg. 25.— korona, úszkös, 100 mm. 77 kg. 26.— korona, sárga.
Fejérmegyeri: 200 mm. 78 kg. 26.60 korona, 300 mm. 77 kg. 26.30 korona.
Kalocsai: 1740 mm. 76.8 kg. 26.50 korona.
Bihari: 100 mm. 79 kg. 26.70 korona, 300 mm. 79 kg. 26.70 korona, 100 mm. 76.5 kg. 26.60 korona, 150 mm. 77.5 kg. 26.60 korona, 100 mm. 78 kg. 26.60 korona, 200 mm. 79.5 kg. 26.60 korona, 100 mm. 75 kg. 26.60 korona.
D.-Bácskai: 580 mm. 78.5 kg. 26.70 korona.
Dunai: 500 mm. 78 kg. 26.60 korona.
Szavamenti: 3030 mm. 77 kg. 26.30 korona, 1400 mm. 76.1 kg. 26.20 korona.

Rozs. 1700 mm. 21.50 korona, 100 mm. 21.40 korona, kp., par.
Zab. 100 mm. 17.80 korona, 100 mm. 17.70 korona, 100 mm. 16.15 korona, dohos.
 Az árak 100 kg.-kint koronákban értendők.

A határidőpiacra kötöttet:

Délalótt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza 1909 áprilisra	12.16, 12.14, 12.12, 12.11, 12.09, 12.08, 12.04, 12.01, 12.02, 12.03.
Buza 1909 októberre	11.47, 11.44, 11.41, 11.39, 11.38, 11.40, 11.36, 11.37.
Rozs 1909 áprilisra	11.12, 11.13, 11.98, 11.10, 11.09, 10.98, 10.03.
Rozs 1909 októberre	9.88, 9.84, 9.86, 9.83.
Zab 1909 áprilisra	8.92, 8.95, 8.91, 8.89.
Tengeri 1909 májusra	7.67, 7.65, 7.62, 7.63.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	13.02—13.03
1909. októberi buza	11.37—11.38
1909. áprilisi rozs	11.—11.01
1909. októberi rozs	9.85—9.86
1909. áprilisi zab	8.88—8.89
1909. májusi tengeri	7.64—7.65

Budapesti gabonaforgalom.
 1908, november 27-től november 29-ig.

	Erkezett:	Elszállított:
Buza	44720	2501
Rozs	2425	5563
Árpa	5317	255
Zab	5539	9167
Tengeri	5984	—
Liszt	221	28312
Korpa	—	3918

Értéktözsde.

A vasárnapi magánforgalom a lanya irányzat jegyében bonyolódott le s habár ma, hétfőn szintén lanya volt a hangulat, de mégis némi javulás volt észlelhető, amely a tözsde hangulatának folytonos változásában nyert kifejezést és inkább a szilárdabb irányzat volt a mai nap jellegzetes tünete, amely arra enged következtetni, hogy a tözsdén valamivel nyugodtabban itélik meg a helyzetet. A mai ingadozás, amely az Osztrák hitelrészvényénél a legkisebb és a legnagyobb árfolyam között hétkoronas árkülönbözetet mutatott, nem mindegyik értékekben okozott árcsökkenést, mert a szombati zárlathoz képest az Osztrák hitel 2.50 koronával, az Államvasuti részvény egy koronával javult. A többi érték azonban több-kevesebb áreséssel jutott mai záróárfolyamához. A Magyar hitel 3.50, a Hazai bank 2 koronával, a Rimamurányi 5 koronával, a Salgótarjáni 6 koronával, a Közuti 2.50 koronával, a Városi vasut 1.50 koronával csökkent. A helyi piacon a Salgótarjáni, a Schlick-gyári és az Egyesült budapesti fővárosi takarékpénztári részvényben fordult elő kötés. A járadékpiac lanyhább; a koronajáradék 90.05 koronával zárult. Az utótözsde ismét szilárdabb és a vezetőértékek egy koronával magasabb árfolyamhoz jutottak.

Főtözsde.

Előtözsde ingadozó.
 Kötettek: Osztrák hitelrészvény 608.50—612.75. Magyar hitelrészvény 790.—712.25. Osztrák magyar államvasut 656—659.50.—. Déli vasut —.—. Rimamurányi vasut 501.50—506.—. Magyar leszámítoló bank 461.—.—. Jelzálogbank 405.—405.50. Közuti vaspálya 580.—582.25. Városi villamos vasut 353.—255.—. Magyar koronajáradék 90.—90.25. Salgótarjáni közszénbánya r.-t. 556.—558.—. Danubius hajó-gyár r.-t. 239.—.

Déli tözsde.

Déli tözsde ingadozó.
 Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 610.—613.—. Magyar hitelrészvény 709.25—712.—. Déli vasut 100.—101.50. Osztrák-magyar államvasut 657.50—659.25. Rimamurányi vasut 500.—504.—. Magyar leszámítoló bank 460.—462.—. Jelzálogbank 404.—405.50. Közuti vaspálya 579.50—583.50. Városi villamos vasut 253.50—255.50. Magyar koronajáradék 90.1090.25. Hazai bank 270.50—271.50. Hazai sorsjegy 99.—. Egyesült fővárosi takarékpénztár 2120.—. Lipótvárosi takarékpénztár 145.—147.—. Salgótarjáni közszénbánya r.-t. 553.—558.—. Schlick-féle gyár 410.—.

Prémium-üzlet: A díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitel részvényekért holnapra 4—5 K, 8 napra 8—10.— K, 1908. deczember hó végére 28—30 K.

Utótözsde.

Az utótözsdén barátságos volt az irányzat. Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 613.—612.50. Magyar hitelrészvény 709.50—710.50—710.—. 4%-os magyar koronajáradék 90.10—90.20. Jelzálogbank 405.75—606.50. Államvasut 658.—50—660.50. Közuti vasut 581.

BECSI GAZDASÁGI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, november 30. A forgalom némileg gyöngült irányzattal kezdődött, mert a kurzus, mint rendszeren a hét elején, egyáltalán tetlen volt és nagy üzlettelenség uralkodott. Buza 5-10, rozs 5 fillérel olcsóbban lett volna szerezhető, míg ellenben tengeriért és zabért szükség esetén meg kellett volna adni a múlt heti záróárfolyamokat. Árpában egészen szünetelt a forgalom.

Jegyzetelt buza: új tiszavidéki 13.70 - 14.20 korona, marosi és bánati 13.45 - 13.75 kor., mosoni 12.90 - 13.30, korona, tótfelvidéki 12.80 - 13.35 korona, déli vasúti 13. - 13.45 korona, marchfeldi 12.60 - 13. - korona.

Rozs: tótfelvidéki 10.85 - 11.10 korona, csepeli 10.80 10.95 korona, pestmegyei 10.95 - 11.10 korona, déli vasúti 10.80 - 11.05 korona, különféle magyar 10.80 - 11.05 kor., osztrák 10.70 - 10.95 korona.

Árpa: morvaországi 9.20 - 10.50 kor., marchfeldi 8.90 9.20 korona, bécsvidéki 9. - 9.40 korona, tótfelvidéki 7.90 9.80 korona, csepeli 7.80 8.40 korona, középduinai állomások 8.20 - 8.80 korona, déli vasúti 8.40 9.40 korona, északmagyarországi 7.60 - 9.10 korona, tiszavidéki 7.60 - 8.50 korona.

Magyar tengeri: régi 9.30 9.55, új 7.65 - 8.60 korona, cinquantin 10.25 - 10.40, új 9.15 - 9.65 korona.

Magyar zab: minőség szerint 8.90 - 9.45 kor., közepes - - - - kor., elsőrendű - - - - kor., válogatott 9.45 - 9.85 korona, cseh-morvaországi és alsóausztriai - - - - korona.

BECSI ÉRTÉKTŐZSDE

Bécs, november 30. Bécsben a balkán-szövetség híret megczafolták és Konstantinápolyból az a jelentés érkezett, hogy a török kormány meg fog tenni mindent, hogy a bojkott-mozgalmat elfojtsa és ennélfogva a nemzetközi helyzetet nyugodtabban fogták fel, az árhanyatlás a mai előtőzsde kezdetén is folytatódott, mert a tőzsdén kívül álló körök eladásaikat még mindig nem szüntették meg. Később azonban, minthogy a nyugodtabb felfogás nagyobb helyi visszavásárlásokra adott okot, az árfolyamok erőteljesen javultak. A déli tőzsde magatartása nyugodt volt. Nagyobb helyi vásárlásokra az árfolyamok újból javultak.

II órák: zárulnak

Osztrák hitel. 610.50. Magyar hitel. 710. - Länderbank - - - - Allamvasut 657.50 - - - - Elbavölgyi vasut - - - - Déli vasut 102. - - - - Alpisi bányafársulat 608. - Rímamurányi 502.50 Májusi járadék - - - - Magyar koronafár. 90.30 Orosz érték - - - - Török sorsjegy 166.50, Német márka 117.21.

I órák jegyzetek:

Osztrák hitel 611.50, Magyar hitel 790. - Länderbank 411. - Unio-bank - - - - Allamvasut 659. - Anglo-bank - - - - Bankverein - - - - Déli vasut 101.50, Gözhajó - - - - Alpisi bányarészvény 609. - Májusi járadék - - - - Magyar koronajáradék - - - - Török sorsjegy 166.50, Német márka 117.20. Elbavölgyi vasut - - - - Rímamurányi 502.50, Orosz járadék - - - - Keleti vasutak - - - - Skoda - - - - Magyar jelz. - - - - Kárpáti petroleum - - - -

Bécs, november 30. (Osztrák értékek zárlata) 4.2 százalékos papír-járadék 94. - 4 százalékos osztrák arany járadék 114.70, 1860-as sorsjegy 150.25, Osztrák hitelsorsjegy 460. - Angol osztrák bankrészvény 280.50, Bécsi Bankverein 492. - Osztrák-magyar bank 1733. - Déli vasut 102. - Dunagőzhajózási tars. 890. - Dohány rész. - - - - Cs. k. arany (vert) 11.31 Német bankv. 117.15 Osztr. Lloyd 390. - 4.2 száz. ezüst. jár 94. - 96.50, Osztr. koronajáradék 94. - 1864-es sorsjegy 264. - Osztrák hitelintézeti részvény 611.50, Union-Bank 509. - Osztrák Länderbank 410. - Osztrák-magyar államvasut 659.25, Elbavölgyi vasut 432.50, Alpisi részvény 608.50, 20 frankos 19.14, Londoni váltóár 239.72 Lipótkóhó 387. - Töröksorsjegy 164. - Nyugodtabb.

Bécs, november 30. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-járadék 108.50. Tiszai és szeg. kölc. sorsjegy 135. - Magyar hitelbank részvény 707. - Magyar leszámító és váltó részvény - - - - Rímamurányi 500.75, Magyar cukoripar 1825, Adria hajózási részvénytársaság 363. - Magyar ko-

ronajáradék 90.05, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. - - - - Magyar nyer.-k. sorsjegy 177.25, Kassa-Oderbergi vasut részvény - - - - Magyar jelzalogbank 402. - Magyar keresk. bank - - - -

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE

Berlin, november 30. (Értéktőzsde.) Bár a spekuláció az új hét elején megőrizte tartózkodását és a legtöbb piacon, a nyugati tőzsdékről érkezett kedvezőtlen jelentések és a bizonytalan politikai helyzet hatása alatt további árfolyam lemorzsolódások voltak feljegyezhetők, az irányzatban mégis szilárdabb alapon állt, mint konstatalható, amihez különösen a kedvezőbb bécsi hangulatjelentések járultak hozzá. Erősebben engedtek 1902. évi oroszok, amelyek 0.30%-ot veszítettek. Másrészt amerikai vasutak szilárdságukkal tüntek ki és emelkedő árfolyamok mellett meglehetősen élénk vásár tárgyai voltak. Bányarészvények is, eltekintve átmeneti ingadozásoktól, nagyobb ellentálló képességet mutattak. A további folyamatban az üzlet csendes volt, szörványosan azonban árfolyamjavulások nyilvánultak meg. Zárlat nyugodt. Magánleszámítási kamatláb 2 1/2%, napi pénz ultimón tul 3 1/2%.

Zárlatok jegyzetelt: 4.2 százalékos papírjáradék 97.30, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.50, osztrák hitelrészvény 193.40, Déli vasut 18.60, orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 75.50, Disconto Commandit 128. - Dinamit-truszt 156. - Harpeni 192.10, Unifikált török járadék 90.50, 4.2 százalékos ezüst-járadék 94.30, 4 százalékos magyar aranyjáradék - - - - Magyar koronajáradék 90.50, Osztrák-magyar államvasut 142.20, Bécsi váltóár 85.30, Olasz járadék - - - - Alt. villamossági Edison 224.40, Gelsenkircheni 187.40, Laurakóhó 190.70. Nyugodt.

Frankfurt, (Zárlat.) november 30. 4.2 százalékos papírjáradék - - - - 4 százalékos osztrák aranyjáradék 97.40, 4 százalékos magyar aranyjáradék 91.90, Osztrák hitelintézeti részvény 193.50, Osztrák-magyar államvasut 141.60, Északnyugati vasut - - - - Bustlehradi vasut - - - - Londoni váltóár 204.44 Bécsi Bankverein 124.60, Villamos részvény 137.52, 3 százalékos magy. aranykölcson 76.50, 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.15, Osztrák koronajáradék 94.05, Magyar koronajáradék 90.30, Osztrák-magyar bank 125. - Déli vasut részvény 18.70, Elbavölgyi vasut - - - - Bécsi váltóár 852.75, Párisi váltóár 814.75, Union bankrészvény - - - - Alpisi bányarészvény - - - - Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) november 30. 4.2 százalékos ezüstjáradék 97.20, 1860. sorsjegy 154.50, Déli vasut 18.60, 4 százalékos aranyjáradék 97.20, Osztrák hitelrészvény 193.40, Osztrák-magyar államvasut 141.50, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 92. - Nyugodt.

London, november 30. Angol consol 84 3/16.

Páris, nov. 30. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 96.90, Osztr. aranyjáradék 97. - Magyar aranyjáradék 92.95, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 492.50, 3 százalékos Olasz járadék 103.85, Déli vasut elsőbbségi kötv. 284. - 5 százalékos marokkói járadék 515. - 4 százalékos 1890. Román kölcson - - - - 4 százalékos Kons. amort. román járadék - - - - 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 90.25, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 98.75, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 512. - 4 száz. Szerb járadék 1907. 420. - 4 százalékos spanyol járadék 96.15, 4 százalékos unifikált török jár. 91. - Török sorsjegy 170.50, Török dohányrészvény 372. - Osztrák föld-hitelintézet 1095. - Osztr. Länderbank 448. - Magyar jelzalogbank - - - - Banque de Paris 1510, Banque Ottomane 696. - Osztr. magyar államvasut 719, Déli vasut 108. - Meridional vasut 975, Keleti vasutak - - - - Waggon Lits - - - - Hartmann gépgyár 572. - Rio Tinto 18.78, Sucrerie d'Egypte 34. - Tula 265. - Thomson Houston - - - - Urikányi közhöz 148. Chartered 20.50, De Beers 317.50, East Rand 105.50, Jagerfontein 106.50 Transvaal Consols - - - - Transvaal Land Company 65.25, Váltó Amsterdamra (rövid) 208. - Váltó német piacokra (rövid) 122.62, Váltó Bécsre (rövid) 104.56, Váltó Belgiumra (rövid) 104.56, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4. Váltó Svájcra (rövid) 1/8. Csek Londonra 251.10, Magánkamatláb 2 1/8. Renyhe.

GYÓGYITHATÓ A SÉRV?

A kérdéssel foglalkozó tanulmány most hagyta el a sajtót. Bármiok díjtalanul zárt borítékban megküldi.

POLLITZER SÉRVAMULATORIUM

speciális orvosi rendelő-intézet
Budapest, Kossuth Lajos-utca 8., főemelel
Egész nap orvosi inovenes rendelés.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK

Bécsi vágómarha-vásár.

St.-Marx, november 30. (Saját tudósítók telefonjelentése.) A központi vásárcsarnokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 2116 darab magyar, 448 drb galicziai, - drb bukovinai, 379 darab németországi.

Jegyzések kilogrammonként elősúlyban: Magyar hizókök I-ső minőségű 76-82 fillér, kivételesen - - - - fillér, II. minőségű 66-75 fillér, III. min. 48-69 fillér, kivét. - - - - fillér, galicziai hizókök I-ső minőségű 81-86 fillér, II. minőségű 74-85 fillér, III. minőségű 66-73 német hizókök I. min. 86-94 fillér, kivételesen - - - - fillér, II. min. 74-85 fillér, III. minőségű 66-73 fillér, legelő ökör 48-58 fillér, paraszti ökör - - - - fill., bika 48-65 korona, kivétel. - - - - korona, tehén 50-72 korona, bivaly 28-42 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Juhvásár.

Budapest, november 30. (Hiv. tud.) A mai vásárra felhajtottak 700 darab juhot. Árjegyzések: elsőrendű ürt 43-46 fillér kgr.-ként, vagy 35-42 korona páronként, középminőségű ürt 36-40 fill., kgrként vagy 26-32 korona páronként, anyajuhok 32-36 fillér kgrként, vagy 28-33 korona páronként, raczkajuhok - - - - fillérig, vagy 21. - korona páronként, kiverési juhok - - - - fillérig, vagy - - - - korona páronként, kecskék - - - - fillér, vagy 22. - kor. páronként.

Sertéskereskedelmi csarnok.

Budapest-Kőbánya.

Budapest, november 30-án. (Hivatalos tudósítás) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) - - - - fillér Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) - - - - fillér. Fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 118-120 fillér. Fiatal közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 120-121 fillér. Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 120-121 fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogrammon fölül súlyban) - - - - fillérig, közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) 119-121 fillérig, Könnyű (páronként 240 kgr.) 119-121 fillérig.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, nov. 30. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 1859 darab sertés, 33 darab süldő, - darab malacz. Pótfelhajtás - drb sertés, - drb süldő - malacz. Mai napi felhajtás 1491 darab sertés, 11 darab süldő, - darab malacz, összesen 3358 darab sertés, 46 darab süldő, - darab malacz. Eladatott 1702 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 1656 drb sertés, 46 darab süldő, - drb malacz. Mai árak: Zsirsertes öreg elsőrendű 350 kg.-on felül ételsúlyban 92--98 fillér, ételsúlylevonással - - - - fillér. II. rendű 280 kg.-tól 503 kgr.-ig, 90-92 fillér, ételsúlylevonással - - - - fillér. fiatal nehéz, 300 kg.-on felül - - - - fillérig, ételsúlylevonással 107-120 fillérig; fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig - - - - fillér, ételsúlylevonással 106-116 fillérig, könnyű 220 kg.-ig - - - - fillér, ételsúlylevonással 106-114 fillér. Hussertes, nehéz 300 kilogrammon felül - - - - filléig, könnyű 140-300 kgr.-ig. 106 - fillérig, ételsúlylevonással - - - - fillér. Belföldi süldő - - - - fillérig, horvát süldő - - - - fillérig. Malacz - - - - fillérig. Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, elősúlyban értendők. A vásár irányzata közepes.

EGYETÉRTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOSZ A TYAS

WIKUS TATRA TEJCSOKOLADE

Valódi Porosz szalonkőszent

és koksztot zsákokban, valamint egész fuvarokban a leggyorsabban és legolcsóbban szállít

Rédei és Társa

Középnagykereskedő
Központi iroda: V. Béla-utca 4.
Telefon 36-83.

Kedd, december 1.

EGYETÉRTES

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1908. november 30-án reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban az idő borus, vagy ködös és szórva-nyosan némi lecsapódás is fordult elő. A hőmérséklet kissé csökkent, a keleti részeken pedig erősebb éjjeli fagy is keletkezett és a minimum Botfalun -16 C°, a maximum pedig Fiumében 15 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Lényegtelen hőváltozás és semmi, vagy csak elvéve némi csapadék várható.

Table with columns: Allomás, Légnyomás mm., A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet (max, min).

VIZÁLLÁS.

Table with columns: m. é. l., nov. 28. nov. 30., nov. 18. nov. 30., and various names and scores.

Kivonat a hivatalos lapból.

November 29. Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Gamberzky Guido budapesti törvényszéki, dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakornokot a budapesti büntetőtörvényszékhez jegyzővé; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Draskóczy Ilona okleveles tanítónőt a zólyomi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé; a budapesti főügyész Fehér Denés kalocsai ügyészségi irnokot jelenlegi alkalmaztatása helyén irodatisztté; a szegedi főügyész Fehérvári Adolf újvidéki ügyészségi irnokot jelenlegi alkalmaztatása helyén irodatisztté; a budapesti ítélőtábla elnöke dr. Erdősi Tihamér budapesti és Kocsis Antal gyöngyösi lakos, ügyvédjelöltet a budapesti ítélőtábla területére díjaz joggyakornokká; a debreczeni ítélőtábla elnöke dr. Bodoky Zoltán nagybányai járásbírói díjtalan joggyakornokot segédydíjaz joggyakornokká; a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Zobel Gyula végzett joghallgatót a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká; a szegedi ítélőtábla elnöke dr. Dettre Pál szegedi járásbírói díjtalan joggyakornokot a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjaz joggyakornokká nevezte ki.

Pályázatok. A községi járásbírósnágnál jegyzői, az adonyi és buzsiásfürdői járásbírósnágnál telekkönyvezetési állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

Acetylen világítás

50% gázmegtakarítás érhető el. ha Kelemen Alfréd és Társa acetylenvilágítás berendezési vállalatnál Budapest, VIII., Köztemető-ut 12.

„Carbid a vízben“

rendszerű világítási telepet rendel meg! E fényes világításnál egy 32 gyertyafényű láng óránként maximum 2 1/2 fillérbe kerül. — Julányos árak és kedvező fizetési feltételek! Árjegyzékkel és költségvetéssel díjmentesen szolgálunk.

A „GLOBUS“ műintézet és kiadóvállalat részvénytársaság Budapest, VI., Aradi-utca 8. sz.

Raktáron vannak karácsonyi, újévi, húsvéti, valamint genre kártyák a legváltozatosabb művészi kivitelben. Ár: 1000 darabonként 7 korona, utánvét vagy az ár előzetes beküldése ellen. 1000 darabnál kisebb mennyiség nem szállítatik.

Ezen specialista legjobban ajánlíható szerifelett gorda tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bajakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

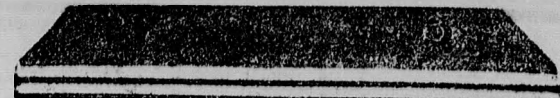
speczialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makac nemi betegséget (hugyosfolyást ebeket, syphillist stb.) Impotentiát (férfiúi gyengeség megidősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül. Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívántra gyógyszererek. Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig. Budapest, Rákóczi-ut 8/A. szám. (A Pannónia szállóval szemben.) Ájtáró ház. — Bejárat a lépcsőnél. — Külön várószobák.

BIZTOS gyógyulást keresőknek nemi betegségben szenvednek.

minthogy a húgyvezeték, húgyvesék, hólyagok, veselejt zavart, éjjeli magömlések, sebék és bajakóros bántalmak (syphillist, az önterítés utóba) alként fellépő ideggyógy, korai férfierő elgyengülés, bármily béküléseket stb. nőknél fehérlejtés, méh bajok, alapos, gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymodjainkat fogva legjobban ajánljuk

DR. GARAI ANTAL

v. or. és kir. osztály főorvos országos bíró és a legidősebb, 82 éves lennálló rendelői intézet Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz. Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Idült húgyvese és hólyag bajok vizsgálatára villamos húgyvese vizsgálatot. Védőknek jelszóra kíméleti választ és szakaszi tanácsot nyújtanak, gyógyszerrel gondoskodva leme. Tróktatás biztosítva. Nőknek külön váróterem.

Akar-e Ön

kényelmes, tartós és elegáns lábbelit viselni?

Ez esetben csakis

„Angyal Cipőt“

vásároljon, mely akkor valódi, ha a talpán ezen

látható.

Kapható az ország minden jobb üzletében.

viszontelárusítók forduljanak a tőrv. Tédell

Angyal-cipők gyárához:

Engel Simon

Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 8.

Buza	Kilós	100 kilogramm ára		Kilós	100 kilogramm ára	
		K. 101	K. 102		K. 101	K. 102
tiszavidéki uj	75	26.30	26.75	79	26.30	26.75
" " "	76	26.45	26.85	80	26.45	26.85
" " "	77	26.60	26.90	81	26.60	26.90
fehértérsi uj	78	26.10	26.50	79	26.10	26.50
" " "	78	26.25	26.60	80	26.25	26.60
" " "	78	26.40	26.70	81	26.40	26.70
pestvidéki uj	75	26.20	26.60	79	26.20	26.60
" " "	76	26.35	26.70	80	26.35	26.70
" " "	77	26.50	26.85	81	26.50	26.85
bánsági uj	75	26.25	26.65	79	26.25	26.65
" " "	76	26.40	26.75	80	26.40	26.75
" " "	77	26.55	26.85	81	26.55	26.85
bácskai uj	75	26.30	26.75	79	26.30	26.75
" " "	76	26.45	26.85	80	26.45	26.85
" " "	77	26.60	26.90	81	26.60	26.90
" " "	78	26.75	27.00	82	26.75	27.00

Egyéb gabonaneműek		100 kilogramm ára	
		K. 101	K. 102
Rozs	elsőrendű uj	21.55	21.75
"	elsőrendű ó	21.25	21.45
"	középmínőségű uj	16.45	16.65
"	középmínőségű ó	16.05	16.25
Árpa	takaromány, elsőrendű	17.45	17.75
"	takaromány, másodrendű	17.05	17.40
Zab	elsőrendű	17.05	17.40
"	középmínőségű	17.05	17.40
Tengeri mag	elsőrendű	17.05	17.40
Repoze	káposztalerepce	17.05	17.40

Burgonya	Koronától-koronáig		
	Fehér	Rózsás	Sárga
Dunántúli	5.20-5.80	6.20-6.80	6.60-6.80
Felsőmagyarországi	5.30-5.40	6.30-6.40	6.60-6.80
Nyírségi	5.20-5.30	6.20-6.30	6.40-6.60
Erdélyi	5.20-5.30	6.20-6.30	6.40-6.60
Bánsági	5.20-5.30	6.20-6.30	6.40-6.60
Pesti	5.20-5.30	6.20-6.30	6.40-6.60

Különféle termények	Laj	Koronánként	
		Pérez	Áru
dianzórsz	budapesti	139	140
"	vidéki	139	140
szalonna	prima, légenz. felt. vidéki	106	107
"	városi legenzsávitott 4 darabos	109	110
"	" " " " " " " "	109	110
szilva készaru	füstölt	109	110
"	bosznia, 1908. évi usar. min.	109	110
"	1908. " " " " " "	109	110
"	1908. " " " " " "	109	110
"	1908. " " " " " "	109	110
"	1908. " " " " " "	109	110
"	1908. " " " " " "	109	110
szilvaiz készaru	szilvaon, 1908. " " " "	104	106
"	szilvaon, 1908. " " " "	104	106
"	szilvaon, 1908. " " " "	104	106
"	szilvaon, 1908. " " " "	104	106
heremag	lucerna magyar 1908	104	106
"	vörös aprós. emü 1908	102	106
"	középszemü 1908	110	116
"	nagy szemü 1908	110	116

Allamadósság közkelesőnk

Magyar aranyjárdék 4%	108.50	109.
koronajárdék 3 1/2%	80.	80.50
koronajárdék 4%	90.05	90.45
All. K. Vaskapu céll. ár. 6.3%	74.75	75.25
1870. nyerevény köcs. 100 frt	178.	182.
Hörv.-szlav. reg.-kár. k. 1 1/2%	178.	182.
M. földterment. kötv. 4%	91.75	92.75
Hörv.-szlav. 4%	93.50	94.50
Tiszai szegedi nyer. köcs. 4%	186.	140.
Hörv.-szlav. jelz. földt. kötv. 4%	94.50	95.
Konv. osztr. adóm. koronaj. 4%	57.50	58.
Egyes. osztr. jár. papír. 4 1/2%	97.50	98.
ezüst 4 1/2%	114.50	115.
Osztrák aranyjárdék 4%	94.75	95.25
koronajárdék 3 1/2%	152.	156.
all.-sors. 1880. 100K 4%	217.50	222.50
1884-ből 200K 4%	262.50	266.50
1884-ből 100K 4%	262.50	266.50
Bosz.-herc. orsz. k. 1895. 4%	90.	91.
vasutis 1898. 4 1/2%	96.	97.
1902. 4 1/2%	96.	97.
Bpest. székes-jöv. köcs. 4%	89.50	90.50
Bpest székes-jöv. köcs. 4%	89.50	90.50
Orosz államkölcsön dec. 1. 5%	96.	96.50

Záloglevek. Elsőbbségek.

Bélvár. tkpt. r.-t. 4 1/2%	97.50	98.50
Egyesült. f. v. tkpt. 4 1/2%	98.	99.
korona ért. 4%	92.	93.
Kisbirt. orsz. földh. 84 év 5%	101.	102.50
50 1/2 évre 5%	101.	102.50
50 1/2 évre kor. ért. 4 1/2%	97.10	98.10
M. agrár-jár.-b. szőlőköt. 4%	98.50	99.50
záloglevek köcs. 4 1/2%	97.50	98.50
M. áll. tkpt. r.-t. 50 évre 4%	92.50	93.50
65 évre 4%	99.	100.
65 évre 4 1/2%	94.75	95.75
Magy. földhitelint. 41 évre 4%	91.80	92.80
50 évre 4%	84.35	85.35
63 évre 3 1/2%	91.50	92.50
szab. és talajjav. 4%	98.75	99.75
M. jeiz. bitub. frt.-ban 4 1/2%	98.75	99.75
ugyanaz 50 évre 4 1/2%	92.25	93.25
forint értékben 4%	92.25	93.25
50 évre kor. é. 4%	92.25	93.25
közs. kötv. 60 évre 4 1/2%	92.25	93.25
ugyanaz 50 évre 4%	92.25	93.25
50 év frt. 110 frt. 4%	98.75	99.75
60 év 100 frank 8 1/2%	98.75	99.75
nyer. kötv. frt. é. 4%	92.25	93.25
oszt. felidb. 4%	92.25	93.25
nyer. kötv. kor. é. 3%	99.	101.
M. lezám. pztitk 50 évre 4%	92.25	93.25
65 4%	92.25	93.25
M. tkpt. közp. jelz. 4 1/2%	98.75	99.75
közs. kötv. 60 évre 4 1/2%	98.25	99.25
Orsz. közp. hitelsz. kötv. 4%	100.	101.
Osztr.-m. bank 50 év o. é. 4%	98.	99.
kor. é. 4%	98.	99.
P. hazai. tkp. közs. kötv. 4 1/2%	98.50	99.50
frt. é. 4%	92.	93.
100 K n. e. nyköt. 4%	99.	101.
Pesti m. keresk. bank 4 1/2%	99.	100.
k. é. 4%	92.25	93.25
közs. kötv. v. 110 frt. 4 1/2%	113.30	114.30
közs. kötv. v. 105 k. 4%	94.	95.
Adria tengerhajoz. r.-t. 5%	99.50	100.50
Bpesti köbüt. vaspálya 4%	93.	94.
Déli vasut 100 márká ért. 4%	111.	113.

Kassa-oderb. v. 1899. frt. é. 4%

1884 arany márká ért. 4%	98.	94.
1891 ezüst frt. ért. 4%	111.80	112.80
1891 arany márká ért. 4%	98.	94.
osztrák vonal frt. é. 4%	111.80	112.80
M. folyam-igh. r.-t. k. ért. 4%	96.50	97.50
" " " " " " " "	99.	100.

Bankok részvényei.

Angol-oszták bank	285.	287.
Budapesti bankgyűjtemény-t	40.	45.
Első magyar iparbank 5%	375.	380.
Fiumei hitelbank 5%	—	—
Bpesti giró és pönztár-egylet	270.50	271.
Házai bank dec. k. 5%	850.	855.
Hörmes magy. áll. váltóüzlet	428.	435.
Magy. agr. és jár. b. r.-t. 5%	710.	710.50
M. áll. hitelbanka o. k. 5%	405.	408.
M. jeiz. hitelb. dec. k. 5%	555.	556.
Magy. kereskedelmi r.-t. 5%	1570.	1610.
M. liss.-és p.-b. dec. v. 5%	460.50	461.50
M. pénzt. k. p. h. b. r.-t.	975.	1000.
M. tkp. közp. jelz.-ja 5%	1030.	1050.
Magyar teleph. és par. bank	840.	850.
Osztrák hitelint. dec. v. 5%	611.50	612.
Osztrák-magyar bank 5%	1740.	1750.
Pesti m. keresk. bank 5%	3805.	3815.
Unionbank 5%	510.	515.

Takarékpénztárak.

Bélvárosi takarékpénztár 5%	592.	600.
Budapest-Erzsébetvárosi tak.	198.	208.
Budapest-Lipótvárosi bankr. t.	147.50	150.
Bpesti tak. sorsz. zálogk. r.-t.	422.	426.
Egyesült bpesti fővárosi tko.	212.	2135.
Magy. áll. takarékpénzt. 5%	684.	690.
Magyar orsz. központi takpt.	1698.	1610.
Pesti hazai első takarékp.	18350.	18450.

Biztosító társaságok.

Első magyar-ált. biztosító	9750.	9850.
Fonciere pesti bizt. int. 5%	255.	260.
Magy. jég- és vízszob. 5%	298.	300.
Nemzeti baleset biztosító 5%	210.	225.
Pannónia vízszob. bizt. intézet	2250.	2280.

Gőzmalak.

Concordia	198.	200.
Első budapesti	1460.	1490.
Erzsébet	320.	350.
Lujza	278.	288.
Pesti hengermalom	335.	340.
Pesti moirarok és stülök	340.	365.
Pesti Viktoria	645.	650.

Különféle vállalatok.

Bpest-szt-lőrinczi téglyagyár	865.	867.
Egyes. tégl. és cemenyit 5%	185.	190.
Eszakm. egy. közs.-bánya 5%	258.	264.
Felsőm. banya és kohóüzem 5%	560.	570.
Kőbányai gőztéglyagyár	750.	825.
Középbánya és téglyagyár	404.	408.
Magyar asztali r.-t.	150.	115.
Magyar áll. közbizn. r.-t. 5%	615.	625.
Magyar kerámia gyár 5%	204.	206.
Salgótarjáni kőszénbánya 5%	558.	554.

Ujlaki tégl. és mészégető

Első m. gazdasági gépgyár 5%	249.	256.
Danubius-hajógyár 5%	385.	395.
Fegyver- és gépgyár r.-t. 5%	240.	242.
Ganz és társa vasöntő	310.	320.
Magyarbelga fémipargyár r.-t.	2700.	2840.
Nicholson gépgyár r.-t. 5%	284.	284.
Rimamur. vasmb. dec. k. 6%	210.	216.
Schlick-féle vasöntő	500.50	501.
Weitzer J. gépgyár r.-t.	410.	415.
Franklin-társulat	371.	373.
Brassócallulose gyár r.-t. 4%	508.	515.
Bpesti áll. villamosági r. t. 5%	373.	383.
Első magyar nettóöntő	296.	300.
Első magyar gyapiműsítő	380.	380.
Első m. részv.-seifőző	790.	800.
Első m. sortészhaló	4700.	4900.
Első magyar szálloda r.-t.	425.	445.
Fiumei rizshántoló kem.-gy.	475.	485.
Gschwind-féle szeszgyár	2790.	2890.
Kőbányai pórgár szeszgyár	1320.	1380.
Magyar cukoripar 4%	350.	355.
Magyar vasuti for. r.-t. 5%	325.	330.
Magyar vasuti for. r.-t. 5%	1830.	1850.
Magyar villamosági rvt. 5%	350.	355.
Nemzetk. villamos társ.	290.	292.
Szegedi kenderipar r.-t.	200.	202.
Adria tengerhajozási r.-t. 5%	1000.	1100.
Bpesti közúti vasut dec. k.	385.	370.
élv. jegy.	581.	582.
Bpesti vill. városi vasut 5%	355.	360.
élv. jegy.	253.50	254.
Bpest-úpest-rákosp. vill. vas.	72.	75.
Déli vasut dec. v.	187.	188.
Dunagőzhajózási társ. 5%	101.	102.
Kassa-dermergi vasut 5%	960.	910.
Magyar h. é. vasutak	350.	360.
Magyar nyugati vasut	205.	205.
Osztr.-magy. államv. dec. v.	401.	405.
Pécs-barcsi vasut	659.	650.
" " " " " "	415.	420.

Sorsjegyek.

Bazilika sorsjegy	19.50	21.50
oszták felidb.	9.50	23.50
Bécs. nyer. köcs. 1874. év	482.	492.
Budavári sorsjegy	100.	200.
Erzsébet szanatorium sorsj.	7.50	8.50
Jósziv' sorsjegy	10.	12.
oszt. felidb.	10.	12.
Magyar vöröskereszt sorsj.	28.	25.
oszt. felidb.	25.	28.25
Osztrák vöröskereszt sorsj.	51.	55.
Osztrák hitelint. sorsjegy	458.	468.
Pálffy-sorsjegy	290.	290.

Pénznekem és váltók.

Arany, magyar v. osztr. vert	11.85	11.43
" " " " " "	11.27	11.38
" " " " " "	19.11	19.17
" " " " " "	19.11	19.17
" " " " " "	23.46	23.54
Török aranylira	—	—
Német b. bankjeg		

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1908. december 1-én

Vígyszínház

Mennykőcsapás

Bohózat 8 felvonásban. Írta Xenofon. Fordította Göth Sándor.

Vigil Tapolczai
Alfréd Hegedűs
Bretiszl Szerémi
Aglaure Kiss I.
Foupin Fanny Varsányi I.
Flector Fanyasi
Órnagy Tihanyi
Honoré Csáky I.
Haumont Dallos I.
Julie Györfi
Merra

Kezdeté fél 8 órakor

Királyszínház

Adollárkirálynő.

Operett 8 felvonásban. Írták Willner A. M. és Grünbaum Frigyes; fordította Karagó Jenő.

Zenélő: szerzőtte Hall Ló.
John Cauder, Németh
Alice, leánya Kotári
Djok, az unokaöccs. Simai
Maisy Gray, unokahúga Ötvös G.
Tom, Cauder test. Csizsár
Fénel László Gábor
Schlick Hans báró Dobos
Lubinska Olga, T. Harmath
Miss Thomson, Orley

Kezdeté fél 8 órakor

Várszínház

Zárva

Aranyasszony

Hogyan mulatunk

Kezdeté 1/8 órakor

Apollo - Projektográf

TELEFON 63-30.

Az Indiánlány regénye.

Történet a háremből.

AZ ORDOG.

(The Devil) Molnár Ferenc

vígjátéka után Amerikában készült felvétel.

Végzetes névjegyek.

Erőszakos harmonikás.

Megbocsátás.

Czigány nóták

Rigó Jánosról. (Zenélő-kép.)

Aruló ujjlenomatok.

Bűn és bűnhődés.

KEZDETE: 8 órakor,

vasár- és ünnepnap 3 órakor.

A nagy deczemberi occasió

egyes czikkeinek árai:

Table with 2 columns: Item name and Price. Items include Tiszta selyem liberty, Mintázott nehéz blousselemek, Sima színes nehéz lousienne, Kínai nehéz nyerselyem, Suhogó chang, taffota fleur, Amerikai nehéz duchesse, Lyoni 60 széles nehéz duchesse, Suhogó nehéz fekete taffota.

Altalunk hirdett

2 méter hosszú chiné esokros echarpok drb 1.50. megérkeztek

Lyoni blous és jupon-selymek mesés árai: 85, 1.10, 1.25, 1.45

180 eméter széles valódi angol kabát sealskin 8 forint

Lezabott csipke és voile chine ruhák most félértékben kaphatók.

Szénásy, Hoffmann és Társa

csakis: Bécsi-utca 4.

Minták v. dékre frank

FOLIES CAPRICE

vezetők: LEITNER és KELETI főrendező: ROTT SÁNDOR

Budapest, Révai-utca 18. sz.

Az előadás kezdete fél 9 órakor

11,10 órakor: Ma először Ujdonság!

CORPUS DELICTI

Bohózat, írta: Arnold Lecoute.

Fordította: Salyr. Rendező: Rott Sándor.

Végül! 11 órakor. Végül!

Scheiden thut weh.

Bohózat, írta: ROSSÉ, Rendező: Rott Sándor.

Továbbá: Lugosi Jenő, Bálint Béla és Pálfi Mariska újonnan szerzőtetett tagok és Törk Berta, Naoua és Trebitsch Sándor fellépő

Nappali pénztár d. o. 9-12-ig és d. u. 8-6-ig. Az első emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncatrakciók

Kezdeté fél 12 órakor.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

Rövid deczemberi vendégláték.

COCO

Az emberi Pávián mint perfect gentleman a „Maxim”-ban és teljesen új műsor.

A „Mikroszkop” ROYAL CABARET. - Nyitva, reggeli 5 óráig.

BUDAPESTI CABARET

BONBONNIERE 23. sz. Telefon 52-88.

Minden este 9 1/2 órakor a teljesen új műsor:

BÖRZE ANKÉT.

Közéleti szatíra.

Az első és legújabb (1908) Haza Színter és Mifia Miskolc (18. sz.) - 11. sz. - 12. sz. - 13. sz. - 14. sz. - 15. sz. - 16. sz. - 17. sz. - 18. sz. - 19. sz. - 20. sz. - 21. sz. - 22. sz. - 23. sz. - 24. sz. - 25. sz. - 26. sz. - 27. sz. - 28. sz. - 29. sz. - 30. sz. - 31. sz. - 32. sz. - 33. sz. - 34. sz. - 35. sz. - 36. sz. - 37. sz. - 38. sz. - 39. sz. - 40. sz. - 41. sz. - 42. sz. - 43. sz. - 44. sz. - 45. sz. - 46. sz. - 47. sz. - 48. sz. - 49. sz. - 50. sz. - 51. sz. - 52. sz. - 53. sz. - 54. sz. - 55. sz. - 56. sz. - 57. sz. - 58. sz. - 59. sz. - 60. sz. - 61. sz. - 62. sz. - 63. sz. - 64. sz. - 65. sz. - 66. sz. - 67. sz. - 68. sz. - 69. sz. - 70. sz. - 71. sz. - 72. sz. - 73. sz. - 74. sz. - 75. sz. - 76. sz. - 77. sz. - 78. sz. - 79. sz. - 80. sz. - 81. sz. - 82. sz. - 83. sz. - 84. sz. - 85. sz. - 86. sz. - 87. sz. - 88. sz. - 89. sz. - 90. sz. - 91. sz. - 92. sz. - 93. sz. - 94. sz. - 95. sz. - 96. sz. - 97. sz. - 98. sz. - 99. sz. - 100. sz.

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Kezdeté fél 8 órakor

Perzsa-szőnyegek. nagy választékban rendkívül jutányos áron kaphatók. Vászónaruk. Kelengyék. Wittmann Frigyes és Fiai V., Váci-körút 8.

KOVÁCS GYULA zongoratermelő BUDAPEST, (Gresham-palota) V., Ferencz József-tér 5-6. TELEFON 110-66

Colibri! A világ legjobb zongorája 125 cm., csak a magyar kir. szencakademia szállításánál. Reményi Mihály nagy magyar hangszer és zongora telephely kapható Budapest, Király-u. 58. Telefon 57-54. A zongorapalota mellett. Dns raktár a legkiválóbb mesterszongorák és nianinókban a legolcsóbbtól a legfinomabbig. Kézpénzürt vagy 80 hóig terjedhető részletfizetésre is. - Régi szongorák és pianók megvételnek és becsorítottak. Ezen lapra hivatkozva árjegyzék minden hangszerről külön-külön ingyen küldetk.

VILLANYOS üveg- és bronzcsillárok. Lakások teljes berendezése világító testekkel. Régi lámpák és csillárok átalakítása villanyra és légszeszre. GIERGL HENRIK Váci-utca 18. Telefon 10-90. VALUTA arszény egy darab bőrből készült ára 1 korona kiskarólag. Székely bóröndösöl VII. 9 Rakóczi-ut 4. Ariznyék ingyen

Kalap Király. a legelőadásabb órái ujdonságok megérkeztek, a nagyedemű káoszog (lygelmet felhívjuk saját gyártmányu 4, 5 és 6 kor. kalapjainkra, M. Luuk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak. Különös gondot fordítunk Baccas pártfogásért eszedünk műhelyünkben Hársta-u 33. Osi kalapok átalakítására. Osztermann és Stern kalapos mester Szigoruan szabott arakt! Eskü-ut 6. (Kietlid-palota.)

ÉLETBEVÁGÓ Ha órája pontosan járó! NIKKELORA 5 KORONA. Egyfedelt oxidált lapos gavalier-óra ... 7 - K Egyfedelt oxidált fekete női óra ... 7.50 ,, Egyfedelt ezüst női óra ... 9 - ,, Duplafedelt ezüst női óra ... 11 - ,, Duplafedelt ezüst férfióra ... 12 - ,, 14 kar. arany egyfedelt női óra ... 24 - ,, 4 kar. arany duplafedelt női óra ... 30 - ,, 1000 os jarasu ebresztőóra ... 3 - ,, Omega, Glashütte, Schaffhausen Fataok különleges ég órák állaudóan raktaron, irasbeli jótállás mellett. RITTER TESTVÉREK óras-műhely Budapest, Harokköl-utca 4., Andrassy-uttal szemben. Telefon 10-11. Alapítottott 1889. Telefon 10-11. Vidéki megbizásokra különös gondot fordítunk. Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Ar... 256... 395... 242... 329... 284... 216... 301... 415... 373... 515... 383... 300... 380... 800... 4900... 445... 485... 2890... 1880... 855... 330... 1850... 855... 292... 1100... 370... 582... 380... 254... 75... 188... 102... 310... 880... 301... 405... 658.50... 420... 21.50... 22.50... 492... 200... 8.50... 13... 25... 28.25... 55... 468... 210... 11.48... 11.38... 19.17... 19.17... 23.54... 117.37... 95.70... 95.40... 2.52... 93.95... 240... 117.37... 95.50... 95.70... rendőr... utca... illanati... méletlen... szömbös... ja pizs... a szem... stól... számára... re vég... dolatai... vissza... teliesen... beszél... ok föle... deztem... eghalt... de nem... neggyil... kérdez... e még... s elég... öt be... teljesen... m tenni... z ötödik... Miles... t. Tehát... t a Da... lanatban... kell ha...

Gözeke acetilen-lámpák

Ejől szállításoknál gözekekre különösen alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák

kézi, kocsis, kocsirúd, pózna, asztali, udvari, kert, istálló

Acetylen-lámpák.

BÁRDI JÓZSEF

Automobil R. T. ☐ Budapest.

Főhatal: VI. ker. Mossár-utca 9. szám.
Városi Hírlap: VI. ker. Liszt Ferenc-tér 16. szám.

Telefon: 16-26. Városi üzlettelefon: 18-34.

Sürgönyözim: PNEUMATIK.

Arjegyzők kívánatra ingyen és bérmentve.

Grammofonok
Cimbalmok
Citerák
Fuvolák és
egyéb hangszerek
részletfizetésre

kaphatók

Aufrecht & Goldschmied
hangszerárúházában
Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.
Arjegyzők ingyen!

MESES
AJÁNDÉKOT AD
A BAZÁR
A DIVATLAPOK KIRÁLYA
KÉRJEN EGY MUTATVÁNYT
A KIADÓBÓL

BUDAPEST, DOHÁNY-U 16

Nagyon sok vizet fizetek!

Megszűnik minden háziurnak ez a panaszá, ha a vízfogyasztást házában vízmérő után fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrnk által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja 15 koronától feljebb. A heti ellenőrzés nyomban fölfedi a hálózat, vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.

Budapesti Vízmérő Betéti Társaság, Kunz F.
Víz mérők szakgyára. Saját gyártelep.
Vízfogyasztás ellenőrzési osztálya: BUDAPEST, I., BORS-UTCA 14
TELEFON: 11-06.

DÓCZI M.
Budapest,
Rákóczi-ut 10/A.

Egyedárusítása a világhírű amerikai

„GO-ON”
cipőknek.

Párja 18 és
20 kor.

A legelőnyösebb részletfizetésre

zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt

készpénzből áron a leg-
ujabb rendszerű

bank hitel

aján kizárólag csak a
Reményi nagy magyar bank
székhelyén.
Prospektus és Arjegyzők in-
gyen.
Budapest, Király-ut
58. szám.

PÁRISI VILÁGKIÁLLÍTÁS „GRAND PRIX” 1900

Kwizda-féle SERTÉSPOR
diätetikai szer a hizás
elősegítésére.

Árak: Kis doboz ker. 1.20, nagy doboz ker. 2.40

Valódi csak ezen védjegygyel! Képes
Arjegyzők ingyen és bérmentve. — Fő-
raktár: **TÖRÖK JOZSEF** gyógy-
szerek, Budapest, Király-utca 12. —
Andrássy-ut 20. szám.

Férfi cipők:

Legújabb! Amerikai cipők, széles talppal	13.-
Legújabb! Amerikai cipők, széles talppal	10.-
Francia sevré, csúcs vagy fűzős 10.- gombos	11.-
Borjúbőr fűzős, csúcs vagy fűzős	8.-
Pasztó, bőrrel körül 7.50, oroszakkal	9.50
Ugyanilyen, 24 cm. magas-szára bőrrel	10.-
oroszlakkal borítva	11.-

Női cipők:

Zergo- vagy borjúbőr, fűzős vagy csúcs	7.-
Legújabb! Amerikai cipők, széles talppal	9.-
Francia sevré, fűzős vagy csúcs 10.-, gombos	10.50
Pasztó, bőrrel körül 7.50, oroszakkal	8.-
10.000 pár női, posztó kovácsipő	2.- 8.-

Férfi felszárkák:

Amerikai borjúbőr, tisztított csúcs	24.- 29.-
Borjúbőrrel, erős duplatalppal	18.- 22.-
Hálóbőr, többféle kialakításban	12.- 16.-

Vidéki megrendelések aznap oszkoztatnak
Rendelések 20 koronán fölül bérmentve.
Meg nem felelő árut későbbi megbeszélések.
100 forinttal ellátott reményi kiállított képes nagy Arjegyzőket kíván-
atra ingyen és bérmentve küldök.

A csúcs
teszték
gyem!

VALÓ
di francia külle-
gosszók (óvszer-
csak)

F. BERGUERANPILS
legújabb! párisi
gyárosok legelőnyo-
sobbban készítették

Polgár Sándornál
Budapest, VI. ker.
Erzsébet-körül 56.

Készletes képes Ar-
jegyzők ingyen és
bérmentve.

Hollandi
életbiztosító részvénytársaság
(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)

Amsterdam
Magyarországi igazgatóság:

BUDAPEST, VIII., RÁKÓCZI-UT 1. SZ.

Az 1907-ik év végén:
a biztosítások összege a **341 millió** koronát
meghaladta.

A tartalékok összege: **99 millió 440,898.20** kor.
Eddigi kifizetések: **75 millió 856,650** kor. 79 fill.

Legelőnyösebb díjak.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szöveg egyszerű beiktatása közönséges példát betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

E hirdetés rovatban minden szöveg egyszerű beiktatása közönséges példát betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6/C. 28

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czugorka, 60 fillérért minde-nyit kapható. 71k.

Mézédes

csemege téli szőlőt fagymentes csomagolással postakosaraként 2.80, 25 xilónként 12 kor. ért, nemes fajalmak kizárólag válogatott példányok és óriás bírsalmát postakosaraként 2.40 50 kg. 16 kor. Fajlokat hektóliterenként 24 kor. ért szállítja Gyümölcs-kivitel Csongrádról.

Ananász

kajszinbaracklekvárnak kilóját 2.20, mézédés szilvalekvárnak 1 kg. különleges bírsalma sajtnak 1.60. papírteája csemegeként 5 kg. 3 kor. ért szállítja Gyümölcs-kivitel Csongrádról.

Fidelitas

magánnyomozó intézet VI., Nagymező-utca 45. Elvállal kényes megfigyeléseket, nyomozásokat és házassági információt.

12 drb. Makart

fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 1.50 a legszebb kivitelben HERZ fényképésznél, Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Egyéves önkéntes

lehet minden fiatal ember, aki az egyéves önkéntességre képesítő vizsgálatot leteszi Ezen vizsgára mindenki, rövidesen legjobb sikerrel elkészülhet. Felvilágosítással szolgál „Tanár” Budapest Thököly-ut 8. I. 3.

Azonnali pénz

előleggel beraktározunk butort, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut, száraz rak-tárainkban „utólagos díj-fizetéssel” és igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-tér 18. Telefon 97-66.

Gimnáziumi,

polgári iskolai magánviz-szakra lelkiismeretesen elő-készít „Magánintézet” elő-készítéssel. Rottenbiller-utca 1. 9339

Vadászfegyver

gyűjtemény, részben örök-ségből származó egyenként is pótoló áron eladó. Közöt-tük Toplewer-kulcsu Lan-caster 20 forint, Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint, Grener-záru, Búcksflinte 40 forint, Schnelleres Mannlicher 28 frt. Ejecto-rok (tölténykivető) Hammer-les, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsővel 65 frt. Winchester 35 frt. Né-hány jobb revolver, mint Brauning Welodoghammer-les, ugyanitt Göra Zeiss, Voigtlander és más finom fényképezőgépek, perosa sző-nyegek és egy motorke-rekár nagyon olcsón azon-nal eladó. IV/E. Egyetem-tér 5. szám. Radónál. (Nem Egyetem-utca. 49082

Pénzszekrények

és amerikai irodabuto-rok használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegény-ház-tér 5.

Pótviszsgákra.

Polgári, gimnáziumi, kereskedelmi, reál, ma-gánviszsgákra, gimnázium különbözőre és érettségira előkészít (hölgyeket is) Kerekes Ignác, Budapest, VII., Garay-utca 5. II. 12/a. Válaszbélyezet kérek. 7808

Magán építőiparos

iskola előkészít építő, kö-műves és kőfaragó vizsgá-hoz biztos sikerrel. Szeré-ny díjazás mellett elto-gad tervek készítését, felülvizsgálatokat és sta-tisztikai számításokat. Vágl-lóssai műépítész igazgató, Budapest, VII. ker., Baross-tér 17. 29110

Parlament

gyorsírók által vezetett ma-gyar, német gyorsíró-iskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás, Kereskedelmi akadémiaita-gárok által oktatott szak-tanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Ala-pította Markovits Iván 1883-ban. Biztos állásbiztosítás. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szak-iskola, (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyáz-zunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezegektől s más hir-detésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64-68. Beírások egész napon át 28944

Stenográfia

Rákóczi-ut 60. Magyar, német gyorsírás oktatás fő-gyenes gépirás tanítás az összes rendszerű írógépe-ken. A „Stenográfia” Or-szágos Gabelsberger gyors-író és gépiró iskolában ha-vonta új magyar, német gyorsírás, gépirás, keres-keletmi és sokszorosított tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolya-mok. Okleveles gyorsíró és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosított és másoló íro-dája elvállal mindennemű írás és diszmuták elké-sztését és sokszorosítását. A „Kalligrafia” széprás-osi tanfolyamán fényesen be-vezet gyakorlati módszer zövetkezében minden eset-ben sikeres szövegszerkesz-tés. Mérsékelt tandíj. Be-írások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. Kér-jen tájékoztatót.

Modern urasági butorok

alkalmi vételő és eladása háló-, ebédlő-, szalon-uriszoba és irodai teljes berendezések. Dus raktár szőnyegek, függönyök, teri-tők, csillárok, vas- és réz-butorokban. GROSZ SÁNDOR és társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 2. sz. eselőtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Jogi,

politikai sajtólatokra, alap- és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizs-gákra, ugyszintén ál-lamszámviteli állam-viszsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón elő-készít: Dr. Kállay Zol-tán jogi szemináriuma Bpest IV. Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne tévesztse össze más hirdetéssel

Koporsó asztalosok

részére mindennemű ko-porsók díszítéssel összes lemetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra in-gyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs-ság, Nagymező-utca E 46. szám. 27903A

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított, brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem.

Singer Jakob

ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utcasarkán

Láng Jakob és Fia

varrógép és kerékpár nagy-kereskedők Budapest, VIII., József-körút 41. Fiók-büdt. Baross-tér 4. sz. és Budán: Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Üzünkkel nem dolgozunk.

Jogtudomány

és Allamtudományi sajtósa-latokra, alapvizsgákra, állam-viszsgákra előkészít biztos sikerrel

Dr. Erős Vilmos

jogi szemináriuma. Budapest, Wesselényi-utca 18 szám.

Légszusz és villamos csillárok

legelőnyösebben szerez-hetők be Kulcsár Sándor bronzáru- és csillárgyára-ban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9-11.

Butor

részlete is minden tesszállított áron kapható a Butor-Udvarban Budapest, VII., Eötvös-u. 17. (Andrássy-ut sarkán.) Árjegyzék ingyen.

Magánnyomozó

törv. bejegyzett cég el-vállal bizalmi, házassági örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kutató-sokat, személynök, laká-sok üzletek feltűnése nél-kül megfigyelést s el-tűnt egyének és névte-len levelek íróinak ki-nyomozását, bel és kül-földön. Barna Libor Já-nos, Budapest, Rákóczi-ut G. L. 15. Telefon 108-52. 28587

NAGY

karácsonyi és újévi kiállítás. Czélszerű és alkalmas házcikkekben, mint: náss, újévi és ka-rácsonyi ajándékokra. Ugyanis: szalon, uri, játszó és jour asztalok, virágáll-ványok, hintaszékek, fal-i díszek és még sok egyéb tárgyak. Különösen dus minta raktár modern aszta-los és kárpitos butorokban szigorú szolid árak mellett SÁRKANY J. műbutoriparos. VII., Erzsébet-körút 26. sz. Műhely és raktár.

ELEKTRO-MOTOROK

minden nagyságban. Al-landó nagy raktár Laub Lipót, BUDAPEST, Liszt Ferenc-tér 17. sz.

Zalogcédulát

ingokról is, brilliansot, ara-nyat, ezüstöt, ékszert és rögléget veszek. Körtész ékszerész, Budapest, VII. ker., Király-utca 85. sz. Telefonszám 95-48.

BUTOROK

háló-, ebédlő-, szalonbe-rendezések, továbbá ur-iszoba, irodai berendezések és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol bőrgarnitúrák eladása és vétele.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám. I. emelet 268. Nagymező-utca sarkán.

30 forint. Varrógépek

egy új valódi oad-lati Singer varró-gép zárszekrény-nyel 5 évi jótállás-sal csak SINGER A. műgépezésnél Budapest, főtis-let Akácfa-utca 55. Mindem-nemű varrógépek javítását legjutányosabb áron elváll-alom. Árjegyzék ingyen.

Saját gyártmánya vas-és rézbutorok

Részeg — — — 45.- frt Vaságy matracsossal 8.50 • Gyermekágy — — 11.50 • Sodronyágy-betét 8.50 • Vas- és rézbutorok gyári áron. 28048

WEISZ LIPÓT

Király-utca 99. szám. TELEFON 17-01.

Gyorsírás

magyar, német levelező, vitairás, helyesírás, keres-keletmi tantárgyak a Mor-cur tanfolyamon, Hajós-u. 15., Operával szemben.

Legszebb és legértékesebb KARÁCSONYI AJÁNDÉK

Ha Ön családját, gyer-mekeit, barátját, ismer-rését egy pompás és értékes ajándékkal akarja meglepni, ren-delje meg a legszebb díszművet, az

Erzsébet király-asszony emlékére

kiadásunkban megje-lent könyvet, amely a királyi család tagjainak, főpapoknak, főembe-reknek, íróknak és mű-szeknek eredeti kéz-iratain kívül 59 nagy fejezetben megdícsőült Erzsébet királyné élet-történetét születé-sétől haláláig érdekes elbeszélés alakjában is-merteti legjelesebb ír-ink tollából. A mű számos rajzzal és mű-melléklettel 200 oldal jóval meghaladó terje-delemben, pompás ara-nyozott dombornyoma-sú angol vászon díszkötésben, a királyné sikerült relief arcképével 400 korona.

Nem kevésbé értekes és ajándéknak kiválóan alkalmas a legnagyobb magyar költőnk emlé-kére a «Petőfi társaság» megbízásából szerkesz-tett és kiadott vaskos kötet, a

Petőfi Album

is, mely remek angol vászon díszkötésben, dombornyomással, több mint 300 oldal terje-delemben, számos rajz-al, eredeti okmányok sikerült másolataival, képekkel, műmellékle-tekkel, Petőfi Sándor életére vonatkozó min-den nevezetesebb ese-ményt legjelesebb ír-ink tollából érdekes elbe-szélés alakjában adja elő. Ennek a pompás és értékes díszműnek meg-rendelési ára 16 korona. Mind a két díszmű egyszerre megrendelve csak 30 kor. Megrendelhető az

Erzsébet Királyné Album kiadóhivatalában

Budapest, Erzsébet-körút 50. Megrendelések utánvétellel, vagy a pénz előzetes be-küldése ellenében pontosan eszközöltötnök. Könyvgyű-űzők helyben és vidéken felvételtnek.

Soványoság

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. Wil-liam Hartley tanár ame-rikai erőltató-pora. Sová-nyak tartós, szép felt-tostidomokat nyernek. — Hölgyek remek keblet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszegényesség, gyenge-ség, idegesség ellen és gyo-morbetegségeknek különöz-hetetlen tápszer. Kiténa-tetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden országból. — Dobozon-ként 1 frt 10 kr. Hasz-nálható utasítással. Főrak-tár: Balázs Mór E. Budapest, VII. István-ut 11. II. emelet.

Zalogcédulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyö-keket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kivál-tok és teljes értéket ki-fizetem. SCHILLER IDOR ékszerkereskedő BUDAPEST, Sip utca 8. sz.

INGYEN GUMMI

és különféle óvszer-árjegyzék-eket társatárs mellett ingyen és bérmentve küldjük.

NAKIRA

törvényesen védett 166 GUMMI-különlegesség-tuozatja 12.- kor., 8 ta-czából 20% engedély.

Uterus-Spray

legújabb higiénikus női szer 14 kor. GUMMI-HALHOLYAG 2, 4, 6, 8, 10, 12 kor. tuozatja. Mintagyűjtemény 12 darab 4 K. Pess velus 8-8 K-ig. Irrigator 3 kor. és feljebb. Bidea vasállványon 3 kor.

Magyar Orvosi Műszertár

Bpest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rókus-kórházal szemben). Pontos címre és a vörös-keresztre árvelő.

INGYEN DRÁGÁBB, MINT NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP

NAGYAJÁNK ADUNK EGY ÉLETNAGYSÁGÚ KÉPET 5 KORONÁÉRT DÍZES PASZPAPÍRVAL 55-68 CCM. NAGYSÁGBAN CSOMAGOLVA SZINES

OLAJKEP

ÁRA 10 KORONA. KÉPVIBLŐN MINDENNYIT FELVÉTELENNEL.

SZAVATOSSÁG

MINDEN IRÁNYBAN FÉNYÉPNAGYSÁGÚ RAFAEL FÉNYKÉPZETI MŰHELY BUDAPEST, VI. ROTTENBILLE-U. 46. KÉTFELTÉVEZI 1908. ÉVI PÁRKAI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁSON DÍSZJELVÉL. MÉRÉSZTELLEL ARANY-ÉREMMEL.